Digitized in 2006
by
Thrinaina Informatics Ltd, Secunderabad, A.P., India.
(http://www.thrinaina.com)

From the original owned by
Sundarayya Vignana Kendram
and its partner Institutions

as part of the
British Library Endangered Archives Programme
supported by the
Lisbet Rausing Charitable Fund

Except for individual research purpose
any reproduction should be made with
written permission from the

Sundarayya Vignana Kendram,
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampally, Hyderabad - 500 044
Andhra Pradesh, India

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright laws of the United States (Title 17, United States Code) and of India (Copyright Act of 1957) govern the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material including foreign works under certain conditions. In addition, the United States extends protection to foreign works by means of various international conventions, bilateral agreements, and proclamations.

Under certain conditions specified in the laws, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that photocopy or reproduction is not to be used for any purpose other than private study, scholarship, or research. If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

These institutions reserve the right to refuse to accept a copy order if, in their judgment, fulfillment of the order would involve violation of the copyright laws of the United States or India.

ఏనుగు లక్ష్మణకవి, 18th Cent

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ఏలూరు, 1903

Record no. 268

Ēnugu Lakṣmaṇakavi, 18th Cent

Rāmēśvaramāhātmyamu

Ēlūru, 1903

Record no. 268

SUNDARAYYA VIGNANA KENDRAM
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampalli
Hyderabad – 500 044, Andhra Pradesh, India

Bibliographic Record Target

ఏనుగు లక్ష్మణకవి, 18th Cent.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము / ఇది ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము.- ఏలూరు : మంజువాణీముద్రాక్షరశాల, 1903.

164 p. ;18 cm.

Record no. 268

Ēnugu Lakṣmaṇakavi, 18th Cent.

Rāmēśvaramāhātmyamu / idi Ēnugu Lakṣmaṇakavi praṇītamu.- Ēlūru : Mañjuvāṇīmudrākṣaraśāla, 1903.

164 p. ;18 cm.

Record no. 268

35 mm microfilm

Image placement: IA IIA IB IIB

Date filming began:

18

౭౭5

నెం. ౮-3

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ఇది

ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము

అష్టావధాని

శ్రీరాజా మంత్రిప్రెగడ భుజంగరావు

బహద్దరు జమీందారుగారిచే

మంజువాణియందు ప్రచురింపఁబడినది

ఏలూరు:

మంజువాణీముద్రాక్షరశాల.

1903.

వెల … అణాలు.

All rights Reserved.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ తుల్యాతటినీమహాజలధిసం-శ్లేషస్థలోపాంత వి।
ఖ్యాతశ్రీగురుజానపల్లిపురని-త్యావాసుఁ డబ్జాత్మ
కం ! జాతప్రోద్భవసేవ్యుఁ డైందవకళాం-చన్మౌళి
మల్లేశ్వరుం ! డాతారార్కముఁ బ్రోచుఁగావుత
కృపా-యత్తాత్ములన్భక్తులన్॥ ౧॥

ఉ. శ్రీరమణీమణిన్ హృదయ-సీమ వహించినజాణ సుందరా।
కారుల కగ్రగణ్యుఁడగు-గాదిలిబిడ్డనిఁ గన్నతండ్రియం।
భోరుహసంభవాదిసుర-ముఖ్యుల నేలినమేటిలోకర।
క్షారతుఁడైనవేల్పు విల-సత్కృప భక్తులఁ బ్రోచుఁగావుతన్॥ ౨॥

చ. సనకసనందనాదిముని-చంద్రులు నింద్రముఖాఖిలామరుల్।
తనచరణాంబుజద్వయము-దద్దయు భక్తిభజింపఁగా జగ।
జ్జనని సరస్వతింగలసి-సాంద్రమరందకణార్ద్రభాసురా।
సనమున నుండు బద్మజుఁడొ-సంగుఁ జిరాయువు సజ్జనాళికిన్॥ ౩॥

ఉ. శ్రీగిరిజాకుమారుమద-సింధురవక్త్రవిశాలలోచనున్
భోగికులేశహారుశశి-భూషితమస్తకు వేదశాస్త్రవి
ద్యాగురుమూర్తిభక్తహృద-యాభిమతార్థవిధానదక్షుస
ర్వాగమవేద్యుమత్కృతిస-హాయుగణాధిపతిన్నుతించెదన్ ॥ ౪॥

సీ. వసుమతీధరచక్ర-వర్తిముద్దులపట్టి,
విబుధులపాలిటి-వేల్పుటావు
పతియర్ధదేహంబు-పాలుగొన్న పురంధ్రి,
ముజ్జగంబులుగన్న-ముద్దరాలు
వికచకల్హారపీ-ఠికనుండుజలజాక్షి,
క్రొన్నెలవిరిఁదాల్చు-కోమలాంగి
వేదాంతవీధుల-విహరించుదైవంబు,
బాలార్కరుచిగల్గు-పరమసాధ్వి

గీ. హస్తతలమునఁబాశాంకు-శాక్షవలయ
పుస్తకంబులుధరియించు-పువ్వుఁబోఁడి
పార్వతీదేవినామనః-పంకజమున
నింపుదళుకొత్తఁగావసి-యించుఁగాత ॥ ౫॥

ఆ. మరునిఁగన్నతల్లి-మాధవునిల్లాలు
పాలకడలిపట్టి-పరమసాధ్వి
కలుములిచ్చుచాన-కమలాక్షిసజ్జన
మందిరములనెపుడు-మలయుఁగాత ॥ ౬॥

లయగ్రాహి.

వందనమొనర్తునర-విందభవుసుందరికిఁ,
గుందశరదిందుఘన-చందనసుధాపా
రందరమహీజశర-బృందధవళాంగికిమ,
రందమధురోక్తికిము-కుందశశిభృత్సం

క్రందనముఖత్రిదశ-వందితకువిద్వదళి,
నందితగుణాంబుధిక-మందకరుణాని
ష్యందకుఁగచాధరమి-లిందకుసఖీకృతశి,
వేందిరకుభక్తముఖ-మందిరకుభక్తిన్ ॥ ౭॥

మ. అగదంకారవిభుంద్రిమూర్తిమయుఁబ-ద్మాప్తేంద్రయీవిగ్రహున్
జగదానందకరున్ విభాకరుఁదమ-స్సంహారుసర్వేశ్వరుం
ద్రిగుణాత్మున్వివిధాగమాంతవిదితున్-దివ్యాసురారాధితున్
భగవంతుంగరుణానిశాంతహృదయు-న్భాస్వంతుసేవించెదన్ ॥ ౮॥

క. వినుతింతుననఘుఁగవితా
జనకురఘుస్వామిపుణ్య-చరితాంబుధికే
లనపరుఁబ్రాచేతసుహృ
ద్వనరుహసన్నిహితశివును-వల్మీకభవున్ ॥ ౯॥

క. పంచమవేదగ్రథనవి
రించెనుబ్రహ్మర్షిగణవ-రేణ్యుంద్రిదశా
భ్యంచితునిశ్చలసత్కరు
ణాంచదపాంగునిఁబరాశ-రాత్మజుఁదలఁతున్ ॥ ౧౦॥

చ. అనఘునిఁగాళిదాసునిమ-హాకవిహర్షునిభట్టబాణుభా
సునిశివభద్రుభారవినిఁ-జోరుమయూరునిమాఘుభట్టుదం
డినిభవభూతివైభవప-టిష్ఠులబిల్హణమల్హణాదులన్
ఘనులనుబూర్వసత్కవుల-గౌరవమొప్పఁదలంచిమ్రొక్కెదన్ ॥

క. భారతముఁదెలుఁగుజేసిన
ధీరాత్మున్నన్నయార్యుఁ-దిక్కనమఖినం
భోరుహభవనిభునెఱ్ఱసు
ధీరత్నమునాత్మలోను-తింతున్భక్తిన్ ॥ ౧౨॥

గీ. మహితచింతామణీదివ్య-మంత్రసిద్ధి
నైషధాదిప్రబంధసం-దర్భనిపుణు

సకలవిద్యావిశారదు-సత్కవిత్వ।
పట్టభద్రుని శ్రీనాథుఁ-బ్రస్తుతింతు॥ ౧౩॥

క. భీమకవి రామభద్రుని।
సోముని భాస్కరకవీంద్రు-సూరనసుకవిన్।
భూమిస్థలి నెన్నికగల।
శ్రీమంతుల నాంధ్రకవివ-రేణ్యులఁ దలఁతున్॥ ౧౪॥

మ. సరసప్రౌఢవచోవిలాసవిబుధా-చార్యన్సువర్ణాత్మజా।
ధరధీరున్వివిధప్రబంధరచనా-దక్షున్శివధ్యానత।
త్పరచిత్తుం బ్రణమత్సమస్తధరణీ-పాలున్సభద్రామనో।
హరునింగొల్చెద మత్పితామహుని ల-చ్చామాత్యచూడామణిన్॥

గీ. మద్గురుస్వామి నఖిలాగ-మస్వభూమి।
సద్వినుతకీర్తి పాండిత్య-చక్రవర్తి।
భక్తిభజియింతు నాకర-పల్లికులసు।
ధాపయోనిధిసోముకో-దండరాము॥ ౧౬॥

గీ. అతిమధురకోకిలధ్వను-లాలకించి।
వాయసములోర్వఁ జాలక-వనరుభంగి।
సుకవిసూక్తులఫలికియ-నూయఁజెంది।
కుకవులరచినయంతన-కొదువగాదు॥ ౧౭॥

ఆ. కవులమనుచు లేని-కానిపేరూరక।
పూనితమ్ముదారు-పొగడుకొనుచు।
పిగ్గవిడిచితిరుగు-చెడుగులుసర్వజ్ఞ।
నృపసభాస్థలమున-నిలువఁగలరె॥ ౧౮॥

వ. అని యిష్టదేవతానమస్కారంబును బురాతనాధునాతన సుకవిపురస్కారంబునుం గుకవితిరస్కారంబునుం గావించి యొక్క మహాప్రబంధంబు సేయం దలంచియున్న సమయంబున॥ ౧౯॥

సీ. ఏవహాన్వ్యనికుల-దైవంబు గురుజాన,
పల్లిమల్లేశుండు-భవ్యమూర్తి।
యేమంత్రితాతభూ-మీశసంపద్గుణ్య,
మహిమోన్నతుఁడు చెన్న-మల్లమంత్రి।
యేమహాత్మునితండ్రి-యిందుచందనకుంద,
బృందనిర్మలకీర్తి-భీమమంత్రి।
యేధన్యుతల్లి భా-త్రీధరాధిపసుతా,
కలితసౌభాగ్యవి-ఖ్యాతసీత।

గీ. యేమహాత్మునిసోదరుం-డీశ్వరాంఘ్రి।
పూజనాసక్తమతి సింగ-రాజుశౌరి।
యతఁడు శ్రీభద్రిరాజువం-శాధికుండు।
మహితగుణశాలి మల్లన-మంత్రిశౌరి॥ ౨౦॥

వ. ఒక్కనాడు వివిధ విద్వజ్జనపరివృతుండై నిజాస్థాన భవనంబునం గొలువుదీర్చి కూర్చుండి సప్తసంతానప్రముఖనిఖిల ధర్మరహస్యసమాకర్ణనసముదీర్ణసకుతూహలాయత్తచిత్తంబున. ౨౧॥

సీ. శోభితాపస్తంబ-సూత్రువాధూలస,
గోత్రుసమస్తస-ద్గుణసమేతు।
నేనుగలచ్చక-వీంద్రుని పౌత్రుని,
శ్రీమాచిరాజాన్వ-సింహమంత్రి।
దౌహిత్రుభూవరా-స్థానపూజితుఁడు తి,
మ్మనమంత్రికినిఁ జేర-మకుఁదనూజు।
ధన్యు ననంతప్ర-ధానసోదరు వీర,
మంత్రికగ్రజు రాజ-మాన్యచరితు।

గీ. నన్ను మతిమంతు లక్ష్మణ-నామధేయు।
నమరఁ బిలిపించియుచితా-సనమున నునిచి।

కవితసత్కారమొప్పఁగ-గారవించి।
పలికెగంభీరభాషణ-ప్రౌఢిమెరయ॥ ౨౨॥

క. నిర్మలకీర్తివిసత్కృతి।
నిర్మాణవిశారదుఁడవు-నిర్మలఛందో।
మర్మజ్ఞుఁడవుశివార్చన।
ధర్మపరుండవునుతింపఁ-దరమేనిన్నున్॥ ౨౩॥

వ. మదీయవిజ్ఞాపనం బవధరింపుము. సపాదలక్షగ్రంథ సంఖ్యాసమేతంబును పంచాశత్ఖండ మండితంబును, బహుసంహితో సమాకీర్ణంబునునై యొప్పు స్కాందంబను నాదిమపురాణంబునందు సేతుఖండంబు శ్రీరఘుపతి ప్రతిష్ఠిత రామేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్య సంయుక్తంబగుటంజేసి రామేశ్వరపురాణం బనంబరగునది యాంధ్రదేశభాషచేతం బ్రబంధంబుగావించి మదీయకులదైవతం బగు శ్రీగురుజానపల్లి మల్లేశ్వరస్వామిపేర నంకితంబు సేయుము. దీనివలనమాకును మీకును శాశ్వతకీర్తియు సకలాభ్యుదయంబులు సిద్ధించునని బహుప్రకారంబులం బ్రార్థించెనయ్యవసరంబున. ౨౪॥

ఉ. రాజమహేంద్రదుర్గరుచి-రంబుగ దేశముసంప్రసిద్ధిచే।
భ్రాజిలుగాకినాడశల-పాకమహోక్షకురెంటికిన్ మహా।
తేజమెలర్పనాస్థలప-తిత్వముఁగాంచినదిట్టశాశ్వత।
శ్రీజయశాలివైరిగజ-సింహమునండురికామమంత్రియున్॥ ౨౫॥

వ. నన్నుంజూచి లక్ష్మణకవీంద్రా మల్లనమంత్రి విన్నవించిన వచనంబులాదరించి ప్రబంధంబు రచింపుమని వినయ పూర్వకంబుగా భాషించిన నంగీకరించితి నంతట బహుమానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూల జాంబూనదాంబర మణిమయాభరణ హిరణ్య ధరణ్యాది మహాపదార్థంబులిచ్చి మల్లనమంత్రి నన్నుం బూజించి వీడుకొల్పి నంజనుదెంచి వితించిముఖ నిఖిలబృందారకబృంద మహనీయ హాటకకోటీర సంఘటిత మణిగణ ప్రభాంకూర నీరాజిత చరణార

విందుండగు శ్రీగురుజానపల్లి చెన్నమల్లేశ్వరస్వామినిం గృతికినధీశ్వరుంగావించి రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధంబు నిర్మింపందొడంగితి నమ్మహాదేవునకు. ౨౬॥

షష్ఠ్యంతములు.

క. శంభునకుగిరిసుతాకుచ।
కుంభస్థలకలితలలిత-కుంకుమచర్చా।
శుంభత్సారభవిభవవి।
జృంభితవక్షునకుసవన-జితదక్షునకున్॥ ౧॥

క. కుండలికుండలమండిత।
గండద్వితయునకుఁబాండు-కరడిండీరా।
ఖండలవేదండశర।
త్కాండవపాండురమనోజ్ఞ-గాత్రద్యుతికిన్॥ ౨॥

క. ఇందీవరసందోహక।
ళిందసుతేందిందిరావ-ళీసుందరరు।
గ్బందీకరణచణశ్రీ।
తుందిలకంఠునకకుంఠ-దోర్దండునకున్॥ ౩॥

క. సురవర్ణితతుల్యాసా।
గరసంగసమీపభూమి-కమనీయగుణా।
భరణగురుజానపల్లీ।
పురవిహరణశీలునకువి-బుధపాలునకున్॥ ౪॥

క. చరణానతశతమఖముఖ।
సురపరివారునకుఁగోటి-సూర్యవిభాధి।
కకిరణప్రవీణతేజః।
పరిపూర్ణాకారునకుఁగృ-పాచారునకున్॥ ౫॥

క. కరిచర్మాంబరునకువర।
సరసిజధృతశంబరునకు-సజ్జనరక్షా।
పరకరుణాపాంసునకు।
న్నరకభయధ్వాంతభంజ-నపతంగునకున్॥ ౬॥

క. సోమునకుభక్తనిహిత।
ప్రేమునకున్ భద్రిరాజు భీమయసుతమ।
ల్లామాత్యమానసాంబుజ।
ధామునకునిరుపమాన-తతధామునకున్॥ ౭॥

క. ద్రుహిణాదివిబుధనుతునకుఁ।
దుహినాంశుకళావిభూషి-తునకున్ లక్ష్మీ।
సహితగురుజానపల్లీ।
మహితనివేశునకుఁజెన్న-మల్లేశునకున్॥ ౮॥

వ. సభక్తిసమర్పితంబుగా నాయొనర్పం బూనిన రామేశ్వర మాహా
త్మ్యంబునకుఁగథావిధం బెట్టిదనిన.

కథాప్రారంభము.

శా. శ్రీమత్కాంచనగర్భసన్నిభమహా-ర్షిస్తోమధామంబును।
శ్రౌమస్తుత్యవిచిత్రవైభవగుణా-ధారంబుసద్గోమతీ।
నామద్వీపవతీసమంచితమమం-దజ్ఞానలక్ష్మీమయ।
క్షేమోద్దామమునైమిశంబనవన-శ్రేష్ఠంబువొల్చున్ ధరన్॥ ౧॥

సీ. శాంతమానసముక్త-జాతిమత్సరబద్ధ,
సఖ్యనానాసత్త్వ-సంకులంబు।
సంయమిదత్తఘా-సగ్రాసమాంసల,
చారుసారంగికి-శోరకంబు।
తాపసేశ్వరనిరం-తరయాగహోమధూ,
మస్తోమవృతనభో-మండలంబు।

మునిరాజకన్యకా-జనకృతోద్వాహవై,
భవసుశోభితలతా-పాదపంబు।

గీ. వేదశాస్త్రేతిహాసప్ర-వీణకీర।
శారికాకేకికోకిల-భూరివాద।
నాదమేదురమూర్జితా-నందబోధ।
కారణమువొల్చునైమిశ-కాననంబు॥ ౨॥

వ. అందు. ౩॥

సీ. అష్టాంగయోగవి-ద్యాసమాసక్తులు,
బ్రహ్మవిజ్ఞానత-త్పరులులోక।
పావనుల్ నిశ్చల-బ్రహ్మవాదులుమహా,
త్ములుముక్తికాములు-దురితహరులు।
ధర్మవేదులుసూనృ-తవ్రతులనసూయు,
లపగతక్రోధులు-విపులమతులు।
విజితేంద్రియులుజగ-ద్వినుతశీలురుసర్వ,
భూతదయాపరు-ల్భువనహితులు।

గీ. శౌనకాదిమునీశ్వరుల్-జలజనాభుఁ।
బరమపురుషుసనాతను-భక్తితోడఁ।
బూజసేయుచుసలిపిర-ద్భుతతపంబు।
పుణ్యతమమగునైమిశా-రణ్యమునను॥ ౪॥

ఆ. భావితాత్ముఁడైన-బ్రహ్మర్షికుంజరు।
లిరువదాఱువేవు-రెంచిచూడ।
వారిశిష్యజనుల-వారిశిష్యులనెల్ల।
సంఖ్యఁజేసిపలుక-శక్యమగునె॥ ౫॥

క. వారొక్కనాడుగమియై,
భూరిగతిన్ భోగమోక్ష-ములకునుపాయం।
బారూఢినెఱుఁగఁదలఁచియు।
దారకళాగోష్ఠిఁజేసి-రన్యోన్యంబున్॥ ౬॥

క. ఆసమయంబున వేద।
వ్యాసునిశిష్యుండు మౌని-వర్యుఁడు నిత్యో।
ల్లాసుఁడు సూతుఁడు కథకా।
గ్రేసరుఁడచ్చటికి వచ్చెఁ-గీతిజితభంగిన్॥ ౭॥

చ. అనలునిభంగిఁ దేజరిలు-నమ్మునినమ్ముని నాథులాదరం।
బునఁగని యర్ఘ్యపాద్యములఁ-బూజనముల్దగఁ జేసియున్నతా।
సనమిడి చాలభక్తినిఁ బ్ర-సన్నునిఁ జేసి జగద్ధితార్థమిం।
పెనయఁగ వారలిట్లడిగి-రిమ్ములనొక్కమహారహస్యమున్॥ ౮॥

క. సూతా వింటివి సత్యవ।
తీతనయునివలన సకల-దివ్యపురాణ।
వ్రాతంబులు జగదేక।
ఖ్యాతగుణా నీకుఁ దెలియు-నఖిలార్థములున్॥ ౯॥

క. ఎయ్యది పుణ్యక్షేత్రము।
లెయ్యవి తీర్థోత్తమంబు-లివ్వసుమతిలో।
నెయ్యెడ లభించు మోక్షము।
చయ్యన జనులకు భవోగ్ర-జలనిధివలనన్॥ ౧౦॥

గీ. ఎవ్విధమునను మేశర-మేశభక్తి।
గలుగు నరులకు నెద్దాని-వలన దొరకుఁ।
ద్రివిధకర్మఫలంబిది-తెలియఁబలుకు।
మాదరంబున మాకు మ-హామునీంద్ర॥ ౧౧॥

క. మునివరులిట్లడిగిన వ్యా।
సునకుం బ్రణమిల్లి పలికె-సూతుండు తపో।
ధనులారమంచి ప్రశ్నం।
బొనర్చితిరి లోకహిత ము-ద్యోజించి మదిన్॥ ౧౨॥

ఆ. ఈరహస్యతత్త్వ-మిపుడేను జెప్పెద।
చింతు మీకు మును పు-చెప్ప లేదు।

చిత్తనిగ్రహంబుఁ-జేసి నిశ్చలభక్తి।
పూర్వకముగ వినుఁడు-పుణ్యులార॥ ౧౩॥

సీ. కడఁగి సేతువుఁ జేర-గానె ముక్తిలభించు,
భవకేశవులయందు-భక్తిపుట్టుఁ।
ద్రివిధకర్మంబు సి-ద్ధించు నచ్చోటన,
నించుకంతయు సంశ-యించవలదు।
మనుజుఁ డెవ్వఁడు జన్మ-మధ్యంబునను సేతు,
బంధంబుఁ బొడగాంచు-భక్తితోడ।
ధన్యతనతఁడు మా-తాపితృవంశకో,
టిద్వయోపేతుఁడై-శివి మెఱయు।

గీ. బ్రహ్మపదమున నొక్కక-ల్పము వసించి।
ముక్తుఁడగుఁ దారలుపరాగ-ములు గణింప।
శక్యమగు సేతుదర్శన-జనితపుణ్య।
మహీపతికి నైన లెక్కింప-నలవిగాదు॥ ౧౪॥

వ. సేతుబంధంబు సకలదేవతాస్వరూపంబు గావున దానిం జూచిన వాని పుణ్యంబు లెక్కింప నెవ్వని వశంబు. సేతుదర్శనంబు జేసిన నరుండు సర్వయాగకరుండు, సర్వతీర్థస్నాతయు, సర్వతపంబులుం జేసినవాఁడు. సేతువునకుం జనుమని పలికిన పురుషుండు సేతువునకుం జనిన పుణ్యఫలంబు నొందు. ౧౫॥

క. ధర సేతుస్నానము గల।
గురుపుణ్యుఁడు సప్తకోటి-కులములతోడన్।
హరిభవనంబునకుం జని।
సురుచిరగతి ముక్తిఁ బొందు-సుశ్రుతులారా॥ ౧౬॥

గీ. మానవుఁడు సేతువును గంధ-మాదనంబుఁ।
బ్రీతి రామేశుఁ దలఁచు మఁ-బితృకులములు।
లక్షకోటులుగూడి క-ల్పత్రయంబు।
శంభుపదమున నుండి మోక్షంబుఁ గాంచు॥ ౧౭॥

వ. మఱియు మూపావస్థయు, వసాకూపంబును, వైతరణీనదియు, శ్వభక్షణంబును, మూత్రపానంబును, తప్తశూలంబును, తప్తశిలయును, పురీషహ్రదంబును, శోణితకూపంబును, క్రిమిభోజనంబును, స్వమాంసభక్షణంబును, వహ్నిజ్వాలాప్రవేశంబును, శిలావృష్టియు, కాలసూత్రంబును, క్షారోదకంబు, నుష్ణతోయంబునను నరకంబులు సేతుస్నాతవిలోకింపఁడిది నిక్కంబు. ౧౭॥

గీ. సేతువునవగాహంబు-సేయువాఁడు।
పంచపాతకముక్తుఁడై-పద్మనాభు।
వీటఁబిత్రుమాతృకులశత-కోటితోడ।
మూఁడుకల్పంబులువసించి-ముక్తిఁగాంచు॥ ౧౮॥

సీ. క్షారసేచనముపా-షాణయంత్రముమరు,
త్పతనంబుకరపత్ర-ధారణంబు।
సంధిదాహంబును-శస్త్రిభేదనమును,
కాష్ఠనిర్మితయంత్ర-కర్షణంబు।
పాశబంధంబునా-నాశూలపీడనం,
బాస్యనాసాలవ-ణాంబుసేక।
మంగారపుంజశ-య్యాశ్రవణంబును,
దళనమర్దనమహి-దంశనంబు।

గీ. తప్తపాషాణభుక్తియుఁ-దప్తసూచి।
భక్షణముఁదప్తతిలతైల-పానధూమ।
పానములుమొదలైనయ-పారనార।
కములుచూడఁడుసేతువుఁ-గాంచునరుఁడు॥ ౨౦॥

వ. మఱియు నధశ్శిరశ్శోషణంబును, గజదంతహననంబును, క్షారాంబుపానంబును, క్షారోదకబిలప్రవేశంబును, మేహభోజనంబును, స్నాయుచ్ఛేదనంబును, స్నాయుదాహంబును, నస్థిచ్ఛేదనంబును, శ్లేష్మాదనంబును, పిత్తపానంబును, మహాతిక్తనిషేవణంబును, నుష్ణసైకతాస్నానంబును, దష్టాయశ్శయనంబును, సంత

ప్తాంబుసేవనంబును, నేత్రనఖసంధిసూచిప్రక్షేపంబును, నండసహిత శిశ్నంబున నయోభారబంధనంబును, వృక్షాగ్రంబువలనం గఫోదక కూపంబునం బడంద్రోఁచుటయును, తీక్ష్ణఖడ్గధారాశయనంబును, మొదలగు మహాఘోరనరకంబులు విలోకింపక సేతుస్నాత సుఖించు. సేతుయాత్రగావింతునని తలంచి యెవ్వండేని నూరడుగులు నడచునంతఁడు పంచమహాపాతకంబులు విడనాడి యీచెప్పిననరకంబులు గనుంగొనక కైవల్యంబునొందు. ౨౧॥

గీ. మానవుఁడుసేతుసైకత-మధ్యధూళి।
పాళిఁబొదలుచునెవ్వాఁడు-పవ్వళించు।
నతనిమెయినెన్నిరేణువు-లంటినిలుచు।
నన్నిద్విజహత్యలునశించు-నాక్షణంబ। ౨౨॥

క. తీరమ్మునుసేతుమధ్యస।
మీరాంకురసముదయములు-మేనులపైనిం।
పారఁగసోకినజనులక।
పారమహాఘోరపంచ-పాపములడఁగున్॥ ౨౩॥

సీ. మార్గభేదియునుబ్రా-హ్మణదూషకుండును,
స్వార్థపాకియునున-త్యాశనుండు।
వేదవిక్రీతయు-వీరేవురునుబ్రహ్మ,
ఘాతకుల్మఱివిప్ర-గణములకును।
ధనముఖ్యవస్తువుల్-తగనిత్తునని పిల్చి,
యంతలేదనిపల్కు-నట్టివాఁడు।
ధర్మరహస్యంబు-తనకుబోధించిన,
గురునితోవైరంబు-గూర్చువాఁడు।

గీ. చెరువునకునీరుదాఁవంగఁ-జేసునట్టి।
గోగణంబులమరలించు-కుత్సితుండు।
బ్రహ్మఘాతుకులనిచెప్పఁ-బడినవీర।
లనఘులగుదురుసేతుమ-జ్జనమువలన॥ ౨౪॥

క. సురఁ ద్రావు మగువఁ గలసిన
పురుషుఁడు గణదేవలాన్న-భోజియుఁ బతితా
న్నరతుఁడు గణకాన్నాశియుఁ
బరిహృతహోముఁడును మద్య-పాయి సమానుల్ ॥ ౨౫॥

క. ఫలకందమూలదుగ్ధం
బులు మృగమదచందనస్రక్-ముకకర్పూరం
బులు రుద్రాక్షములును మ్రు
చ్చిలువారు సువర్ణహరులు-సిద్ధము దలఁపన్ ॥ ౨౬॥

క. వీరికి మతియుం దక్కిన
చోరులకును సేతుతీర్థ-సుస్నానమునన్
ఘోరాఘములు నశించువి
చారంబి యొవ్వడలవలదు-సన్మునులారా ॥ ౨౭॥

ఆ. భ్రాతృభార్యఁ బుత్రి-భార్య రజస్వల,
భగినిహీనవనితఁ-బతివిహీనఁ
గల్గుఁ ద్రావు వెలఁది-గలయువాఁ డిలగురు
తల్పగతసముండు-తపసులార ॥ ౨౮॥

వ. వీరునుం దక్కిన గురుతల్పగసమానులుం దత్సంయోగులును మహా
సేతునిమజ్జనులై ముక్తిం బొందుదురు. ౨౯॥

సీ. యాగంబు సేయక-నమరలోకాంగనా,
సంగమసుఖవాంఛ-సలుపువారు
జ్వలనార్కులను దేవ-తలను పాసింపక,
కుశలంబు మదిలోనఁ-గోరువారుఁ
దిలమహీహేమతం-డులధాన్యదానంబు,
సేయక స్వర్గేచ్ఛ-సేయువారు
సతతోపవాసని-ష్ఠల దాపమొందక,
బలభేదిపురి నుండఁ-దలఁచువారు

గీ. సేతుతీర్థాభిషేకంబు-సేయవలయు
సేతుమజ్జనమున నగుఁ-జిత్తశుద్ధి
యనఘమతులార జపతపో-యజ్ఞహోమ
దానములు సేతువున మోక్ష-దాయకములు ॥ ౩౦॥

క. పాతకవిమోచనార్థము
సేతువున మునింగినరుఁడు-జితపాపుఁ డగున్
భూతికినై మునిఁగిన వాఁ
డాతతసామ్రాజ్యవైభ-వాన్వితుఁ డగున్ ॥ ౩౧॥

చ. అమరవధూమణీపృథుకు-చాగ్రతటీమకరీవిలేఖన
క్రమసువినోదవాంఛ మదిఁ-గల్గిన భోగులు భక్తియుక్తులై
యమలమనోజ్ఞ సేతుసలి-లాప్లుతదేహులు గావలెన్ జనా
భిమతము లెల్లనొప్పఁ గల-భించును సేతునిమజ్జనంబునన్ ॥ ౩౨॥

శా. కైవల్యంబు లభించు మోక్షమునకుం-గన్పట్టుఁ గళ్యాణముల్
ధీవిస్తారము సంభవించు నభివృ-ద్ధిం బొందు ధర్మార్థముల్
శ్రీవైకుంఠకపర్దిలోకసుఖముల్-చేకూరు వేదాదివి
ద్యావైదుష్యము గల్గు సేతుసలిలాం-తర్మగ్నులౌ వారికిన్ ॥ ౩౩॥

క. ఆరోగ్యము రూపంబును
దారిద్ర్యవిమోచనంబు-ధనవృద్ధియు సౌఖ్యం
కోరినది సేతుజలముల
నారూఢి మునుంగువారి-కవి సిద్ధించున్ ॥ ౩౪॥

శ్రద్ధచే నైన మనుజుఁడ-శ్రద్ధ నైన
సేతుసలిలావగాహంబు-సేయువాఁడు
ఘనత దీపింప నుభయలో-కంబులందు
బాధ లెఱుఁగక సౌఖ్యసం-పదలు గాంచు ॥ ౩౫॥

సేతుస్నానంబున సర్వజనులకుం బాపసంచయంబు నశించు, ధర్మంబు శుక్లపక్షశశాంకుండునుంబోలె వృద్ధిం బొందు, రత్నంబులు సాగర్భంబునం బెఱుఁగునట్లు పుణ్యంబు లంతకంతకుం బెఱుఁగు, కా

మధేనువు చందంబునం, గల్పవృక్షంబువడువున, చింతామణి తెరంగున, సేతుస్నానంబు సకలపురుష మనోవాంఛితార్థంబులొసంగు. లేమింజేసి సేతుయాత్రఁ గావించ సమర్థుండు గానివాఁడు, శిష్టులగు విప్రుల ధనంబు యాచించునది. వారలియ్యరేని క్షత్రియ వైశ్యశూద్రులనైన యాచించి యెవ్విధంబుననైన ధనంబు వడసి సేతుస్నానం బాచరింపవలయు. ఎవ్వండేని సేతుయాత్రాపరునకు ధన ధాన్యవస్త్రాదికంబులిచ్చి ప్రవర్తింపం జేయు నతనికి నశ్వమేధాది యజ్ఞఫలంబునుం, జతుర్వేదపారాయణ పుణ్యఫలంబునుం, దులాపురుషముఖ్య మహాదానఫలంబును సిద్ధించు. బ్రహ్మహత్యాది పాతకంబులు దొలంగు. సర్వకామంబులు ఫలించు. పరిగ్రహించువాఁడునుం బ్రతిగ్రహదోషంబు లేక తత్తుల్య ఫలంబు వడయును.

గీ. సేతుయాత్రార్థమర్థమా-ర్జించిపిదపఁ।
జననిలోభికిఁదత్సేతు-వునకు నేగు।
వానికిచ్చెదననియియ్య-లేనిలోభి।
కరయఁభూసురహత్యయా-నంద్రుబుధులు। ౩౭॥

క. ధనవంతుండయ్యుదరి।
ద్రునిగతినెవ్వాఁడు వేడఁ-దొడఁగుఁ గలోభం।
బున సేతుయాత్రకొఱకున।
తనినిఁ ద్విజహంతయండ్రు-తత్వవిధిజ్ఞుల్॥ ౩౮॥

క. మానకనరుఁడే వెరవుల।
చేనైన స్సేతుయాత్ర-సేయందగు ధా।
త్రీనిర్జరునకశక్తుల।
నూనధనంబిచ్చిపంప-నుచితము ధరణిన్॥ ౩౯॥

ఉత్సాహము. కృతయుగమునముక్తిదొరకు-నెఱుకచేజనాళికిం।
గ్రతువులొసఁగుముక్తి త్రేత-కడమరెండుయుగముల।
న్వితతదానములలభించు-విమలసేతుతీర్థమం।
చిటివిధమునముక్తిగలుగఁ-జేయునాల్గుయుగములన్।

వ. అనివివరించిన రౌమహర్షణితో శౌనకాదిమునీంద్రులిట్లనిరి. ౪౧

గీ. సూతగంభీరజలధిపై-సేతుబంధ।
మెట్లుగావించెరఘుకులా-ధీశ్వరుండు।
సేతుగతగంధమాదన-క్షితిధరమున।
నెన్నఁదగుపుణ్యతీర్థంబు-లెన్నిగలవు॥ ౪౨॥

గీ. కలితరామేశశంభులిం-గప్రతిష్ఠ।
రాముఁడొనరించెనేప్రకా-రమునమున్ను।
తేటపడమాకునీకథ-తెలియఁబలికి।
మముఁగృతార్థులఁజేయుము-మౌనితిలక॥ ౪౩॥

వ. అనిప్రార్థించియడిగిన శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లని చెప్పందొడంగె. ౪౪॥

చ. దశరథునాజ్ఞచేతగుణ-ధాముఁడు రాముఁడరణ్యభూమికిం।
గుశలమతింబ్రియాంగనయుఁ-గూరిమితమ్ముఁడుఁదన్నుగొల్వరా।
వశజనమానసప్రియుఁడు-వచ్చిచరింపుచుదండకాటవిన్।
విశదగతిన్వసించెనతి-విశ్రుతపంచవటీతటంబునన్॥ ౪౫॥

గీ. అంతమారీచవిరచిత-వ్యాజయుక్తి।
రాజసుతులనువంచించి-రావణుండు।
తపసివేషంబుఁగైకొని-ధర్మమెడలి।
జానకీదేవినిహరించె-సాహసమున॥ ౪౬॥

మ. అనఘుండంతటరాఘవేశ్వరుఁడర-ణ్యక్షోణులన్ మేదినీ।
తనయాన్వేషణమాచరించుచుసము-ద్యల్లీలఁగాంచెన్ మహా।
స్వనదంభోజవసద్ద్విరేఫబకహం-సక్రౌంచవంద్యుక్తిగుం।
భనశుంభజ్జలరాట్సభాభవనముం-బంపాసరోరాజమున్॥ ౪౭॥

వ. మఱియు నాసరోవరంబున సభరిత బిసఖండంబులు భుజించుతఱి నెడనెడం బొడము పిపాసవలన శతపత్రపాత్రనిక్షిప్తమకరంద పానీయంబులు గ్రోలుచు నుద్వేలానురాగంబునం దద్బిందుకణం

బులు వరటీసముదాయంబులకుఁ జంచచ్చంచూపుటంబుల నొసం
గిన నదియు వాత్సల్యంబునం గిశోరనికురంబవదనంబులకు మంద
ప్రకారంబున నందించుచున్నం గనుంగొని పరమహర్షవికస్వర
కంఠంబులై కలకలనాదంబులు గావింపుచుం గాంచనచ్ఛాయాపం
చకగరుదంచలక్షేపంబుసేయుచు, మనోహరమందగమనంబులం
బుండరీక షండంబులం గ్రీడ గావించు రాజహంసంబులవలనను,
కంఠదఘ్న నీరపూరంబున నపారకౌతుకంబున నోలలాడు చెంచు
గుబ్బెతల కవుంగిళ్ళ డాఁగిలిమూతలాడు బెడంగు సిబ్బెంపు గ
బ్బిగుబ్బలు గనుంగొని స్వబంధుచక్ర మిథునంబులు వారిచేతం
బట్టువడెననితలంచి తమ్ముంబట్టుకొందురోయను శంకపుట్టి కోకిల
నికాయంబులతోడ నెగసి పెరచోటులకుం జని యచ్చట భయం
బుదక్కి చక్కెరవిలుకానికేళిం దేలుచుం దమబాంధవుండగు మా
ర్తాండునిం బొగడు వడువున రుతంబులుసేయుచుఁ దోయంబుల
మునింగి తేలుచు నభిమతగతుల వర్తించు చక్రవాకంబుల వల
నను, నికటవిపినతరుమూల కుశాసనాసీనమౌనిరాజులం జూచి నే
ర్చిన యవియుంబోలె మునివృత్తివహించి వనవాసులై స్వచ్ఛత
గలిగి ధ్యానపరాయణంబులై హఠాన్నీరసముత్పతన్మత్తమీనం
బులు రభసంబున నతిదీర్ఘత్రోటిపుట నికటంబులఁబ్రాలిన వానిం
బట్టి కబళించి యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టాంతరంగంబుల సుఖించి
మెలంగుచున్న బకంబులవలనను, పునఃపునఃకృతసురత సముదిత
క్లమంబునం దిర్యగావర్తితకంఠంబులై శిరంబులు గరుత్పరంపర
లం గప్పి యేకపాదస్థితిం జెంది తీరభూముల నిదురబోవుచున్న
తటిం గేళీరత సంయమి కన్యకాజనంబులు ఫేనపుంజభ్రాంతిం
దమ్ముంబట్టికొని చన నుద్యోగించునంతలోనం దదీయ కరకమల
సంస్పర్శంబునం బ్రబోధంబునొంది, బెదరి బెదరిచూచి యుల్లం
ఘించి తొంటి తమ విహరణస్థలంబుల బ్రాలి జాలింబడు తమ

చుట్టంబులంగలసి ప్రమదంబున సుఖక్రీడలంబొదలు బాతువుల
వలనను, నభిరామంబై నీలకంఠకాళిమచ్ఛాయాదాయాదమేదుర
దళ విసర విలసిత నవకువలయ సమాజసౌరభ్య సంభరితంబును;
పథికజననాసాపుటస్ఫుటతరానందసంధాయక పరిమళమిళత్పరాగ
పుంజమంజుల కంజాత సంజాత మధురమధూళిమాధుర్య రసికమ
ధుకర నిరంకుశ ఝంకార కోలాహలసంకులంబును, సరస సం
గీత సమాకర్ణన సమ్మోదమాన జలదేవతాప్రసాదలబ్ధ మధుకరాధీన
తప్తకాంచన పానచషక తిరోంచిత కోకనద విరాజమానంబును,
పాశపాణిపరివృఢ పర్యటత్పాండురాఖండ యశోమండల సం
భావనాస్పద కుముదసముదయ ప్రభాపరిపూర్ణంబును, తీరభూర
మణీయ కుసుమిత లతానికేతన మకరకేతన కేళీరసానుషక్త శబ
రకాంతాపరిశ్రాంతిహరణ ప్రవీణ విమలజలశీకరకిర త్సరసిజరజ
స్సుగంధిగంధవాహంబును, జలవిలోకిత ప్రతిబింబ శాఖిశాఖా
గ్ర ప్రత్యగ్రపల్లవగ్రహణార్థ పతిత పరిభ్రాంత పరభృత నిర్వా
హక పంచబాణప్రేరిత మారుతప్రయుక్త నిశ్రేణీకృతకూలపాదప
విశాలశాఖాదళచ్ఛన్నంబును, దావపావకదహ్యమాన కాలాగరు
ధూమమాలికాళికకాళికాలోకన పరిహృష్యన్మద మయూర నట
నానురూప భృంగాంగనాసంగీతభంగిసంగత సముత్తుంగతరంగ
మృదంగనాదగుంభనకరంభితంబును, మత్తవేదండ శుండాదండ
చుళికితపోజ్ఝిత పుష్కరచ్ఛటానిర్వాపిత వనవాతోద్ధూత నభ
శ్చుంబినీ బిడాంబుజరాజి పరాగంబును, కోమలశ్యామల బాల
తృణాంకుర చర్వణ సంజనిత పిపాసాపరవశ సమాయాత పీత
విశ్రాంత వాతాయుయూథ సమాశ్రిత సవిధవివిధ పాదపచ్ఛా
యాతలంబును, సుందరారవింద మందిరవిహారదిందిరాసత్కార
కారి వనదేవతా విశ్రాణిత మహోపాయనాస్తరణారాంకవపట
శంకాకరజలోపరి పరిద్యుతాను తటప్రరూఢకదంబమంజరీకుసు

మకేసర విసరంబును, వరుణరాజానుచర మకరనికర మత్స్య క చ్ఛపకుళీర ప్రభృతి సకలజలజంతుసంతాన సంతతసంచార సంకు లంబును నగుచు, గగనంబుభంగి రాజహంసభరితంబై, విష్ణుజఠ రంబుగతి భువనపరిపూర్ణంబై, అలకానగరంబు తెఱంగున శంఖ మకరకచ్ఛప పద్మమండితంబై, క్షీరసాగరంబుమాడ్కి మధురా మృతస్థానంబై, ఛందశ్శాస్త్రంబువోలె విచిత్రవృత్తశోభితంబై, దీనార్తక్రియలఘుజీవనంబై, సాధుజనచరితంబుకరణి పంకరహితం బై, రథంబువిధంబున చక్రసహితంబై, స్వర్గంబుభాతి వాసవ స మృద్ధిసంపన్నంబై, సుందరీగళంబురీతి జలజభాసురంబై, ధనికభ వనంబు ప్రకారంబునం గమలాభిరామంబై రాజాస్థానంబుకైవడి కవివాగ్గుంభితంబై, సముద్రంబువోలెఁ గువలయాభరణంబై, కోణ పదిగ్భాంబులాగునం గుముదాశ్రితంబై, యొప్పు పంపాసరోవరంబు గనుంగొని తత్తీరంబున. ౪౭॥

సీ. జానకీపతియొక్క-వానరుంగాంచెన,
క్కపియును రాముని-గాంచి మ్రొక్కి।
యయ్య మీ రెవ్వరం-చడుగ వానికిఁదన,
వృత్తాంతమంతయు-విస్తరించి।
యనఘునీ వెవ్వండ-వనిఁ గౌసల్యాత్మ,
జునకునిట్లనియెన-వ్వనచరుండు।
దేవర యేను సు-గ్రీవునిసచివుఁడ,
హనుమంతుఁడను వాఁడ-ననిలసుతుఁడఁ।
గీ. చెలిమి మీతోడ సేయంగఁ-దలఁచి భాను।
సుతుఁడు పుత్తెంచెనన్ను మీ-రతనికడకు।
వేగవిచ్చేయుఁడనిన భూ-విభుఁడు లెస్స।
యనుచు సౌమిత్రియును దాను-నచటికరిగె॥ ౪౮॥
క. ఇనపుత్త్రునిముద మొప్పం।

గనుఁగొని వెసనగ్ని సాక్షి-కంబుగ సఖ్యం।
బొనరించి వాలింజంపుదు।
ననివిభుఁడు ప్రతిజ్ఞఁజేసె-నర్క-సుతుండున్॥ ౫౦॥
వ. సీతాదేవిం దోడితెచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ పలికె నిట్లన్న రేశ్వరవానరేశ్వ రులు సమయంబుఁగావించి పరస్పరంబు విశ్వసించి నితాంతసం తోష సమన్వితులై ఋష్యమూకగిరిశిఖరంబునఁగూర్చుండి రంత.
క. గిరినిభదుందుభి కాయము।
బరువడి రాఘవుఁడు జిమ్మె-బహుయోజనముల్।
చరణాంగుష్ఠనఖంబున।
హరిసూనుని మదికి ప్రత్య-యము పుట్టుటయున్॥ ౫౨॥
గీ. మఱియు నతనికి నమ్మిక-మదిజనింపఁ।
గడఁక తో వింటనొకతూఁపుఁ-దొడిగి సప్త।
సాలములు నేలఁగూలంగ-లీల నేసె।
రాఘవుఁడమోఘతిరబాణలా-ఘవుండు॥ ౫౩॥
ఉ. ఆపటువిక్రమంబుఁగని-యద్భుతమందిదినేంద్రసూతిసీ।
తాపతితోడ నిట్లనియె-దక్షుఁడ వీవు సఖుండ వౌటన,
న్నా పురుహూతముఖ్యసుర-లైనజయింపఁగ లేరు చిత్తసం।
తాపము దీరెఁబ జ్కి-ముఖులై-తున్నని ద్రుంచెద సీతఁ దెచ్చెదన్॥ ౫౪॥
క. అనవుడు రఘునాథుఁడు నె।
మ్మనమున ముదముప్పతిల్ల-మార్తాండతనూ।
జనిజానుజసహితుండై
చని యెంగిష్కింధకు పుడు-సరభసవృత్తిన్॥ ౫౫॥
సీ. అంతఁగిష్కింధాగు-హాముఖంబున నిల్చి,
రవిపుత్త్రుఁడగ్రజు-రాకఁగోరి।
ప్రళయజీమూతంబు-పగిది గర్జిల్లెనా,
ధ్వనియాలకించియ-వ్వాలి గినిసి।

రయమున నంతఃపు-రంబు వెల్వడి వచ్చి,
యనుజునితోడఁగ-య్యంబొనర్చి।
బెట్టిదంబుగ వాలి-పిడికిట సుగ్రీవుఁ,
బొడిచినఁ గడు నొప్పి-బడి తొలంగి।

గీ. చని రఘూద్వహ దశరథ రాజనం-దనుని కడకు।
నమ్మహాజాని సుగ్రీవు-నరుత నొక్క।
కుసుమమాలిక గదియించి-గుఱుతు చేసి।
యపుడ పురికొల్పె వెండియు-నాలమునకు॥ ౧౬॥

వ. ఇట్లు పురికొల్పుటయు సుగ్రీవుండు కిష్కింధా ద్వారంబుఁ జేరి భూరిగర్జితంబున వాలిం బిల్చి యతనితోడ బాహాయుద్ధంబు సేయు చుండె నంత. ౧౭॥

క. చాపమున శరముఁ దొడగిము।
హీపతి నిండారఁ దిగిచి-యేచ్చిన వీర్యా।
టోపమునఁ గూలనేసెభు।
జాపటు విక్రమవినోద-శాలిన్ వాలిన్॥ ౧౮॥

ఆ. అట్లు వాలి నిహతుఁ-డైన కిష్కింధకు।
నరిగి సకలవాన-రాధి రాజ్య।
పట్టబద్ధుఁడగుచుఁ-బద్మాప్తసూనుఁడు।
ద్వేలహర్షజలధి-నోలలాడె॥ ౧౯॥

శా. అంతన్ భాస్కరనందనుండు కపిసే-నాన్వితుఁడై రామభూ।
కాంతాగ్రేసరు పాదసన్నిధికి వే-డ్కన్వచ్చి ధీరున్మహా।
మంతుం బిల్చి ధరాత్మజాన్వేదుకస-న్నానంబులోఁ బంపెన।
త్యంతాటోపసమగ్రుఁడై యతఁడుశ-క్రాదుల్ నుతుల్సేయఁగన్॥

క. వనరాశి దాటి లంకనుఁ।
జని సీతం జూచి పవన-సంభవుఁ డురయం।

బున మరలి వచ్చి యాసతి।
పనిచిన మాణికము రామ-భద్రున కిచ్చెన్॥ ౨౧॥

వ. ఇట్లు హనుమంతుం డిచ్చిన యామాణిక్యంబుం గనుంగొని హర్షశోకపరవశుండై యప్పశుపతిచాపభంజనుండు సౌమిత్రి సుగ్రీవాంజనేయ నలనీలజాంబవత్ప్రముఖ కపివీరులతోడం గూడి యభిజిన్ముహూర్తంబున ప్రయాణంబు వెడలి వివిధగిరి సరిదరణ్యంబులు గడచి చని ముందట ౨౨॥

చ. కనియె రఘూద్వహుండు కట-కస్థలగాఢచరత్కరీంద్రసం।
జనితమదప్రవాహపరి-సర్పదమందసుగంధసాంద్రమున్।
ఘనమణిశృంగగానకల-నారతదేవవధూనినాదని।
స్వనరచనాక్రమశ్రవణ-చండమృగేంద్రమునమ్మహేంద్రమున్॥

గీ. అమ్మహేంద్రధరిత్రీధ-రమ్ము గడచి।
చక్రతీర్థంబునకు నేగి-జనవిభుండు।
వాసిగనచట వసించెన-వ్వడు దశాస్యు।
ననుజుఁడైన విభీషణుం-డటకు వచ్చె॥ ౨౪॥

వ. నలుగురు మంత్రులతో నటకు వచ్చిన యమ్మహాత్మునిం జూచి సుగ్రీవునకు గూఢచారుండను శంక వొడమి రఘువీరుం డతని హితసముచితచేష్టలరసి దుష్టుండు గాఁడని తెలిసి సంభావించి యవ్విభీషణునకు సకలరాజ్య పట్టాభిషేకంబు సేయించి రవిపుత్త్రునట్ల మంత్రిప్రవరుం జేసి చక్రతీర్థంబు డాసి. ౨౫॥

క. చింతింపుచు రామమహీ।
కాంతుఁడు సుగ్రీవుఁ డాది-గాఁగల కపిసా।
మంతులకు ననియె నీదు।
ర్దాంతపయోరాశి యెట్లు-దాఁటుదమింకన్॥ ౨౬॥

క. జలనిధి దుస్తరమిక కపి।
బలముల సంఖ్యమ్ము లేయుఁ-పాయము మనకుం।

గలదియ్యెడమర్కటసే।
నలతోఁడంగూడియివ్వ-నధిదాఁటించవన్॥ ౧౭॥

మ. అతిగంభీరపయఃపరిపూరముసము-ద్యన్మత్స్యసంచారము।
ద్ధతనక్రగ్రహచక్రఘోరముమహా-ధావత్కుళీరంబనా।
రతవాతాహృతనీలనీరధరవా-రంబియ్యకూపారమే।
గతిచేనిప్పుడుదాఁటువారమువనా-కసైన్యముల్ గొల్వఁగాన్॥

మ. ప్రళయాంభోధరగర్జితప్రతిభటప్రస్ఫీతనిర్ఘోషదో।
హలమైదుస్సహశాడబజ్వలనగా-ఢార్చిచ్ఛటాక్రాంతమై।
విలుఠద్వీచిఘటాపటుప్రహరణో-ద్వృత్తాభ్రమైయున్నయీ।
జ్జలధిందాఁటనుపాయమెద్దిదగునీ-శాఖామృగశ్రేణికిన్॥ ౧౯॥

క. శతయోజనవిస్తారం।
బతిఘోరముతిమితిమింగి-లాకరమంత।
ర్గతనగమగునీసరితాం।
పతిఁగడువఁగవశమెమనకు-మతిచేసైనన్॥ ౨౦॥

గీ. తలఁచిచూడంగవిఘ్నముల్-తరుచుగలవు।
పుడమికన్నియవేరీతిఁ-బడయువాఁడ।
నధికసంకటమిచటసం-ప్రాప్తమయ్యెఁ।
గార్యసిద్ధికుపాయంబు-గానరాదు॥ ౨౧॥

గీ. అకటరాజ్యంబుగోల్పోయి-యడవిఁజేరి।
తండ్రిపోకకువగచిభూ-తనయఁబాసి।
యెంతయునుగాసిఁబొందితి-మంతకన్నఁ।
గడుఁబ్రయాసంబుమున్నీరుఁ-గడచుటెరఁగు॥ ౨౨॥

గీ. నీవురావణుదెగటార్చి-నిఖిలదోష।
శాంతికైగంధమాదన-శైలమునకు।
నరుగుమనిమున్నుకుంభజుం-డానతిచ్చె।
నమ్మహామునిభాషణం-బనృతమగునె॥ ౨౩॥

తరల. అనిపురాంతకచాపభంజనుఁ-డానతిచ్చినవాక్యముల్।
వినికృతాంజలులైవలీముఖ-వీరులర్కసుతాదులు।
య్యనఘశీలునితోడనిట్లని-రయ్యనావలుదెచ్చిసాం।
పెనయఁదెప్పలుగట్టిదాఁటెద-మిమ్మహాలవణాంబుధిన్॥ ౨౪॥

వ. అప్పుడుకపిసేనలనడుమనిల్చి విభీషణుండిట్లనియె. ౨౫॥

క. శరధిన్ దశరథనూనుఁడు।
శరణొందుటసముచితంబు-సగరకృతంబీ।
కరుణాలయుంబుతత్కుల।
పరిపాలకుఁడగుటఁదోడుపడురామునకున్॥ ౨౬॥

సీ. అనవుడురఘురాముఁ-డగచరవీరుల,
నాదరింపుచుఁబల్కె-ననఘుఁడాగ।
తెప్పలచేఁగట్టు-లిప్పయోనిధినూరు,
యోజనంబులుదాఁట-నోపువారె।
పెక్కునావలుగల్గ-విక్కపిసేనకు,
వైశ్యులగతిమన-వంటివారు।
కలములచేనబ్ధి-గడతురేగడచునో,
వెడచేసిపగవార-లిడుముసేతు।

గీ. రట్లుగావుననీయుపా-యంబునాకు।
సమ్మతముగాదుమతివిభీ-షణునిపలుకు।
మదికినింపగుచున్నది-మార్గసిద్ధి।
కర్థితోనిప్పయోధిను-పాస్తిసేతు॥ ౨౭॥

గీ. పెంపుతోనిట్లుతొలఁజూ-పింపకున్న।
ననలగంధవహాత్యుజ్జ్వ-లాస్త్రదీప్త।
భాసురామోఘదివ్యాస్త్ర-పటలమునకు।
నిమ్మహోదధిగురిజేసి యేపడంతు॥ ౨౮॥

క. అని పలికి సానుజుండై
జనకసుతావల్లభుండు-శాస్త్రోక్తవిధిన్
వననిధికి నెదురుగ నయ్యెడ
ఘనకుశతల్పమున నుచిత-గతి శయనించెన్॥ ౭౯॥

క. మేదురదర్భాస్తీర్ణమ
హోదధితీరమున రాఘు-వోర్వీనాథుం
డాదరమున శయనించెన్
వేదిపయి న్వేలుఁగు జాత-వేదుఁడు బోలెన్॥ ౮౦॥

చ. సురుచిరశేషభోగనిభ-శోభితసవ్యభుజోపధానుఁడై
నరపతి నవ్యదర్భశయ-నంబున నొప్పఁగఁ బవ్వళించి త
త్పరఘుతితోడ సాగరు ను-పాస్తి యొనర్చుచు నుండెఁ గావిభా
వసులోకమూడు సూర్యకుల-వర్యునకుం గడిచెం గ్రమంబునన్॥

వ. ఇట్లు త్రిరాత్రోపోషితుఁడై నయమార్గంబున దలక మార్గలాభంబుగో
రి వారాశి నుపాసించిన నతండు మూఢభావంబునం బొడజూపకు
న్నం గోపరక్తాంతలోచనుండై రఘువీరుండు లక్ష్మణునితో నిట్లనియె.

క. పాయక యమోఘతరమ
త్సాయకనిర్భిన్నమకర-సముదయములచేఁ
దోయధి నిరుద్ధసలిలఘు
భైయుండఁగఁ జేతు నిప్పు-డతివేగమునన్॥ ౮౩॥

మ. అనుజా నన్ను సమర్థుఁ గాఁదలఁ చెనీ-యంభోనిధానంబు దు
ర్జనుచోటన్ స్నేహసంబు యుక్తమగునే-సామంబు చేనా త్తద
ర్శనమీనోపఁడు సాగరుండు వెసన-స్మత్క్రూరబాణాగ్ని నీ
తిఁ శోషింపఁగఁ జేతుఁ గోతులకుఁ బా-దన్యాసము ల్గల్గఁగాన్॥ ౮౪॥

ఆ. మేర మీఱెనిక్క-మిన్నంది తరగల
నలమి యెల్లదిక్కు-లాక్రమించి

మొనసియున్న యీస-ముద్రి నినడఁగింతు
బాణవహ్ని శిఖల-పాలు జేసి॥ ౮౫॥

క. భూభారకర సురారిగ
ణాభీలం బైన యీమ-హాంభోనిధి సం
క్షోభితమొనరించెదఁ గ
లాభీకర సాయకాన-లస్ఫురణమునన్॥ ౮౬॥

వ. ఇట్లు పలికి కోదండపాణియుం గ్రోధపర్యాకులేక్షణుండు నై ర
ఘుకులాద్యక్షుండు త్రిపురసంహరణోద్యుక్తుండగు రుద్రుండునుబో
లెఁ గను పట్టి చాపాకర్షణంబుఁ జేసి శరంబులు విగుడించి జగంబు
లు గంపింప నతినిశితోగ్రవిశిఖంబులు మఱియును సముద్రంబునం
బ్రయోగించిన నవియును బ్రజ్వలింపుచు ఘోరంబులై దశదిశలు
వెలింగింపుచు మహాదానవసంకులంబగు సాగరంబు ప్రవేశించెనం
త సముద్రుండు భీతచిత్తుండై కంపింపుచు నక్కులేక పాతాళంబు
వలన వెడలి వచ్చి కృతాంజలియై రాఘవు శరణంబుఁ జొచ్చి యి
ట్లని నుతించె. ౮౭॥

క. సురబృందసేవ్యములు సుఖ
కరములు హాల్యోగ్రశాప-ఖండనరేణూ
త్కరకలితములగు నీపద
సరసిజములు గొలుతు రామ-చంద్ర మహాత్మా॥ ౮౮॥

సీ. దండంబు తాటకా-తనువిదారణనీకు,
ప్రణతి కౌశికయాగ-రక్షనీకు,
శంకరచాపభం-జనమస్కృతి నీకు,
నభివాదనంబు మ-హాత్మ నీకు
జమదగ్నిసుతగర్వ-శమన జేజే నీకు,
నంజలి దైత్యసం-హార నీకు

కేలు మోడ్చి కృపాల-వాలమానసునీకు,
వందనంబు మునీంద్ర-వరదనీకు।

గీ. రూఢఖరదూషణత్రిశి-రోనిశాట।
గహనదహనాయమానభీ-కరశరాస।
ముక్తదివ్యాస్త్రసముదాయ-మొక్కు నీకు।
శరణు రఘురామ నిఖిలదు-ర్జనవిరామ॥ ౯౯॥

గీ. రఘుకులంబున దేవకా-ర్యంబు సేయ।
నవతరించిన హరికి నా-రాయణునకుఁ।
బుండరీకాక్షునకు జగ-త్స్వామునకును।
భక్తిచే మ్రొక్కెదను రామ-భద్ర నీకు॥ ౧౦౦॥

క. కోపంబు సంహరింపుము।
నీ పదకమలములు గొలిచి-నిలిచిన న న్నం।
జేపట్టుము మ్రొక్కెద నా।
చాపలము సహింపు రామ-సద్గుణధామా॥ ౧౦౧॥

వ. దేవా మహానుభావా! భావజజనక, జనకసుతా మనోహర, హరవిరించి పురందరాది సురపూజిత, జితదానవ, నవజలధరనీల, నీలకంఠచాపభంజన, జననాదివికారరహిత, హితమితసత్యమృదుమధురభాషాధురంధర, ధరణీభారహరణార్థకృతావతార, తారకబ్రహ్మస్వరూప, రూపలావణ్యవిలాసవినిర్జితకోటికందర్ప, దర్పాంధబంధకరథసింధురమృగరాజ, రాజశేఖర, ఖరదూషణాదిరాక్షససంహార, హారకేయూరకిరీటకుండలకంకణాద్యలంకారశోభిత దివ్యమంగళవిగ్రహ; గ్రహరాజవంశాభిరామ, రామ, నా విన్నపంబు చిత్తగింపుము; నా నేరములు సహింపుము. నా ప్రార్థనంబు గైకొనుము, నన్ను రక్షింపుమని మఱియు నిట్లనియె. ౧౦౨॥

క. చలువదొర వేయి మోములఁ।
గలిగియు నీ గుణము లెన్నఁగా లేఁడనఁగాఁ।

గలిత భవద్గుణవర్ణన।
ములవి యొమా వంటి జడుల-కాదిమపురుషా॥ ౧౦౩॥

గీ. భూజలాదికమగు పంచ-భూతతతికి।
సిద్ధి సైజంబు గారచి-యించె ధాత।
యట్టి కట్టడి విడకేక-నియమ నిలుచు।
మత్స్వభావమగాధత్వ-మహిమ సుమ్ము॥ ౧౦౪॥

క. రాగమున లోభమున భయ।
యోగంబుననైన నన్యయో-చితధర్మ।
త్యాగము కర్తవ్యము గుణ।
సాగర యీ భాషణంబు-సత్యము గాదే॥ ౧౦౫॥

క. వనచరసేనలు లంకకుఁ।
జనుటకు నే నాచరింతు-సాహాయ్యము నీ।
కనివిన్నపంబుఁ జేసిన।
జనపతి యిటులానతిచ్చె-జలనిధితోడన్॥ ౧౦౬॥

సీ. తరుచరవాహినీ-పరివారములతోడ,
జనియెదలంకకు-శంకవృత్తి।
నిప్పుడ జనపూర-మింకించి తెరువిమ్ము,
నాపుడిట్లనియెనం-దీవిభుండు।
సావధానుండవై-యవధరింపుము దేవ,
విని సేయవలసిన-పని యొకర్చు।
మయ్య నీ యాజ్ఞని-ట్లాచరించితి నేని,
కార్ముకవిద్యాప్ర-గల్భులైన।

గీ. ఘనులు నిటువలె నియమింపఁ-గలరు నన్ను।
గానఁ దరణార్థమొక్క కృ-టి గలదు పాయ
మది వచించెద విశ్వక-ర్మాత్మజుండు।
కాఁ దనుండు నలుఁ డను-వాఁడు గలఁడు॥ ౧౦౭॥

గీ. శిల్పసమ్మతుఁడధికుఁడ-నల్పబలుఁడు।
హరికులశ్రేష్ఠుఁడతఁడు నా-యందు నెపుడు।
తృణశిలాదారుబృందమె-ద్దిక ధరించు।
నదియుదృఢముగ సేతువై-యమరియుండు॥ ౯౮॥

క. ఆసేతుమార్గమున నే।
నాసహితుఁడనై నిశాట-నాథుని పురిక।
బ్జాసనవందితచరణముని।
యాసాగరుఁడరిగెనంత-నంతర్హితుఁడై॥ ౯౯॥

ఉ. అంతట జానకీరమణుఁ-డంచితబాహుబలున్ నలున్ దృఢ।
స్వాంతుని జూచి రమ్ము కపి-వర్య రచింపుము సేతుబంధము।
త్యంతదృఢంబుగా జనకు-నంతటివాఁడవు శిల్పశక్తిం।
శ్రాంతవినమ్రలోన్నతయ-శంబులు జేకురు నీకు నీక్రియన్॥ ౧౦౦॥

చ. అనవిని జానకీపతికిఁ-బ్రాంజలియై పలికెన్నలుండు మ।
జ్జనకుఁడు విశ్వకర్మ కడుఁ-జక్కనిమందిరశైలసీమ మ।
జ్జననికి ముందు దావరమొ-సంగెను మత్సమవీర్యుఁడైన నం।
దనుఁడు జనింపు నీకనుచుఁ-దామరసప్రియవంశదీపకా॥ ౧౦౧॥

క. ధీరుఁడగు విశ్వకర్మకు।
నారసపుత్త్రుఁడను శక్తి-నతనికి సముఁడన్।
వారక నేనర్తించెద।
పారావారమున సేతు-బంధన మధిపా॥ ౧౦౨॥

సీ. అనవిన్నవించిన-వినియన్నరేంద్రుండు,
శుభవాసరంబున-శుభముహూర్త।
సమయంబునందుఁ గుం-జరరాజవదనులం,
బోదరు హేరంబు-వేనవేద్యు।
నావాహనముఁ జేసి-హరిమాణిక్యపీఠ,
హాసనంబుననుంచి-యర్ఘ్యపాద్య।

పంచామృతస్నాన-భవ్యకృత్యముదీర్చి,
గంధంబలందియ-క్షతములొసఁగి।

గీ. లలితదూర్వాంకురంబులు-నలినకుముద।
చంపకాశోకపున్నాగ-జాతివకుల।
పాటలాదిప్రసూనము-లర్థినొసఁగి।
ధూపములదీపములసం-తుష్టిసలిపి॥ ౧౦౩॥

వ. అనంతరంబ జంబూ రంభా కపిత్థ ఖర్జూర పనస నారికేళ బదరీ చూతఫలపుండ్రేక్షుగోక్షీరద్రాక్షారసక్షౌద్రఘృతపాయసమోదకాపూప బహువిధభక్ష్యసమన్విత మహోపహారంబులు సమర్పించి సకలోపచారంబుల సపర్యగావించి యనేక ప్రకారంబులం గైవారంబులొనర్చి గణపతిం బ్రసన్నునిం జేసి. ౧౦౪॥

గీ. అంత మిథిలేశకన్యకా-ప్రాణనాథుఁ।
డచట నున్న మహాదేవి-నాదిశక్తి।
మహిషదానవమర్దిని-మహితచరిత।
నధికభక్తినిఁ గొల్చిత-దాజ్ఞవడసి॥ ౧౦౫॥

క. వాణీపతిముఖసురసం।
త్రాణైకధురీణమైన-తనహస్తమునన్।
క్షోణీనాథుఁడు నవపా।
షాణస్థాపనముఁ జేసె-జలనిధిలోనన్॥ ౧౦౬॥

క. ఈరీతి సేతుబంధ।
ప్రారంభముఁ జేసి రామ-భద్రుఁడుదన్వ।
త్తీరంబున నలరచిత్రమ।
హారమ్యసుభద్రపీఠి-కాపీనుండై॥ ౧౦౭॥

సీ. బలవంతులైనట్టి-ప్లవగవీరులఁ జూచి,
సేతునిర్మాణంబు-సేయుఁడనిన।

నట్టివారు నగరు-డానిల వేసుతై.
నలుఁగడమున్న కా-నలమ నేఁగి।
గిరులు నుదతులును-గిరిశృంగములుఁ దరు,
శాఖలు దారుపా-షాణతతులుఁ।
దృణభారములు సాతె-దెచ్చినవానినిఁ,
గైకొని యుల విశ్వ-కర్మసుతుఁడు।

గీ. నలుఁడు మున్నీటిపైఁ జేర్చి-నిలిపి శిల్ప।
సమయపదతి దశయోజ-నములు పరపు।
నెమ్మిశత యోజనంబులు-నిడుపు నమర।
సేతు వొనరించె నధిక సు-స్థిరము గాఁగ॥ ౧౦౮॥

క. బుధులు నుతింపఁగ లవణాం।
బుధిపైఁ గట్టించెఁ బదిల-ముగ రాఘవుఁడీ।
విధమున సేతువు లంకా।
వధి గానల ముఖ్యకీశ-వర్యుల చేతన్॥ ౧౦౯॥

గీ. ఇట్టి సేతువునకుఁ జని-యెట్టి పాప।
కర్ములును ముక్తదోషులై-ధర్మయుక్తి।
నఖిల వాంఛిత భోగంబు-లనుభవించి।
ముక్తిఁ గాంతురు తాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౧౦॥

క. దాన తపో వ్రత హోమవి।
ధానంబుల చేఁ బ్రసన్న-తం జెందఁడు గా।
రీనాయకుండు సేతు।
స్నానంబునఁ జెందు కరణి-సన్మునులారా॥ ౧౧౧॥

క. భానుని తేజముతో డస।
మానంబగు తేజమొకటి-మహిలేని గతిన్।
జ్ఞానప్రదమగు సేతు।
స్నానమునకు సాటి పుణ్య-చయమున్న దియే॥ ౧౧౨॥

గీ. రూఢి రఘుపతి చేత నా-రూఢమైన।
నలవినిర్మిత సింహాస-నంబుఁ గాంచి।
మ్రొక్కునెవ్వాఁడు పులకిత-మూర్తియగుచు।
నతని కిలభించు మోక్ష సిం-హాసనంబు॥ ౧౧౩॥

గీ. తనరుఁ బడమటి కోణంబు-దర్భశయ్య।
తూర్పు కోణంబు మెఱుఁగుడు-దుగ్ధపురము।
సేతుమూలంబులని రెండుఁ-బాతకార్తి।
భంజన సమర్థములు మహా-పావనములు॥ ౧౧౪॥

క. సీతా రామునిఁ బరమ।
జ్యోతిర్మయు నాత్మఁ దలచు-చున్నున్న గవి।
ఖ్యాతశుభహేతువునకున్।
సేతువునకు నరులు ప్రణుతి-సేయఁగ వలయున్॥ ౧౧౫॥

శ్లో॥ రఘువీర పదన్యాస పవిత్రీకృత పాంసవే।
దశకంఠ శిరచ్ఛేద హేతవే సేతవే నమః॥ ౧౧౬॥

శ్లో॥ సేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైక హేతవే।
సీతాయా మానసాంభోజ భానవే సేతవే నమః॥ ౧౧౭॥

క. అనుమంత్రములు పఠించుచు।
మును పుగఁ దైర్థికులు సేతు-మూలంబుఁ గనుం।
గొని సాష్టాంగ నమస్కృతు।
లొనరింపఁగ వలయు భక్తి-యోగము పేర్మిన్॥ ౧౧౮॥

వ. ఈప్రకారంబున శ్రీరాముని చేత నిర్మితంబగు సేతుబంధంబున ననేకకోటి తీర్థంబులుగలవు. వాని నామంబులు, సంఖ్యయును వాక్రుచ్చి వర్ణింప శేషుండును సమర్థుండు గాడు. చతుర్వింశతి తీర్థంబులు ప్రధానంబులై యుండు. చక్రతీర్థంబును, బేతాళవరదంబును, పాపవినాశనంబును, సీతాసరంబును, మంగళతీర్థంబును, అమృతవాపియు, బ్రహ్మకుండంబును, హనూమత్కుండంబును, అగ

స్వతీర్థంబును, రామతీర్థంబును, లక్ష్మణతీర్థంబును, జటాతీర్థంబును, లక్ష్మీసరంబును, అగ్నితీర్థంబును, చక్రతీర్థంబును, శివతీర్థంబును, శంఖతీర్థంబును, యామునతీర్థంబును, గంగాతీర్థంబును, గయాతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, సాధ్యామృతంబును, మానసంబును, ధనుష్కోటితీర్థంబును సేతుమధ్యగతంబులై ప్రకాశించు. వీనిలక్షణంబులు వివరించెద. గాలవుండను మునీశ్వరుఁడు విష్ణుపూజాపరుండై దక్షిణతీర సముద్రతీరంబున దపంబుసేయుచు నొక్కనాఁ డొక్కరక్కసునిచేతం జిక్కువడి 'కావవే యని హరిం బ్రార్థించిన హరిప్రేరితంబై సుదర్శనచక్రంబారక్కసుందునిమి యమ్మునిఁ గాచియాడ నేతీర్థంబున సన్నిహితంబై యుండెనది చక్రతీర్థంబనంబరగె. దానిందలంచినవారికి గర్భవాసంబు గలుగనేరదు. సుదర్శనుండను విద్యాధరసుతుండు గాలవముని కన్యకం గాంతిమతియను దానిం జూచి కామమోహితుండై కేశాకర్షణంబుఁ జేసిన నమ్మునియలిగి బేతాళత్వంబుఁ జెందుమని శపించె నతండట్లు బేతాళుండై కొంతకాలంబు పరిభ్రమించి పుణ్యవశంబున సేతువునకుంజని చక్రతీర్థసమీపమునం గల యొక్కతీర్థంబు తటంబుననిల్చి తజ్జలశీకరస్పృష్టగాత్రుండై శాపమోక్షంబునొంది దివంబునకుంజనియె నది బేతాళవరదంబయ్యె. తొల్లి దృఢమతి యనుశూద్రునకు వైదికకర్మోపదేశంబునం జేసి సుమతియను విప్రుండు చిరకాలంబు నరకంబుల ననుభవించి నీచయోనులంబుట్టి క్రమంబున బ్రాహ్మణుండై జనించి బ్రహ్మరక్షోబద్ధుండయ్యె. తద్భేదంబు సహింపక యతనితండ్రి యగస్త్యునిశరణొంది యమ్ముని చెప్పినచొప్పున సేతువునకుంబోయి తనపుత్త్రుని నొక్కతీర్థంబున ముంచె. దానివలన నతండు రక్షోముక్తుండయ్యె నాశూద్రుండును బెద్దకాలంబు నరకంబులననుభవించి గృధ్రంబై పాడుబడి యొక్కనాఁడు తత్తీర్థజలపానంబుఁ జేసి పాపముక్తుండయ్యె నిట్లు పాపం

బుల నశింపఁజేయుటఁ బాపవినాశంబనొప్పె. రాఘవప్రత్యయార్థంబు సీతామహాదేవి వహ్నిప్రవేశంబుఁ జేసి వెడలి వేల్పులుపొగడ నొక్కతీర్థంబు నిర్మించి యందుస్నానంబుఁ గావించె దానివలన నాతీర్థంబునకు సీతాసరంబను నామంబుగల్గె నందుఁ గృతాభిషేకుండై పాకశాసనుండు బ్రహ్మహత్యావిముక్తుండయ్యె నిదిసీతాసరోమహిమంబు. మనోజవుండను రాజు పాపకర్మవశంబున రాజ్యభ్రష్టుండై యడవులంబడి యిడుమలపాలై పరాశరహితోపదేశంబున సేతువుఁ జేరి మంగళతీర్థంబున మాసత్రయంబు గ్రుంకి, మహానుభావుండై రిపులం ద్రుంచి యిష్టభోగంబులుభుజించి శరీరాంతంబునం గైవల్యంబుఁ గాంచె నందుసీతారాములు లోకరక్షార్థంబు సన్నిహితులైయుందురు. సర్వమంగళకారణంబగుట నిది మంగళతీర్థంబయ్యె. హిమవత్పార్శ్వంబున నగస్త్యభ్రాతభూతేశుంగూర్చి తపంబుఁ జేసినం బ్రత్యక్షంబై విరూపాక్షుండు ముముక్షుండగు నమ్మునింజూచి సేతుమధ్యంబున మంగళతీర్థంబుసన్నిధి నొక్కమహాతీర్థంబుఁ గలదు దానియందు స్నానంబుసేయుము ముక్తింబొందెదవని బోధించెనతండట్లయేఁగి మూఁడేండ్లు స్నానంబుఁ గావించి యంతను ముక్తిం జెందెను. అగస్త్యభ్రాత యమృతుండైన కారణంబున నదియమృతవాపియయ్యె. తొల్లి బ్రహ్మవిష్ణువులకుఁ గలహంబుజనించె నయ్యెడనయ్యిద్దఱినడుమ నొక్క జ్యోతిర్మయలింగంబుద్భవించె దానియాద్యంతంబులు చూచినవాఁడె జగత్కర్తయగునని సమయంబుఁ గావించి హంసవరాహ రూపంబులు ధరించి వారుచనిరందు గోవిందుండుమరలివచ్చి చూడనైతినని సత్యంబుపలికె. నలువవచ్చి లింగంబుతుదఁ జూచితినని యనృతంబుపలికె నది సహింపక యపూజ్యుండవుగమ్మని విధికిశాపంబిచ్చెనంత బ్రహ్మదేవుండు శివుఁ బ్రార్థించినం బ్రసన్నుండై గంధమాదన పర్వతమందు యాగంబుసేయుము దీననీకు మిథ్యావాదదోషంబు నశించు

శ్రౌతస్మార్తకర్మంబులుఁ బూజలుఁ గలుగునని చెప్పినట్లు బహుయజ్ఞంబుల ననుష్ఠించి పరమేష్ఠి కృతార్థుండయ్యె నయ్యాగస్థలంబు బ్రహ్మకుండంబనం బరగె. అందు నఘమర్షణం బొనరించువారును, దత్కుండభసితంబు ధరించువారును, ముక్తిం బొందుదు రిది బ్రహ్మకుండమహిమంబు. ధర్మసఖుం డను రాజపుత్త్రకుండై గురూపదేశంబున సేతువునకుం జని హనూమత్కుండంబుఁ జేరి తీరంబునం బుత్త్రకామేష్టి యాచరించి శతభార్యలయందు శతపుత్త్రులం బడసి చిరకాలంబు రాజ్యంబు పాలించి పుత్త్రులకు రాజ్యంబు విభజించి హనూమత్కుండంబుఁ జేరి సభార్యుండై తపంబుఁ జేసి శివసాయుజ్యంబుఁ గాంచె నిది హనూమత్కుండప్రభావంబు. కక్షీవంతుండను తాపసుండు తొల్లి యుదంకుసన్నిధి సాంగవేదాధ్యయనంబుఁ జేసి తదుపదిష్టప్రకారంబున గంధమాదనంబునకేగి అగస్త్యతీర్థంబునం బ్రత్యహంబు స్నానంబు సేయుచు మూఁడేండ్లుండి యంతం దత్తీర్థజలవినిర్గతంబైన చతుర్దంతగజంబు లెక్కి యమ్మునికుమారుండు మధురాపతియైన స్వనయభూపతిం గాంచి, యతనిచేత నభినందితుండై యా రాజకన్యక మనోరమ యనుదానిం బెండ్లియై గృహస్థధర్మంబు ననుష్ఠించె నిది యగస్త్యతీర్థవైభవంబు. కుంభసంభవుని శిష్యుండు సుతీక్ష్ణుండు రామమంత్రోపాసకాగ్రేసరుండయ్యెఁ దత్తీర్థతటంబున రామచంద్రుండు శివలింగంబు నిల్పి లోకానుగ్రహార్థంబుఁ బూజించె నా సరోవరంబునం గృతమజ్జనుండై ధర్మరాజుం డనృతవచనదోష నిర్ముక్తుండై రాజ్యంబుఁ బాలించె నిది రామతీర్థప్రభావంబు. బలభద్రుండు నైమిశారణ్యంబునకుం జని మునులకు నిఖిలపురాణకథలు వచింపుచున్న సూతుం బ్రమాదంబున వధించి యోగబలంబునం బునరుజ్జీవితుం జేసి దోషనివృత్తికై గంధమాదనంబునకుం జని లక్ష్మణవినిర్మితంబగు తీర్థంబునం దమునింగి లక్ష్మణేశ్వరలింగంబు దర్శించి

బ్రహ్మహత్య నశింపఁ జేసె నాతీర్థంబు రోగదారిద్ర్య మహాపాతకనాశనం బిది లక్ష్మణతీర్థమాహాత్మ్యంబు. రావణుం ద్రుంచి రాఘవుం డేతీర్థతోయంబున జటాక్షాళనంబుఁ జేసె నది జటాతీర్థంబయ్యె నందవగాహంబు సేయువారికిఁ జిత్తశుద్ధి సిద్ధించునని రాఘవుండు వరంబిచ్చె వరుణపుత్త్రుండు భృగుండును, వ్యాసుసుతుండు శుకుండును, గురూపదేశంబునం జేసి వచ్చి తజ్జలంబులం దోఁగి చిత్తశుద్ధివడసిరి. తజ్జలావగాహమాత్రంబున మనశ్శుద్ధి సంభవించు నిది జటాతీర్థాతిశయంబు. తొల్లి కుబేరుం డేతీర్థంబు సేవించి నిధీశ్వరుండయ్యె నది లక్ష్మీప్రదంబగుట లక్ష్మీతీర్థంబన విఖ్యాతి నొందె నందుఁ గృతస్నానుండై నలకూబరుండు రంభాసంభోగంబుఁ గాంచె. ధర్మజుండును గృష్ణోపదేశంబున నిమజ్జనం బాచరించి పుణ్యవైభవంబున దిగంతంబులు గెల్చి రాజసూయం బనుష్ఠించి చక్రవర్తియయ్యె నిది లక్ష్మీతీర్థసముత్కర్షంబు. రావణవధానంతరంబున రాఘవుండు సురమునివానర సమేతంబుగా సేతుమార్గంబున గంధమాదనంబునకు వచ్చి సీతాశోధనార్థం బెచ్చోట నగ్ని దేవునావాహనంబుఁ జేసె నాప్రదేశంబగ్నితీర్థంబయ్యె నది మహాపాతకశోధనంబును పిశాచత్వాది మోచనంబును మహాతీర్థంబనునిది యగ్నితీర్థప్రశంస. పూర్వకాలంబున గంధమాదనశైలంబున సుదర్శనచక్రంబుఁ గూర్చి యహిర్బుధ్న్యుండను మహర్షి తపంబుఁ జేసె నది సహించక రాక్షసులతని బాధించినఁ దచ్చక్రంబు వారిం ద్రుంచి మునిరక్షణార్థము నిరంతరంబు నేతీర్థంబున నిల్చె నది చక్రతీర్థనామంబుఁ బూనె నందుఁ గ్రుంకినవారికిఁ గోర్కులులభించు. అంధ మూక బధిరత్వాది వైకల్యంబు దొలంగు నిది చక్రతీర్థఘనత్వంబు. జగత్కర్తృత్వాహంకారదూషితుండగు నజుని పంచమముఖంబు భేదించి శివాంశభవుండు భైరవుండు హత్యాదోషనివృత్తికై సర్వతీర్థంబులు సేవించి కాశికిం బోయి యే

కథాగావశిష్టంబగు హత్యాపాపంబుతోడ గంధమాదనంబునకుం జని శివతీర్థసేవఁ జేసి నిశ్శేషనష్టపాతకుండయ్యె నిది శివతీర్థప్రభావంబు. శంఖుండను మునిముఖ్యుఁ గంధమాదనంబునం దపంబు సేయుచు స్నానార్థం బచ్చోట నొక తీర్థంబుఁ గల్పించె నది యతనిపేర శంఖతీర్థం బనందగె. తల్లిదండ్రుల నవమానించువారును గృతఘ్నులును నందొకమారు స్నానంబుఁ జేసి ముక్తులగుదు రిది శంఖతీర్థమహిమ. చైర్వుండు సయుగ్వుండు, రైక్వుండు ననుపర్యాయనామంబుల నెగడిన మునివరుండు గంధమాదనగిరియందుఁ దపంబు సేయుచుం దనమంత్రబలంబున నచ్చోటికి గంగాయమునాగయాతీర్థంబుల నాకర్షించి యందు నభిషవం బొనర్చె నమ్మహాయోగి ప్రసాదంబున నజానశ్రుతియనురాజు తత్తీర్థత్రయాభిషేకంబుఁ జేసి శుద్ధచిత్తుండై ముక్తిం జెందె నిది యమునాగంగాగయాతీర్థవైభవంబు. రాఘవుండు గంధమాదనంబున శివలింగంబు నిల్పి ధనుష్కోటిచేత భూతలంబు భేదించి తద్వివరనిర్గత గంగాతోయంబుల రామేశ్వరు నభిషేకించె దానివలనఁ గోటితీర్థం బయ్యె నందు స్నానంబుఁ గావించి గంధమాదనంబున నిల్వక తైర్థికుండు మగుడవలయు నది సకలతీర్థరాజం బిది కోటితీర్థమాహాత్మ్యంబు. పురూరవుండను చక్రవర్తి సాధ్యామృతసేవఁ గాంచి యూర్వశీసంభోగసుఖంబుల ననుభవించె నందు నఘమర్షణమాత్రంబున యజ్ఞదాన తపోబ్రహ్మచర్యాదులవలనం గలుగు సుగతి లంభించు దాని మహిమంబు తొల్లి సనకాదులకుఁ జతుర్ముఖుండు వివరించె నిది సాధ్యామృతవైభవంబు. భృగువంశజుండైన సుచరితుండను ముని జాత్యంధుండుగావునఁ దీర్థయాత్ర సేయ శక్తుండు గాక గంధమాదనంబున శంకరు నుద్దేశించి తపంబుఁ జేసె నంత నమ్మునికిఁ బ్రత్యక్షంబై శివుండు వరంబు వేఁడుమనిన సర్వతీర్థస్నానంబు సేయుట నాకభిమతంబని వి

న్నవించిన నట్ల శంకరుండు సర్వతీర్థంబుల నావాహనంబుఁ జేసి స్నానంబు సేయుమని యాజ్ఞాపించె నా మునియు నట్ల కృతాభిషేకుండై మహాసుందరమూర్తియై తత్తీర్థంబుఁ గీర్తించె నందు స్నానమాత్రంబునం గైవల్యంబు లభించు. శివుండు తన మానసంబుచేతం దీర్థంబులనెల్ల నాకర్షించెఁ గావున మానసతీర్థాభిధానంబునం గలిగె నిది మానసతీర్థమాహాత్మ్యం బింక ధనుష్కోటితీర్థవైభవంబు వివరించెదఁ దదీయస్మరణమాత్రంబున బ్రహ్మసాయుజ్యంబు గలుగునని యిట్లనియె. ౧౧౯॥

సీ. అంధతామిస్రమ-హారౌరవాదిదు,
  ర్గమజాతయాతనా-ఖండనంబు।
మహితాశ్వమేధాది-బహుధాధ్వరక్రియా,
  తతపుణ్యవిభవసం-ధాయకంబు।
భువనాభిసురతులా-పురుషప్రభృతిమహా,
  దానఫలోత్కర్ష-దాయకంబు।
బ్రహ్మహత్యాసురా-పానహేమస్తేయ,
  గురుతల్పగమనాఘ-కోటిహరము।
గీ. బ్రహ్మచర్యోపవాసాది-పరమనీమ।
సముదయబహువిధపుణ్యలో-కప్రదంబు।
కామితార్థకవితరణ-కల్పతరువు।
ధీరులారధనుష్కోటి తీర్థవరము॥ ౧౨౦॥

ఉ. రావణునాజిఁ ద్రుంచి రఘు-రాముఁడు లంకకు నవ్విభీషణున్।
శ్రీవిలసిల్లఁ గా నధిపుఁ-జేసి సురాసురసిద్ధసాధ్యసం।
ఘావృతుఁడై వెసన్ మరలి-యంచితభూతిని గంధమాదన।
గ్రావముఁ జేరె లోకములు-రంజిల సేతుమహాపదంబునన్॥ ౧౨౧॥

సీ. అంత రామునిఁ జూచి-ప్రాంజలియై సత్య,
  భాషణుండైన వి-భీషణుండు।

పలికెనో దేవనీ-భర్తనివిన్న ప,
మవధరింపుము మీరు-లైనయున్న।
మను జేశులును సేతు-మార్గంబువలనలం,
కకువచ్చిపీడింపఁ-గలరుగానఁ।
జెలఁగిధనుష్కోటి-చేసెను భేదనం,
బాచరింపుముకరు-ణార్ద్రచిత్త॥

గీ. అనుచుఁ బ్రార్థింపఁ గాకుసుఁ-డట్లచేసె।
నందువలనధనుష్కోటి-యయ్యెదాని।
దర్శనంబునజంతుసం-తతికిముక్తి।
గలుగునవగాహఫలమేమొ-తెలియరాదు॥ ౧౨౨॥

గీ. రామకరచాపకోటిని-ర్దళితసేతు।
రేఖకైలాసమునకువి-రించిలోక।
మునకువైకుంఠపట్టణం-బునకుస్వర్గ।
మునకుఁ దెలుపదితాపస-ముఖ్యులార॥ ౧౨౩॥

వ. మఱియు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును, వాణీలక్ష్మీపార్వతులును, వసురుద్రాదిత్యవిశ్వమరుదశ్వ గంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులును, పితృదేవతలును, దశకోటి తీర్థగణంబులతోడ ధనుష్కోటి తీర్థంబునసన్నిహితులై వసింతురు, దేవమునిగంధర్వాదు లందుఁ దపంబుఁగావించి మహాసిద్ధిం జెందిరి. తజ్జలంబులం బితృదేవతాతర్పణంబు సేయువారు సర్వపాపముక్తులై సత్యలోకంబునం బూజనొందుదురు. భక్తిపూర్వకంబుగా నచ్చోట నొక్కభోజనం బిడినవారికి ననంతఫలంబు సంభవించు. రేవాతీరంబునం దపంబును, గంగాతటంబున మరణంబును, కురుక్షేత్రంబున దానంబును, మహాపాతకంబుల నశింపఁజేయు. ఏతత్త్రయంబును ధనుష్కోటియందుఁ బ్రాప్తంబయ్యెనేని ముక్తి నొసంగు. సకలాభీష్టంబులు సిద్ధించు. ధనుష్కోటిస్నానం బేకవారంబైన నాచరించినవారికి సితాసితసరిత్తోయంబుల నేమిప్రయోజనంబు. ధనుష్కోటి దర్శించిన ధన్యులకుఁ గాయక్లేశకరంబులగు తపోయాగాధ్యయనతీర్థాటనంబుల నేమిలాభంబు. ధనుష్కోటితీర్థంబుతోడ సమానంబగు తీర్థంబు లోకత్రయంబునం గలుగదు. సత్యంబు చెప్పితి నిది ధనుష్కోటితీర్థవైభవం బీతెరంగున సేతుబంధ నిబంధనప్రకారంబును. చతుర్వింశతితీర్థవైభవంబును సంగ్రహప్రకారంబున మీకు వివరించితి. సవిస్తరంబుగా వచింప ననేకయుగంబులకైన శక్యంబుగాకయుండు. నీయుపాఖ్యానంబు సుచిత్తంబుగా విన్నవారికిఁ జతుర్విధ పురుషార్థంబులు సిద్ధించునని సూతుండు చెప్పిన శౌనకాదిమహామునులు శ్రీరామేశ్వరశివలింగవైభవంబు వచింపుమని ప్రార్థించిన.

మ. కనకక్ష్మాధరచాపపాపభయహృ-త్కల్యాణచారిత్రమి।
త్రనిశాధీశకృశానులోచనయనం-తప్రస్ఫుటానందచం।
దనకుందేందుసితాంగమంగళకరో-దంచత్కృపాపాంగభృం।
గనవేందీవరనీలకంధరనిరా-ఘాటప్రభావోన్నతా॥ ౧౨౪॥

క. తరుణతరశశిశిరకరశే।
ఖరసరసిజభవశతార-కరముఖనిఖిలా।
మరమకుటఘటితమణిఘృణి।
పరిష్కృ-తరుచిరచరణ-పంకజయుగళా॥ ౧౨౫॥

మాలిని. శ్రితకమలపతంగా-శ్రీశివాసంయుతాంగా।
ధృతతరుణకురంగా-దివ్యగోరాట్తురంగా।
రతిపతిమదభంగా-రాజభాస్వద్రథాంగా।
క్షితిరచితశతాంగా-చెన్నమల్లేశలింగా॥ ౧౨౬॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయు, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహా ప్రబంధము నందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీ ర స్తు.

రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమత్సమస్తసుజన।
పేరిమాస్పదభద్రిరాజు-భీమయసుతమ।
ల్లామాత్యనిత్యవైభవ।
క్షేమప్రదపార్వతీశ-శ్రీమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లు శ్రీరామేశ్వర
లింగవైభవంబు వచింపందొడంగె. ౨॥

క. రామస్థాపితలింగం।
బేమానవుఁడేకవార-మీక్షించునతం।
డోమునులార శశాంకశి।
ఖామణిసాయుజ్యమొందు-గతకల్మషుఁడై॥ ౩॥

సీ. మునులార కృతయుగం-బునదశవత్సరం,
బులచేతనగునట్టి-పుణ్యఫలము।
సాధించఁబడుమహా-జనులచేనొకవత్స,
రంబునఁ ద్రేతాయు-గంబునందు।
మాసంబుచేతన-మ్మహితపుణ్యముసంభ,
వించుద్వాపరయుగ-వేళయందు।
నొకవాసరముననె-యున్నతసుకృతంబు,
కలికాలమునశీఘ్ర-గతిలభించు।
గీ. ప్రతినిమేషంబుఁదత్పుణ్య-ఫలముకోటి।
గుణితమగుచునిరూఢి చే-కురును రామ।
నాథశివలింగసందర్శ-నంబు సేయు।
వారలకుసంశయము సేయ-వలదువలదు॥ ౪॥

క. రామేశ్వరలింగంబున।
ధీమన్నుతసకలపుణ్య-తీర్థములుసమ।
స్తామరపితృదేవముని।
స్తోమములువసించునెప్పుడు-సువ్రతులారా॥ ౫॥

గీ. అరిథి తోమూఁడు వేళల-నైన రెండు।
వేళలం దైనమతియొక-వేళనైన।
రామలింగంబుఁదలఁచువా-రలకుఘోర।
పాపమునశించునిర్వాణ-పదముగలుగు॥ ౬॥

గీ. రామచంద్రసమర్చిత-రామలింగ।
నామసంస్మరణంబున-నరులకెల్లఁ।

ప్రబలమైనట్టియమదూత-భయముదొలఁగు।
నఖిలతీర్థాభిషేకపు-ణ్యములభించు॥ ౭॥

క. శ్రీరామేశ్వరలింగస।
మారాధనమాచరించు-మనుజులుమనుజుల్।
గారుమహేశ్వరమూర్తులు।
వారకమదిసంశయంబు-వలదియ్యెడలన్॥ ౮॥

గీ. హాళితోఁ దానురామలిం-గార్చనంబు।
సేయఁడెవ్వాఁడుదుర్మార్గ-శీలుఁడగుచు।
వాఁడుపెక్కండ్లుదరిలేని-వనటఁజెందు।
ఘోరగంభీరసంసార-కూపమునను॥ ౯॥

ఉ. పూనికరామచంద్రపరి-పూజితునవ్యయురామనాథునీ।
శానునిఁజూచునెవ్వఁడొక-సారితపోనిధులారవానికిన్।
దానతపోధ్వరవ్రతవి-ధానములేటికినన్యదేవతా।
ధ్యానములేటికిన్వివిధ-ధర్మములేటికికర్మమేటికిన్॥ ౧౦॥

చ. శ్రుతిమయురామనాథుఁదన-చూడ్కులకింపుగఁజూడఁడేనరుం।
డతఁడుజడుండుమూఢుఁడత-డంధుఁడతండుకరాంఘ్రివర్జితుం।
డతఁడుదరిద్రుఁడాతఁడురు-జార్తుఁడతండుఖలుండతండుతత్।
త్సుతధనధాన్యమందిరప-శుప్రకరంబునశించునెంతయున్॥ ౧౧॥

ఉ. మానుగదుర్లభంబయిన-మానుషజన్మముఁబూనిభూమిలో।
మానవులెవ్వరేనిఫణి-మండనమండితురామనాథుఁబం।
చాననుగాంచిమ్రొక్కివిన-యంబునఁబూజలొనర్తురాజనుల్।
మానివరేణ్యులారమతి-మత్ప్రవరుల్కృతకృత్యులిద్ధరన్॥ ౧౨॥

గీ. రామనాథునిఁద్రిభువన-స్వామిఁదలఁచు।
వారలకుఁబూజనముసేయు-వారలకును।
బద్మలోచనపద్మసం-భవపురంద।
రాదిసురపూజనంబుని-రర్థకంబు॥ ౧౩॥

గీ. అవనిరామేశశివభక్తు-లైననరుల।
యందునెవ్వారలకుభక్తి-యమరియుండు।
వారుచూడరుభేదమే-వంకనైనఁ।
జనరుదారుణసమవర్తి-సదనమునకు॥ ౧౪॥

గీ. విప్రహత్యాసహస్రంబు-విలయమొందు।
మద్యపానాయుతంబులు-మడసిపోవుఁ।
గాంచనస్తేయగురుతల్ప-గమనదోష।
లక్షలునశించురామేశు-వీక్షణమున॥ ౧౫॥

మత్తకోకిల.

భూరిసంతతభోగలాభముఁ-బూజ్యనిర్జరరాజ్యమున్।
గోరుధీరులుచంద్రశేఖరు-గూఢపాద్గుణకార్ముకున్।
హీరవర్ణునిరామనాథమ-హేశ్వరున్జగదీశునోం।
కారమూర్తినమస్కరింతురు-గాఢనిశ్చలచిత్తులై॥ ౧౬॥

సీ. ఉభయలోకములన-త్యూర్జితానందంబు,
సతతరామేశ్వర-స్మృతినిఁగల్గు।
కోటిజన్మార్జిత-ఘోరపాతకనివ,
ర్తనముగురామేశు-దర్శనమున।
నఖిలమానవవాంఛి-తార్థసంసిద్ధులు,
గృపసేయురామేశ-కీర్తనంబు।
శాశ్వతంబగురుద్ర-సాయుజ్యవిభవంబుఁ,
బొందించురామేశు-పూజనంబు।

గీ. దావవహ్నివిజృంభించి-దారుతతులఁ।
గాల్చిపొడిసేయుకైవడి-ఘనతరోగ్ర।
కలుషవిసరమ్ముశేషంబుఁ-గడఁగిద్రుంచు।
సిద్ధరామేశశివలింగ-సేవనంబు॥ ౧౭॥

సీ. మునులార వివరింతు-వినుఁ డష్టవిధములఁ,
జెన్నొందు రామేశ-శివునిభక్తి।
తద్భక్తులందు వా-త్సల్యంబు గలుగుట,
పూజావిధానము-ప్రాంగికనుట।
తాఁ బూజసేయుట-తత్పూజనారంభు,
దేహమెచ్చుట సైనఁ-ద్రిప్పికొనుట।
కరమర్థిఁ దత్పుణ్య-కథ లాలకించుట,
స్వరదృగంగవికార-శాలియగుట।
గీ. తొలమి నెప్పుడు రామేశుఁ-గొలిచి మనుట।
విత్తము తదర్పితంబుగా-వించి మనుట।
యిట్టి శివభక్తి గలుగువాఁ-డెవ్వఁడైన।
బ్రహ్మసాయుజ్యపదవికిఁ-బాత్ర మంతెదు। ౧౮॥
శా. వేదాంతశ్రవణైకసంభవమహా-విజ్ఞానలక్ష్మీయుతుల్।
ఖేదామోదవివర్జితుల్ యతులుము-క్తింబొందుచందంబునన్।
వేదాత్మున్శివు రామనాథు నభవు-న్వీక్షించు ధన్యుల్ జనుల్।
ఖేదాపాయకరాపవర్గము మభ-క్తింగాంతు రెప్పట్టునన్॥ ౧౯.
శా. వైరాగ్యంబు యతిత్వము న్శ్రుతిశిరో-వాక్యార్థవిజ్ఞానముం।
గోరంగాఁ బనిలేదు మానవులక-క్షోభంబుగా నేరికిన్।
శ్రీరామేశ్వరలింగదర్శనమునన్-సిద్ధించు మోక్షంబు దా।
త్కారుణ్యాతిశయంబ సాధనముగం-గైవల్యసంప్రాప్తికిన్॥ ౨౦.
గీ. క్రిమికులంబుల శకుంతముల్-కీటములును।
జనులు బృందారకులు తపో-ధనులు మునులు।
పుణ్యరామేశ్వరక్షేత్ర-భూమియందు।
సములు రామేశ్వరుని సుప్ర-సాదకలన॥ ౨౧.
గీ. పుణ్యుఁడ నటంచు గర్వంబు-బూనవలదు।
పాతకినటంచు మనమున-భయము వలదు।

సొంపు దీపింప రామేశుఁ-జూచిరేని।
యెల్లజనులును సములని-యెంతిఁ గిరీశుఁడు॥ ౨౨.
గీ. కన్నులారంగ రామేశు-గరళకంఠుఁ।
గాంచ నెవ్వాఁడు సద్భక్తి-కలితుఁ డగుచుఁ।
జర్చ చేసిననతనికి-సాటిగాదు।
విప్రకులవర్యుఁ డగుచతు-ర్వేదియైన॥ ౨౩.
ఉత్సాహము. హాళి మెరయ రామనాథు-నందు భక్తి గలుగుచం।
డాలునకును దానమంగ-డంకతోడ నీదగున్।
మేలుగాదు భక్తిలేని-నిఖిలవేదశాస్త్రివి।
న్నాళికిడిన ఫలము లేశ-మాత్రమైనఁ గల్గునే॥ ౨౪.
గీ. నెమ్మి రామేశ్వరక్షేత్ర-నిలయులైన।
వారు శశిశేఖరులు పంచ-వదనులురగ।
భూషణులు ఫాలనేత్రులు-భూతికలిత।
దేహులు మహేశులగుదురు-ధీయులార॥ ౨౫॥
క. కదు వేడ్కఁ గొండములసం।
దడిగొన శ్రీమంతు రామ-నా జూడన్।
బడిబడి నేగదు సుజనుల।
కడుగడుగున నశ్వమేధ-యాగఫలముగున్॥ ౨౬॥
గీ. రామసేతువునకుఁ జని-రామనాథ।
శంకరునకుఁ బ్రియంబుగ-సద్విజునకు।
గ్రామమొకటి నొసఁగిన-భూమిపతికి।
నఖిలభూచక్రదానపు-ణ్యము లభించు॥ ౨౭॥
క. దళమును కుసుమము ఫలమును!
జలమును శ్రీరామనాథ-శంకరునకుని।
శ్చలభక్తి నొసఁగు జనముల।
నలరామేశ్వరుఁడు బ్రోచు-ననవరతంబున్॥ ౨౮॥

క. కరుణానిధియగు రామే-
శ్వరు భజనము పూజనంబు-స్తవము ను నామ-
స్మరణము నుమానవులకున్
ధరణింగడు దుర్లభములు-తాపసులారా॥ ౨౯॥

గీ. భక్తితోడ మహాదేవు-భవుని రామ-
నాథు శరణంబు వేడిన-నరులకెల్ల
శాంతమతులార లాభంబు-జయము గల్గు
నరయ నిహపరలోకద్వ-యంబునందు॥ ౩౦॥

గీ. పరమకారుణ్యరసపూర-భరితహృదయుఁ
డైన రామేశునందు నె-వ్వాని బుద్ధి
పగలు రేయును గదలక-దగిలి నిలుచు
ధాత్రిలోపల నాతండు-ధన్యతరుఁడు॥ ౩౧॥

క. శ్రీవిశ్రుత రామేశ్వర
సేవావైభవము వలన-సిద్ధించని చే-
తోవాంఛిత శుభఫలములు
వావిరి బ్రాపించు సితర-వరధర్మములన్॥ ౩౨॥

ఉ. పంకజగర్భవంద్యపద-పంకజు నాగమవేద్యగూఢపా-
త్కంకణు రామనాథు శితి-కంధరు నంధకవైరి నిందురే-
ఖాంకురమౌళి నీశ్వరు నొ-కప్పుడుఁ జూడని దుర్జనుండిలన్
సంకరజాతిగాక పితృ-సంభవుఁడే మది నెంచి చూచినన్॥ ౩౩॥

క. రామేశ్వర రామేశ్వ-
రామేశ్వర యనుచు జనులు-ప్రత్యూషమునన్
నేమంబుతోఁ బఠించిన
నామేటికిఁ బూర్వదినకృ-తాఘము వాయున్॥ ౩౪॥

క. నరులార ముజ్జగములకు
దొరభక్తత్రాణదీక్షి-తుఁడు శ్రీరామే-

శ్వరుఁడుండఁ జెంద నేటికి
వరకాలయ ఘోరయాత-నా సంప్రాప్తుల్॥ ౩౫॥

గీ. విశ్వలోకకుటుంబి రా-మేశ్వరుండు
సాంద్రకరుణాపయోధి ప్ర-సన్నుఁ డైన
వివిధదుర్వారయాతనల్-విలయ మొందు
మంచుతపనోదయమునన-శించు కరణి॥ ౩౬॥

గీ. అవని నెవ్వాఁడు ప్రాణని-ర్యాణవేళ
రామనాథుని గిరిసుతా-రమణుఁ దలఁచు
నతఁడు గ్రమ్మర మాతృగ-ర్భాంతరమున
నధివసింపక శంకరుఁ-డై వెలుంగు॥ ౩౭॥

గీ. రామనాథ మహాదేవ-రాజమకుట
భర్గ రక్షించు మన్ను గృ-పానిధాన
యనుచు నెవ్వాఁడు బలుకున-హర్నిశంబుఁ
గలుగదతనికి నేమియుఁ-గలిభయంబు॥ ౩౮॥

సీ. నందివాహన రామ-నాథ జగన్నాథ,
నీలలోహిత రుద్ర-నిర్మలాంగ
శితికంఠ హర సదా-శివ మహాదేవరా,
మేశ శంకర వ్యోమ-కేశ యభవ
అంతకాంతక త్రిపు-రాంతక రామేశ,
శర్వ మహేశ ప-శ్వల్లలాట
కాలకూటాశన-గౌరీమనోహర,
భర్గ రామేశ్వర-భవ గిరీశ

గీ. యనుచు సంతతమనురాగ-మున వచించు
నరుఁడు మాయకుఁ జిక్క-క దురితములకు
బట్టుపడఁ బోక కాముని-బారిఁ బడక
క్రోధహితుఁడును గాక చే-కొను సుఖంబు॥ ౩౯॥

సీ. రామనాథునిమంది-రము దారువులఁ జేయు,
మనుజుండు సురలోక-మునఁ ద్రికోటి।
కులయుతుఁడై నిల్చు-కుదురు గానిటుకఁ గ,
ట్టినవాఁడు వైకుంఠ-మున వసించు।
శిలలచేఁ గట్టించు-నలఘు పుణ్యుఁడు బ్రహ్మ,
పట్టణంబున నెప్డు-బాయకుండు।
స్ఫటికాదిబహువిధో-పలముల రామేశు,
భవనంబు నిర్మించు-పావనుండు।
గీ. భానుమండలతులితవి-మానమెక్కి।
సురవధూకరచారుచా-మరమనోజ్ఞ।
మారుతాంకూరసంవీజ్య-మానుఁడగుచు।
హరునిలోకంబునకుఁ జను-సురలువొగడ॥ ౪౦॥

గీ. ధీరుఁడెవ్వాఁడు రామేశు-దేవళంబు।
వెండిపలకలరచియించు-వేడ్కమీఱ।
భవ్యశంకరసారూప్య-పదవిఁ గాంచు।
నతఁడు శివుమాడ్కి నానంద-మనుభవించు॥ ౪౧॥

గీ. మట్టుమీఱంగ రామేశు-మందిరంబుఁ।
గలిమిగలవాఁడు గట్టించుఁ-గాంచనమున।
పూనిమట్టినిఁ గట్టించు-లేనివాడు।
తెలియనిరువాగునకుఁ బుణ్య-ఫలము సమము॥ ౪౨॥

గీ. శక్తికొలఁదిని వివిధోప-చారములను।
పూని రామేశ్వరునిఁ గొల్వఁ-డే నరుండు।
భుక్తికిని ముక్తికిని రాజ్య-మునకు నతఁడు।
భాజనము గాఁడు పరమని-ర్భాగ్యుఁడతఁడు॥ ౪౩॥

వ. మఱియు భక్తితాత్పర్యంబుల రామనాథేశ్వరుం బూజించువాఁడు భుక్తిముక్తిరాజ్యభాజనంబగు రామనాథార్చనసమంబునుం, దదధికంబునునగు పుణ్యంబు లేదు. రామనాథేశ్వర లింగద్వేషియగు

మూఢుండు బ్రహ్మహత్యాయుతంబు గాంచిన పాతకంబుఁ జెందు. తత్సంభాషణమాత్రంబున నరుండు నరకంబునం బడు. వేదంబులు యజ్ఞంబులు, ధర్మంబులు, రామనాథపరంబులై వర్తించు. తదన్యంబగు పదార్థం బెద్దియుం గలుగ నేరదు. కావున సర్వంబు విడనాడి రామనాథేశ్వరునీశ్వరు నాశ్రయించునది. అమ్మహాదేవుశరణుఁ జెందిన జనుండు నరకంబుఁ గనుంగొనక శివలోకంబునకుం జను. సకల యజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానంబుల వలనం గలుగు ఫలంబు కోటిగుణితంబై రామేశ్వరుసేవావైభవంబునం గలుగు॥ ౪౪॥

సీ. నాగభూషణు రామ-నాథేశ్వరుని రెండు,
గడియలు చింతించు-ఘనుఁడు వేడ్క।
నేకవింశతికులో-పేతుఁడై శివలోక,
మునకేగి సంతోష-మున వసించు।
బత్తిమీఱఁగ నొక్క-పగలు చూచినవాఁడు,
పాపవిముక్తుఁడై-ఫలమునొందు।
కడఁక వేకువ లేచి-గౌరీశు రామేశుఁ,
దలఁచు నరుండు ప్ర-త్యక్షశివుఁడు।
గీ. రామనాథునిఁ బొడగాంచు-నేమహాత్ముఁ।
డతనిఁ జూచిన యంతన-యఖిలజంతు।
సంతతికి రౌరవాదిదు-రంతనరక।
యాతనాహితదురితసం-ఘాతమడఁగు॥ ౪౫॥

క. మధ్యాహ్నవేళ మునిహృద।
యధ్యేయుని రామనాథు-నభవుని జగదా।
రాధ్యునిఁ గనుఁగొను జనులక।
సాధ్య సురాపానదోష-శయనాశమగున్॥ ౪౬॥

మాలిని. నతజనహితు గౌరీ-నాథు శ్రీరామనాథున్।
జితమదనుఁ గృపారా-శిం బ్రదోషంబునం దున్।

శ్రుతివినుతచరిత్రుం-జూచుసద్భక్తినెవ్వం।
డతనికిగురుతల్పా-వాప్తిదోషంబడంగున్॥ ౪౭॥

క. సాయంకాలంబునశుభ।
దాయకు రామేశుబహువి-ధంబుల స్తవముల్।
సేయునరుండుసువర్ణ।
స్తేయసహస్రంబునడఁగు-దేవునికరుణన్॥ ౪౮॥

గీ. మానులారధనుష్కోటి-మజ్జనమునఁ।
దారకంబగురామేశు-దర్శనమున।
శివునియారాధనమునన-శించునరుఁడు।
ముదితుఁడైశివసాయుజ్య-పదముగాంచు॥ ౪౯॥

వ. రామేశ్వమహాదేవుని మజ్జనశాలాంగణంబునఁద్రిసంధ్యంబును నృత్యగీతఘంటాకాహళ భేరీమృదంగశంఖవేణువీణాపటహాపణవగోముఖమడ్డుడిండిమఝర్ఝరాదిమహావాద్యఘోషంబుల మహోత్సవంబుగావించువాఁడు మహాపాతకవిముక్తుండై రుద్రలోకంబునసుఖంబుండు. రామేశ్వరునభిషేక సమయంబున రుద్రాధ్యాయంబును, చమకంబును, బురుషసూక్తంబును, త్రిసుపర్ణంబును, బంచశాంతులును, బావమానసూక్తంబులును, జపించువారును, పంచగవ్యంబుల నభిషేకంబుసేయువారును నరకంబుఁజూడరిది సత్యంబు॥ ౫౦॥

చ. కృపగలరామనాధునకుఁ-గేవలభక్తిదలిర్పగోఘృత।
స్నపనముసేయువాఁడుబహు-జన్మకృతార్జితపాపముక్తుఁడై।
విపులసుఖంబుఁజెందుఁగడు-వేడుకఁబాలనొనర్చువాఁడుశీ।
లపరతనేకవింశతికు-లంబులతోహరుఁజేరునొప్పగన్॥ ౫౧॥

సీ. దధినిరామేశ్వరుఁ-దడుపుమానవుఁడక్కఁ,
గమనీయవిష్ణులో-కంబుగలుగు।
మధువునభిషేక-విధియొనర్చినవాఁడు,
నలినగర్భునిపట్ట-ణముననిలుచు।

మొనసితైలాభ్యంగ-మొనరించుమనుజునకు,
షణ్ముఖలోకవా-సంబుదొరకు।
రామేశ్వరునినిత్య-రసపూర్ణమునముంచు,
నతఁడుచందురునింట-నమరిమెలఁగు।

గీ. రామనాధునిఁద్రిభువన-స్వామినభవుఁ।
జాకవిదళితపరిమళ-భరితచూత।
ఫలరసాసాలకలనజో-బ్బిలఁగఁజేయు।
పుణ్యశీలుండుపితృలోక-మునవసించు॥ ౫౨॥

శా. సంతోషంబుననారికేళసలిల-స్నానోపచారంబుమా।
కాంతాభర్తకురామనాధునకుఁజ-క్కంజేయుమర్త్యుండుదు।
ర్దాంతబ్రహ్మవధాదిభూరికలుష-వ్రాతంబులన్నిర్మల।
స్వాంతుండైపరిమార్చిభోగపరుఁడై-వర్తించునెప్పట్టునన్॥ ౫౩॥

క. లలితపచేళిమరంభా।
ఫలరసములరామనాధ-భవలింగముజో।
బ్బిలఁజేయుభాగ్యవంతుఁడు।
పాలుపుగసామికలోక-మునవసియించున్॥ ౫౪॥

ఆ. వస్త్రపూతవిమల-వారినిరామనా।
ధాభిషేకకృత్య-మాచరించి।
నరుఁడువరుణలోక-పరమసౌఖ్యమునొందు।
వానివంటివాఁడు-వసుధఁగలఁడె॥ ౫౫॥

గీ. ఎలమినెవ్వాఁడురామనా-థేశ్వరునకుఁ।
జలదనోదకధారల-జలకమార్చు।
నతఁడుగాంధర్వలోకవి-ఖ్యాతిమత్త।
కాశినీదివ్యసంభోగ-కలనఁగాంచు॥ ౫౬॥

సీ. పుష్పవాసితతోయ-ములరామనాధున,
కభిషేకమొనరించి-యమరసాధు।

స్వర్గాసనం బెక్కి-యతిసౌఖ్యమున నుండు,
పాటలపున్నాగ-పంకజాత।
కువలయకల్హార-కుసుమవాసితవారి,
ధారావగాహనో-త్సవముఁ జేసి।
కలుషవిముక్తుఁడై-కనుపట్టుమానవుం,
డితరవిచిత్రది-వ్యశ్రుతసుగంధి।
గీ. సుమచయామోదసమ్మిళి-తసురభిసలిల।
పూరమున రామనాథునా-ప్లుతునిఁ జేసి।
సకలభువనమహోన్నత-శంభులోక।
శాశ్వతసుఖాంబునిధి గేళి-సలుపుచుండు॥ ౫౭॥

క. ఏలాలామజ్జకహిమ।
వాలుకలం బరిమళించు-వారి నిస్నానం।
బోలిన్ రామేశ్వరునకు।
లోలితఁ గావించు మహి-లోకము గలుగున్॥ ౫౮॥
చ. చెలువగు రామనాథునభి-షేకమొనర్పుటకై మనోజ్ఞమౌ।
త్కలశములిచ్చునట్టిశుభ-కర్తుడుఁ గాంచుఁ జిరాయురున్నతుల్।
విలసితతామ్రకుంభములు-వేడ్కనొసంగినవాఁడు నిర్జరాం।
జలిపుటలాలితోన్నతవి-శాలపదంబుననుండు నెప్పుడున్॥ ౫౯॥

గీ. చేరి రామేశ్వరుని యభి-షేకవిధికి।
దివ్యతీర్థజలంబులు-దెచ్చుకొఱకు।
వెండికుండలు నెమ్మది-నిండువేడ్క।
నిడెడువాఁడు వసించు వా-ణీశుపురిని॥ ౬౦॥
క. బంగారుబిందె లిడియు।
పొంగుమనుకంటి వీటఁ బోలుచు సురతనం।
పుంగడవలుగడు వేడ్కనొ।
సంగిన నెలజారి చెంతఁ జక్కఁగ నిలుచున్॥ ౬౧॥

గీ. పాసగ రామేశునభిషేక-మునకు భక్తి।
బొదలఁ బాల్ చ్చెను సాధు-మొదవు నిడిన।
భాగ్యశాలికి హయమేధ-ఫలము దొరకు।
నభవు సారూప్యమమరఁ జే-హాత్యయమున॥ ౬౨॥
క. సేతువునధనుష్కోటి।
ప్రీతిని రామేశు నీశుఁ-జేరొక్క నిపురుషుం।
డేతోయమున మునింగిన।
సేతునిమజ్జనఫలంబు-శివక్రపఁ గలుఁగున్॥ ౬౩॥

వ. మఱియు రామనాథలింగంబు సుధాలిప్తంబు గావించినవాని పుణ్యఫలంబు వక్కాణింప శతసంవత్సరంబులకైన సమర్థుడఁ గాను. రామేశుమందిరంబు శిథిలంబగు నేని వెండియు నూతనంబుగా నమర్చిన పురుషునకుఁ బూర్వకర్తకన్న శతగుణంబగు మహాపుణ్యంబుఁ జెందు. పదివేల బ్రహ్మహత్యలు నశించు నాస్వామి యగ్రభాగంబున, దీపంబు లిడిన జనులవిద్యాపటలంబు భేదించి పరబ్రహ్మ సాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు. ఘృతతైలముద్గతండులగుడశర్కరాదిపదార్థంబులు సమర్పించువారు దేవేంద్రస్థానంబున వసింతురు. రామేశ్వరమహాదేవలింగంబు దర్శించినఁ బూజించిన స్మరించిన స్పృశించిన నెల్లవారికి సకలపాపంబులును దొలంగు.

గీ. కంచుగంటయు నద్దంబు-కాన్కగాఁగ।
నెలమితో రామనాథున-కిడిన ప్రౌఢ।
భాసురవిమానశతభోగ-పరత నొంది।
శ్రీమహాదేవుపురి నివ-సించుఁ దడవు॥ ౬౪॥
సీ. డమరుక డిండిమ-ఢక్కా కాదుందుభి,
పణవగోముఖశంఖ-పటహపటహ।
వంశకాంస్యాదిక-వాదిత్రములు నవ్య,
వాద్యవిశేషము-ల్వలను మీఱ।

సమకూర్చి రామేశ-శంకరు సేవించు,
ఘనులు మహాభోగ-కలితులగుచు।
వాద్యఘోషాన్విత-వరవిమానము లెక్కి,
శివుని లోకము వకుఁ-జేరితడవు।

గీ, నిలుతు రెవ్వాఁడు ప్రేమచే-నిఖిలభర్త।
రామనాథేశు నద్రిజా-రమణు గురిచి।
కొంచెమే నియొసంగు నా-గుణపయోధి।
కమితఫలమగు నది సంశ-యంబు వలదు॥ ౧౬॥

క. రామేశ క్షేత్రంబున।
రామేశుని చెంగట న్ని-రంతరము మహా।
ప్రేమమున నుండు జనునికి।
నామయమోక్షంబు కరత-లామలకమగున్॥ ౧౭॥

చ. సిరులును జవ్వనంబు మఱి-జీవనముం సుతదారవర్గముం।
వెరవరి యేగు క్షేత్రపశు-విత్తగృహాదులు రాజతస్కరా।
ద్యురుతరబాధచే నణఁగు-నార్జితమెద్దియుఁ గాదు గానఁ ద।
త్పరిచితమానిమానవుఁడు-భవ్యవిరాగముఁ బూనిధీరుఁడై॥ ౧౮॥

క. కరుణానిధియగు రామే।
శ్వరు బిరబిర సేగి కాంచి-శరణొందవలెన్।
వరదుండగు నద్దేవుని।
స్మరణంబును గీర్తనంబు-సలుపఁగవలయున్॥ ౧౯॥

క. అపస్నార్తినివృత్తి।
వ్యాపారధురీణు దీన-వత్సలు నగరా।
ట్చాపుని రామేశ్వరుఁ గరు।
ణాపరుఁ గొల్చిన గర్భ-నరకము దప్పన్॥ ౨౦॥

క. రామేశ్వరదేవునకున్।
గామము లిడువాఁడు పుణ్య-గౌరవకలితుం।

డై మేలుఁ జెందితుదిహిమ।
ధామకళాధారియైను-దంబున నుండున్॥ ౨౧॥

క. పాత్రములలో ననుత్తమ।
పాత్రము రామేశ్వరుండు-పరమార్థముత।
త్పాత్రసమర్పితమగు నణు।
మాత్రము ను విశేషఫలస-మగ్రతఁ జేయున్॥ ౨౨॥

గీ. నందివాహను గౌరీశ-సాధురాము।
సాధుఁ బొడఁగను నంతక-వరుని వెంట।
నంటితిరుగును విప్రహ-త్యాదులయిన।
కలుషపుంజంబు లంతట-విలయమొందు॥ ౨౩॥

చ. గొడుగులు తాళవృంతములు-కుంచియలుం సితచామరంబులుం।
బడగలు తామ్రకాంస్యమయ-పాత్రచయంబును వెండిగిన్నెలుం।
గడు బెడగైన చిత్రమణి-కాంచనకుంభములున్ సభక్తిచే।
నిడియెడివాఁడఖండితమ-హీతలమేలు భవాంతరంబునన్॥ ౨౪॥

వ. మఱియు రామేశ్వరస్వామికి వివిధసురభికుసుమ మాలంబులు గల్పించిన పుణ్యహృదయులకు హయమేధయజ్ఞఫలంబు గలుగు. చందనాగరుకుంకుమ కర్పూర కస్తూరి గుగ్గులు దేవదారు ద్రవ్యంబులును, పునుగుచాదుజవ్వాది పన్నీరు మొదలయిన సుగంధంబులును, నానావిచిత్రదుకూల వస్త్రంబులును; కిరీటకుండల కేయూరహార కంకణాది మణి భూషణంబులును సమర్పించువారు ధనాఢ్యులును, వేదపారగులునై జన్మింతురమ్మహాదేవుని కణుమాత్రంబును ఇచ్చువాఁడును, చక్రవర్తియై పుట్టు నద్దేవుని పూజానమస్కారస్మరణశ్రవణదర్శనంబుల దుర్లభంబగునది యొద్దియుం గలుగదు. గంగాతోయంబులు దెచ్చి యభిషేకంబుఁ జేసిన భాగ్యవంతుఁడు సాంబశివుని చేతం బూజవడయు నమ్మహాలింగమూర్తిని సేవించం బోవువానిం గమంగొని తత్పాపంబులన్నియు భయంబునం బరుగు

లిడుంగావున నింద్రియంబులు వికలంబులుగానిమున్న, ముదిమి రా
నిమున్న, మతిచలింపనిమున్న, ముముక్షు లగువారు వందనార్చన
ధ్యాన స్మరణకీర్తనస్తుతి శ్రవణదర్శనంబు లాచరించి రామేశ్వరు
నారాధింపవలయు. తత్పూజాసమానం బయిన ధర్మంబు సకలపు
రాణ ధర్మశాస్త్రంబులయందులేదు. నిత్యంబును భక్తి తాత్పర్య
విశ్వాసంబులనతని సేవించు పుణ్యశీలురు భూలోకంబునం బుత్త్ర
దారధనధాన్యసంపన్నులై పెద్దకాలంబు సకలశుభంబు లనుభవిం
చి శరీరాంతంబున శివసాయుజ్యముక్తిం బొందుదురిది రామేశ్వరు
వైభవంబు దీనివినినంజదివిన నెల్లవారికి రామేశ్వర సేవాఫలంబు
ను, ధనుష్కోటితీర్థస్నానపుణ్యంబును సిద్ధించునని సూతుండు శౌ
నకాది మహామునులకు వివరించిన నమ్మహానుభావులు శ్రీరామచం
ద్రుం డెటువలె శివలింగప్రతిష్ఠంబు గావించెఁ దత్ప్రకారంబును,
నమ్మహాలింగమూర్తి మహిమంబును సవిస్తరంబుగా నుపదేశించిమ
మ్ముఁ గృతార్థులం గావింపుఁడని ప్రార్థించిననతండిట్లనియె. ౭౫॥

ఉ. రాముఁడులోకరక్షకుఁడు-రాక్షసమాయలఁజిక్కి-కాననన్।
భూమితనూజఁబాసిరవి-పుత్త్రుఁగనుంగొనిమైత్రిచేసిశా।
ఖామృగసేనఁగూర్చిదశ-కంఠజయార్థమొనర్చెవిక్రమ।
శ్రీమెరయన్‌సముద్రమున-సేతువుమోక్షసుఖైకహేతువున్॥౭౬॥

గీ. ఇట్లగాధపయోధిపై-నెలమిగదుర।
సేతువుఘటించిరాముఁడా-సేతుసరణి।
పూర్ణిమాతిథిరావణు-పురికినేగె।
బహుళకపివీరపరివార-సహితుఁడగుచు॥ ౭౭॥

వ. ఇట్లు లంకకుజనిసువేలశైలంబెక్కి నిలిచెననంతరంబ. ౭౮॥

చ. కరుకుదనంబుమీఱఁగజ-గజ్జనయిత్రినిధాత్రిపుత్త్రికం।
జెరగొనితెచ్చిపట్టణము-చెంతకురాముఁడువచ్చినప్పుడు।

న్వైరుపకసీతనీయకయ-నీతికిఁజొచ్చెదశాస్యుఁడంచునే।
డ్డైరరుషంబూనెనోయనఁగ-దిగ్మకరుండువహించెరక్తిమన్॥౭౯॥

సీ. మహనీయత్రిభువన-మధ్యస్థశాఖితా,
పసమస్తకములకుఁ-బల్లజడలు।
తారకాపథభద్ర-దంతావళమునకు,
నవనవరక్తరాం-కవపటములు।
యాదోధిరాజమ-హారణ్యరేఖకు,
లసమానకోమల-కిసలయములు।
నిఖిలహరిత్పురం-ధ్రీలలాటములకు,
సింధూరధాతువి-శేషకంబు।

గీ. లగుచుఁగింశుకముకుళర-క్తాబ్జబంధు।
జీవకంకేళికుసుమరు-చిప్రబంధ।
బాంధవములైనవృద్ధప్ర-భాకరారు।
ణాతపములుదనర్చిన-యవ్వసరమున॥ ౮౦॥

శా. ఘోరాపారగభీరమైనజలధిం-గోదండముక్తోజ్జ్వల।
క్రూరాస్త్రంబులనింకఁజేసియుదకా-కుత్స్థుండులంకేశునం।
హారేచ్ఛంజనుదెంచెమీకునిఁకసౌ-ఖ్యంబంములోకాళికిం।
పారంజెప్పఁగనేగనాఁజనియెఛా-యానాథుఁడస్త్రాద్రికిన్॥ ౮౧॥

గీ. జరఠదివకరపశ్చిమ-జలధిపతన।
సమయతద్దీప్తిహారణార్థ-జలవినిర్గ।
తౌరదుర్వారకీలంబు-లనఁగనంబ।
రమునఁగనుపట్టెనవసాంధ్య-రాగరుచులు॥ ౮౨॥

చ. అగణితవీరవానరబ-లావృతుఁడైవిజిగీషరాముఁడో।
ప్పుగఁజనిలంకపైఁగవిసి-భూరిరణంబగుఁదోడుగావలెం।
దగినగతిందశాస్యనకుఁ-దారనియొల్లెడనున్నరక్కసుల్।
బిగువుగఁజూడవచ్చిరన-భీషణవృత్తినిఁగ్రమ్మెఁజీఁకటుల్॥ ౮౩॥

సీ. అస్తోకశోకక్రి-యావియోగాగ్నిసం,
భూతోగ్రధూమసం-భూతమనఁగ।
విరహిసంహరణైక-త్వరపంచశరసహో,
త్పలశిలీముఖకాంతి-పటలియనఁగ।
రమణీయదశదిశా-రమణీమణీకుచో,
ద్దీపితమృగమదా-లేపమనఁగ।
గమనీయరోదసీ-కాసారశైవాల,
మంజులమంజరీ-పుంజమనఁగ।
గీ. బలిసమాగమకుతుకసం-భృతమనోజ్ఞ।
యామినీకామినీమహ-వాశ్మనిచయ।
రుచితసముచితభూషణ-రుచిరరుచివి।
తానమనసంధకారంబు-దనరెఁ జెలఁగ॥ ౮౪।
గీ. రాజురాకకు గగనమా-ర్గమున మృగమ।
దమునఁ గలయంపి వెట్టిది-గ్రమణులాణి।
ముత్తియఁపుమ్రుగ్గులిడిరన-మొనసితిమిర।
కలితఘనవీథినక్షత్ర-గణములమరె॥ ౮౫॥
చ. అనయముదూరదేశగతుఁ-డైనని జేశునిమేలురాకకై।
గొనకొని యుప్పతేవతలఁ-గొల్వఁగఁ బూనిమిళన్మధువ్రతాం।
జననిజదృగ్నిమీలనము-సల్పికరంబునుధ్యాననిష్ఠఁగై।
కొనెనలినీకులంబనని-గూఢరుచిన్ముకుళించెనబ్జముల్॥ ౮౬॥
చ. అమరెదుసాంధ్యరాగకిస-లాంచితనిర్జరమార్గశాఖికిం।
దిమిరతతుల్పికంబులన-నిండినఖండితకాంతిదారకల్।
సుమములనంగ నెంతయును-శోభిలెఁ బండినపండనంగను।
త్తమనవరాగసంపదను-ధాకరబింబముదోఁచెనత్తరిన్॥ ౮౭॥
చ. మొనయుచునిండిపారెదుద-మోయమువన్విదళించిఘాటుచూ।
తినబలుఁడోయనంగశశి-తెంపెసఁగన్ విధివానివల్లనాఁ।

దనరెఘనోజ్జ్వలాంఛనము-తత్తనుకాంతులనందగన్వర।
ఘనఘనసారహారగుళి-కాదరసోదరసాంద్రచంద్రికల్॥ ౮౮॥
శా. కాసారంబులఁ దెల్లగాఁగురిసెనీ-హారాంశుపాషాణముల్।
కాసారంబులఁ గుందెఁ గోకవితతుల్-కన్నీరుమున్నీరుగా।
కాసారంబులఁ బాంథబృందములసం-ఖ్యాతవ్యధంజెందెరా।
కాసారంగధరప్రకాశములుమీ-కంబైపయింబర్వఁగాన్॥ ౮౯॥
క. పారావారముగర్వము।
పారముగావిరహితతికి-భారముగానం।
భోరుహములకువికాసము।
దూరముగానలుముకొనివి-ధుప్రభలమరెన్॥ ౯౦॥
సీ. పసస్థాణుమతినైనఁ-బల్లవింపఁగఁ జేయఁ,
జాలుపుష్పాస్త్రుని-శంబనంగ।
లోకంబులెటుకంటి-వోకాంతునను వేడ్కఁ,
వచ్చుత్రిమ్మరుదుగ్ధ-వార్ధియనఁగ।
వరచకోరులుపిండి-వంటకైయారించు,
శాలితండులచూర్ణ-పాళియనఁగ।
వైరియిట్లని క్రోధ-వహ్నిమారుఁడుగాంచఁ,
గరగినీరగువెండి-గట్టనంగ।
గీ. నిఖిలభువనాంతరసిత-నిలవస్తు।
ధవళిమాపాదనప్రౌఢ-తరనిరూఢ।
పాండురాఖండచంద్రికా-మండలంబు।
పుండరీకభవాండంబు-నిండిమెరసె॥ ౯౧॥
వ. అయ్యెడ. ౯౨॥
ఉ. పెన్నిధిసన్నిధింగనిన-బీదలభంగిఁ జెలంగియాడుచుం।
బున్నమవెన్నెలల్ చెలుల-పొత్తునఁ గుత్తుకబంటిఁ గ్రోలుచుం।

క్రొన్నవిల్తుకేళి నెల-కొన్న సుఖాంబుధి నోలలాడుచున్।
సన్నుతలీల వేడ్కఁ గొన-సాఁగఁ జరించెఁ జకోరదంపతుల్॥ ౯౩॥

వ. ఇట్టిసాంద్రచంద్రికా వికాసనిశామ భాసురనిశాసమయంబున.

ఉ. పంచినవేడ్కతోడఁ గను-పట్టుహిరణ్మయశృంగతుంగసౌ।
ధంబుననున్న రావణునిఁ-దప్పక కన్గొని భానుసూనుఁడు।
ర్వింబడఁ ద్రోచె దన్మణికి-రీటము వాఁడును బన్నమందిరో।
షంబునఁ గందు నిల్వక వె-సం జనియెన్ సదనంబులోనికిన్॥ ౯౫॥

గీ. అంత సుగ్రీవుతోఁ గూర్మి-యనుజుతోడ।
సేనతోఁ గూడి రఘువంశ-శేఖరుండు।
కడఁగ నగ్గిరి డిగ్గిలం-కాపురంబు।
చెంగటానీకములవిడి-యంగఁ జేసె॥ ౯౬॥

వ. అంత జతనంబుగ విడిసిన యప్పావరవీరులం గవిసిన, ఆయుధపాణులును, మహాకాయులును, సైనికసమేతులునగు రావణానుచరులు పర్వణుండును, పూతనుండును, జృంభుండును, ఖరుండును, క్రోధవశుండును, హరియును, ప్రరుజుండును, అరుజుండును, ప్రహస్తుండును మఱియుం బెక్కురక్కసు లుక్కు మీఱి యదృశ్యులయి పోరుచున్న విభీషణుం డంతర్ధానవధంబుఁ గావించె. బలవంతులగు హరియూథపులు దూరపాతులయి విజృంభించిన రాత్రించరులు నిహతులయి పుడమిం బడిర వ్వార్తవిని సహింపక రావణుండు.

క. కరమలిగి దనుజసేనా।
పరివృతుఁడై బయలువెడలి-పటుదోర్గర్వ।
స్ఫురణంబు మెఱయ నతిశిత।
శరములనొప్పించె వృక్ష-చరులం బెలుచన్॥ ౯౭॥

వ. అంత. ౯౯॥

చ. కలువలదాయ ముజ్జగము-కన్నువెలుంగులనిండు ప్రోఁగుచు।
కర్లలదొరజోడు తమ్మిచెలి-కాఁడు కడానిపసిండిఛాయకు।

న్నెలవగువాఁడు జక్కవల-నెచ్చెలి పచ్చగుఱాలజోదు గా।
ములయొకిమీఁదుకోఁ జెజగ-ముల్ గడువేడుకఁ జెందన త్తరిన్॥ ౧౦౦॥

గీ. వ్యూహరచనఘటించి రఘూద్వహుండు।
బలమునందందఁ దగుభంగిఁ-బదిలపరచి।
కడఁకనిగుడంగ రావణుఁ-గదిసిపోరెఁ।
గలహమప్పుడయ్యె నారెండు-బలములకును॥ ౧౦౧॥

గీ. మేఘనాదుండు పోరె సౌ-మిత్రితోడ।
రవిసుతుండు విరూపాక్షుఁ-గవిసి తాఁకె।
నంగదునితోడ ఖర్వటుం-డని యొనర్చెఁ।
జాంద్రకుఁడు సేసెనలునితో-భండనంబు॥ ౧౦౨॥

క. పుటశుఁడను దనుజవీరుఁడు।
పటుశక్తిం దురముఁ జేసెఁ-బనసునితోన।
చ్చటదనుజభటులకును మ।
ర్కటులకు నందఱికి ద్వంద్వ-కలహం బయ్యెన్॥ ౧౦౩॥

వ. అయ్యిరుదెరంగుల జోదులు మచ్చరంబునం గచ్చుకొని పెచ్చుపెరిగి విచ్చలవిడి నిట్లు వ్రేట్లాడుచున్నం బోరు ఘోరం బయ్యె ననంతరంబ. ౧౦౪॥

క. ఘోరపరాక్రములగు హరి।
వీరశిఖామణులు బిట్టు-విదళించిన నిం।
ద్రారాతిచమూనాథులు।
శూరత చెడి తిరిగి లంకఁ-జొచ్చిరి భీతిన్॥ ౧౦౫॥

ఉ. ఈగతి నాజిలోన బల-మెల్ల వినాశముఁ జెందసంతలన్।
వేగ దశాననుం డనుప-విక్రమధుర్యుఁడు మేఘనాదుఁడ।
భ్యాగతుఁడై వలీముఖుల-నందఱి నొంచె మహావిషోజ్జ్వల।
న్నాగశరంబు వేసి నర-నాథులఁ బద్ధులఁ జేసె నీసునన్॥ ౧౦౬॥

క. చేసినయాపిమ్మటవిన।
తానుతుఁడచ్చోటికతిము-దంబఱరఁగఁ జేం।
చేసినపాశవిముక్తులఁ।
జేసెను రాసు[illegible]ఁగడువి-శేషశ్రీతిన్॥ ౧౦౮॥

ఉ. అందువిభీషణుంగని ప్ర-హస్తుఁడుగొబ్బనడాసియార్చివా।
సిందన్న రారఘోరగద-చేఁ బ్రహరించినఁగంప మింయుం।
జెందకనిల్చినద్దనుజ-సింహము శీఘ్రగంబుపూ॥—నా।
చందముఁజూచి డెందముల-జానుగనచ్చెరువొందిరందఱున్॥

వ. అంత విభీషణుండు. ౧౦౯॥

గీ. అష్టఘంటమహాశక్తి-నదరిపూని।
యలప్రహస్తునిశిరముల-తుచ్ఛముగ నేసె।
వాఁడునుహృతోత్తమాంగుఁడై-వజ్రపాత।
భగ్న భూజమువలెఁజూడఁ-బడియెనపుడు॥ ౧౧౦॥

చ. అనిమొననట్లుగూలినప్ర-హస్తునిఁగన్గొనిధూమ్రలోచనుం।
డనుబలురక్క-సుండతిర-యంబునఁగోతులఁ బారఁద్రోలినం।
గినిసిమహీరుహంబుననొ-గిన్ హనుమంతుఁడువానిఁద్రుంచెనా।
జినిహతువానిఁజూచిహత-శేషులులంకకు నేగిరత్తఱిన్॥ ౧౧౧॥

వ. అని వారు సమరవృత్తాంతంబంతయు రావణునితో విన్నవించిన.

మ. అసురాధీశుఁడుకుంభకర్ణునతిని-ద్రాసక్తుమేల్కొల్పి శ।
త్రుసమూహంబువధించఁబంచెనతఁడున్-దోర్గర్వమేపారయు।
ద్దసముత్సాహమువీఁకవచ్చికపులం-దాకంగ్రతాంతాకృతిన్।
వేసబ్రహ్మాస్త్రమునన్సుమిత్రకొడుకు-ర్వింగూల్చెనద్దానవున్ ౧౧౨॥

సీ. దూషణునితమ్ములరిభయ-దూరమతులు।
వజ్రదేహప్రమాదుల-న్వారుగాద్పు।
కొడుకుచేనీలుచేఁద్రుంచఁ-బడిరిపత్తి—।
వదనుమదిలోనఁగలుగుదు-ర్దదముదోలఁగ॥ ౧౧౩॥

సీ. వజ్రదంష్ట్రుండను-వానిపీచమడంచెఁ,
బ్లవగోత్తముఁడుమహా-బలుఁడునలుఁడు।
బహువిధసమరలం-పటునకంపనుబట్టి-
కుముదుండురణభూమిఁ-గూల్చియార్చె।
నతికాయబలమదో-ద్ధతుఁడైనత్రిశిరుని,
స్వామిత్రిదురమున-సమయఁజేసె।
మును పురగవేవాతోత్త-కునిద్రుంచిపదపడి,
మునసుతుండునరాంత-కునివధించెఁ।

గీ. కుంభకర్ణాత్మజులగాద్పు-కొడుకుదునిమె।
ఖరునికొమరునిమకరాక్షుఁ-గడఁగిపాదవి।
పేరణంగించెగరలివి-భీషణుండు।
దురమునకునంతనింద్రజి-త్తుండువచ్చె॥ ౧౧౪॥

క. ఆయింద్రజిత్తుదారుణ।
సాయకములువరపి రామ-సౌమిత్రులస।
ద్ధేయచరిత్రులవీరులఁ।
బాయకమోహితులఁజేసె-భండనభూమిన్॥ ౧౧౫॥

ఆ. వాయుపుత్రునివాత-వాజియైయమ్మేటి।
నింగికెగసినిలిచి-నిశితకనక।
పుంఖమానమైన-భూరిశిలీముఖా।
సారములనుగపుల-బీరమడఁచె॥ ౧౧౬॥

క. ద్యోవీధినున్నయారణ।
కోవిదుశరవృష్టినిగిడెఁ-గుముదాంగదసు।
గ్రీవనలజాంబవంతుల।
తోవానరులెల్లఁద్రెళ్ళి-దుర్దశనొందన్॥ ౧౧౭॥

వ. ఇత్తెరంగుననింద్రజిత్తుండు తత్తరంబునం గోణిమొనగాని మొత్తంబులతోడ నయ్యుత్తమవీరుల నత్తరివిపత్తినొందించి వియత్తలంబు ననంతర్హితుండయ్యె నంత. ౧౧౯॥

చ. ఎలమి విభీషణుండు మిధిలేశసుతాపతికిం బ్రణామముల్।
బలుమరు నాచరించి తగఁ బ్రాంజలియై పలికె న్మహాత్మజ।
క్కులయొకి మీనియానతిని గుహ్యకుఁ డీతఁడు మంత్రపూతమౌ।
సలిలము నీదు పజ్జకువె సంగొనివచ్చినవాఁడు భూవరా॥ ౧౨౦॥

క. హితవృత్తి మెరయనంత।
ర్హితభూతవిలోకనార్థ మిజ్జల మెసఁగన్।
ధృతి నీకుధనేశ్వరుఁడా।
శ్రితరక్షక నేత్రశుద్ధి సేయుము దీనన్॥ ౧౨౧॥

వ. ఇట్లు గావించిననంతరిక్షంబున నంతర్హితంబులైన భూతంబులు నీకు దృష్టిగోచరంబులగు ఎవ్వారికివ్వారిం గృపసేయుదు నవ్వారలు నుగగనంబున నంతర్హితంబులగు భూతంబులం జూతురని విభీషణుండు విన్నవించిన ౧౨౨॥

శా. ఆతోయంబుఁ బరిగ్రహించి రఘువంశాధీశుఁ డెంతేనియుం।
జేతఃప్రీతిని నేత్రశుద్ధియొనరించెన్ లక్ష్మణుండున్ సరో।
జాతాప్తప్రియపుత్త్రుఁ డాదియగు కీశశ్రేష్ఠులున్ హాళిమై।
సీతావల్లభదత్తమంత్రజలసంస్పృష్టాక్షులైరందఱున్॥ ౧౨౩॥

క. రవినందనహనుమజ్జాం।
బవదంగదనీలగంధమాదనమైంద।
ద్వివిదాదికపులు గాంచిరి।
దివి నణఁగిన యింద్రజిత్తు ధీరోదాత్తున్॥ ౧౨౪॥

గీ. అంతటనభోంతరంబున నణఁగియున్న।
యింద్రజిత్తును బోడగాంచి యెదిరిపొదివి।

కోపమే పారదుర్వారఘోరబహుళ।
కాండములఁ జెండెనట లక్ష్మణుండు వాని॥ ౧౨౫॥

క. మనుజక్రికి బ్రహ్లాదున।
కును నవోలెమహావిచిత్రఘోరతరాయో।
ధనమయ్యె సుమిత్రాసం।
దనునకు మేఘనాదునకు నచ్చోటన్॥ ౧౨౬॥

ఉ. అంతనిసర్గదుర్గమభుజార్గళదక్షుఁడు లక్ష్మణుండుకు।
ల్పాంతకృతాంతభీషణదురంతమహోగ్రతఁ బేర్చి ఖేచరుల్।
సంతసిలంగ దృతీయదివసంబున సంగరభూమిఁ గూల్చెదు।
ర్దాంతపరాక్రమక్రమవిధానవినోదుని మేఘనాదునిన్॥ ౧౨౭॥

వ. అంత ఖరాంతకుండు మూలబలంబులం బొలియించె నిట్లు లక్ష్మణునిచేత నింద్రజిత్తు బొలియుట హతశేషదోషాచరులవలన విని రావణుండు కోపంబుతోడఁ బుడమికన్నియం జ్రుంచ నుద్యోగించి పెద్దలచే నివారించంబడి మగుడి నిబిడసమరసన్నాహసాహస సముత్సాహదోహలుండై వెడలి మణిగణప్రచుర వైజయంతికా విరాజమానంబును, తప్తచామీకర మాలికా జాలకావృతంబును, తరుణారుణప్రభారమణీయంబును, సకలశాస్త్రశోభితంబును, మహాజవ బహుతురంగసమేతంబును, రత్నకింకిణీనాద మేదురంబును, మహోదారసారథికంబును నగు నొక్క దివ్యరథం బెక్కి సముద్దండకాంచనకోదండధరుండై ప్రచండమండలాగ్ర ముసల ముద్గర పరశు పట్టిస పరిఘ గదాశూల భిండివాల ప్రాస శరశరాసన చక్రాది ప్రహరణప్రాణులును, శతాంగ మాతంగ తురంగ సింహ శార్దూల శరభ వరాహాది మృగవాహనారూఢులును, ప్రళయసమయ సమారంభ సంరంభ సముజ్జృంభణ శుంభ దంభోధర గంభీర నిర్ఘోష ప్రతిభటచటుల వికటాట్టహాస భాసుర కఠోర కంఠహుంకారులును నగు నసంఖ్యాతయాతు

ధానసైనికులు బలసి పరివేష్టించి కొలువ, హేషాగంధసింధుర బృంహిత దనుజ వీరభట సింహనాదంబులు భేరీమృదంగ శంఖ కాహళ ప్రణవ గోముఖాది మహావాద్య ధ్వానంబులతోడ నేకీభూతంబులై భూనభోంతరంబులు నిండింప నఖండిత త్వరాహంకారపరాభూతమాతరిశ్వ మహాశ్వ నికర ఖురపుట నిర్దళిత ధరాపరాగపటలంబు లంబుజాప్తబింబకబళనంబొనర్ప, సూతమాగధ వందిసందోహ సముచ్చార్యమాణ జయజయ శబ్దంబులు చెలంగ నభంగుర సంగరోత్కంఠుండై దశకంఠుండు పురంబునిర్గమించి నడచె నయ్యెడం గడు దుర్నిమిత్తంబులు వొడమె నవి సరకుగొనక కలకుదనంబున నురువడించి చని రణవేదికా ప్రజ్వలన్మహోజ్జ్వలనంబువోలె నున్న యన్నరేంద్రసార్వభౌమునిం జూచి కదియనడిచె నయ్యవసరంబున. ౧౨౮॥

చ. సురముని సిద్ధసాధ్య బల-సూదనలోకనివాసమేదినీ।
శ్వరవృషభుల్ ప్రభాతరవి-సన్నిభహేమవిమానకాంతి వి।
స్ఫురణమునన్ దిశల్వెలుఁగ-భోరనవచ్చినభంబునందుని।
ల్చిరిదశకంఠుశోడనని-సేయనజేయునిరాముఁజూడఁగన్ ౧౨౯॥

ఉ. అతరిమాతరిశ్వహృద-యాతిగవేగహరిత్తురంగమో।
పేతమరాతిభీమముహి-మేతరభానువిభాప్రభావవి।
ఖ్యాతమునౌరథంబుకడ-కన్ బలశాసనుశాసనంబునన్।
మాతలితెచ్చెమెచ్చుగ త్రి-మాతలసాధకులేంద్రుచెంతకున్॥౧౩౦॥

ఉ. భూతలభర్తయెక్కెఁ-పరి-భూతసమీరతరస్తురంగము।
ద్యోతరథాంగమున్ మణిశి-లోచ్చయభాసురశృంగతుంగమున్।
కేతుపటానిలోద్భవద-కించననాకధునీతరంగము।
జాతహితోపమానరుచి-సంగమునిర్జరరాట్ప్రతాంగమున్॥ ౧౩౧॥

వ. అట్లుపురందరస్యందనారూఢుండై దశరథనందనుండు దశముఖునకభిముఖుండైనడచె నప్పుడుదుర్జనియద్దనుజేంద్ర మనుజేంద్రులిద్దఱుం బరస్పరవిజయాభిలాషంబుల నశేషదివ్యాస్త్రశస్త్రంబుల నతివిచిత్రప్రకారంబునంబోరిరంతయుగాంత భీషణుండు యుగాంతకుపితకృతాంతభీషణుండును నిదాఘసమయ మధ్యాహ్నమార్తాండ దుర్నిరీక్ష్యుండును త్రిపురసంహరణ ప్రచండఖండపరశుమహారౌద్రుండునునై రామభద్రుండు గిరిభేదనంబు సరిచ్ఛోషకంబు నరణ్యదాహకంబు నశనిజనకంబు గ్రహభుజనంబు జ్యోతిర్మయంబు, మహానిష్ఠురంబున ప్రతిహతంబు దూరపాతియు, దుర్విభావ్యంబు, శత్రుసూదనంబు, బలకరంబు, జయదాయకంబు, సర్వాస్త్రరాజంబు, నత్యుత్తమసాధనంబు, సమంత్రకంబునగు, బ్రహ్మాస్త్రసాయకంబు రావణవధార్థంబు చాపంబున సంధించిన.

మ. క్షితిగంపించెసముద్రముల్గలఁగెఁగ్రమ్మె-గ్గన్ దిగ్గజశ్రేణిబ।
ర్వతసంఘంబువడంకెమిన్నుమొరసెన్-రాలెన్ మహోల్కాతతుల్
గతిదప్పెన్ గ్రహపఙ్క్తిక్షింబడియెను-గ్రస్ఫీతనిర్ఘాతముల్।
దితిజవ్రాతముసేలఁగూలెఁగవసెన్-దిఙ్గామముల్వెల్లఁగన్॥ ౧౩౩

వ. ఇట్లతిరౌద్రరసాదిర్భావ దుర్భరంబుగా బ్రహ్మాస్త్రంబువింటసంధించి వారాశిబంధించిన యోధసురరాగ్రేసరుండు రావణాసురుని శిరంబవలీలద్రుంచి విజయలక్ష్మీసమేతుండై తేజరిల్లెనంత దిక్కులువికాసంబునొందె సురభిశీతలమంద పవనంబులొలసెనాదిత్యాదిగ్రహంబులు ప్రకాశించె. లోకంబులునిర్భీకంబులయ్యె. పురందరాది బృందారకులమందానందంబుడెందంబులంగ్రందుకొనదేవదుందుభిధ్వానపూర్వకంబుగాఁబుష్పవర్షంబుగురిసెగంధర్వగానంబుచెలంగెరంభాదిసురాంగనాలాస్యప్రసంగంబురాణించెసిద్ధమునిచారణవిరచితాశీర్వాదనాదంబులుభోరకలంగె. ఈప్రకారం

బున రావణసంహారంబు గావించి విభీషణు నకు లంకారాజ్యపట్టాభిషే
కంబు సేయించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య విద్యాధరత
పోధనసమన్వితుండును సుగ్రీవాదివానరవీరసైనిక పరివృతుండు
ను సీతాలక్ష్మణసహితుండును నై పుష్పకంబెక్కి యకౌసల్యాసూ
నుండు సకలజగజ్జేగీయమానపుణ్యశ్లోకదురంధరుండై గంధమాద
నపర్వతంబున కుంజనియందు॥ ౧౩౪॥

క. సురమునిసన్నిధి రాముఁడు।
తిరముగ శోధించినపుడు-త్రిజగన్మాతం।
గిరుణోపేతం గోమల।
చరణసరోజాత నని-జాతన్ సీతన్॥ ౧౩౫॥

వ. అంత॥ ౧౩౬॥

శా. సీతాలక్ష్మణసంయుతున్ వికచరా-జీవాక్షు భాశ్వత్తనూ।
జాతాదిప్లవగాన్వితున్ దివిజసం-సత్పూజితుం దాపసో।
పేతున్ రాముని రావణాంతకు గుణా-బ్ధిన్ దండకారణ్యవి।
ఖ్యాతావాసులు చూడ వచ్చిరి మునుల్-కౌతూహలంబొప్పఁగన్॥

గీ. వచ్చి మౌనులు జయజయ-ధ్వనులు చెలఁగ।
రాముని నభిరాము జానకీ-రమణుఁ గాంచి।
యెదుట కుంభంబు నిడుకొని-హృదయవీధి।
నింపుచలుకొత్తనుతి జేసి-రివ్విధమున। ౧౩౭॥

గీ. జగదనుగ్రహకారికి-శాశ్వతునకు।
జగము రావణ మొనరింప-జగతియందు।
నవతరించినవారికి-హరికి రామ-
చంద్రునకు మ్రొక్కెదము నీకు-జలజనాభ॥ ౧౩౮॥

గీ. తాటకాంతకునకు గాధి-తనయయాగ।
పాలనకు దుష్టమారీచ-భంజనునకు।

ఘోరబాహుసుబాహుసం-హారునకును।
బ్రణతులొనరించెదము నీకుఁ-బరమపురుష॥ ౧౪౦॥

క. గౌతమపాణిగృహీతీ।
పాతకమోచనవిధాన-పటుతరపదకం।
జాతస్మితపరాగ।
వ్రాతునకాద్యునకు నీకు-వందనము భవా॥ ౧౪౧॥

గీ. ఖండపరశుశరాసన-ఖండనునకు।
జనకకన్యాకరగ్రహో-త్సవకరునకు।
భార్గవవినిర్గళాగ్రహ-భంజనునకు।
నంజలిఘటించెదము సరో-జాక్ష నీకు॥ ౧౪౨॥

గీ. ఎలమిఁ గైకకువరయుగం-బిడినతండ్రి।
పలుకు నిక్కము సాలింప-భార్యతోడ।
నసుఁగు సైదోడుతోడఁగా-వనముఁ జేరి।
నిలిచిన గుణాంబురాశికి-నీకు శరణు॥ ౧౪౩॥

సీ. భరతసంప్రార్థనా-బలదత్తపాదుకా,
ద్వయునకు శరభంగ-తాపసేంద్ర।
సురలోకసంప్రాప్తి-కరునకు సాధువి,
రోధివిరాధని-రోధకునకు।
ప్రాప్తగృధ్రకులాది-రాజసఖ్యునకును,
మాయావిమారీచమర్దనునకు।
బాహుమదాంధక-బంధభేదనునకు।
శబరిసమర్చిత-చరణునకును।

గీ. హానరాధీశసఖునకు-వాలివధవి।
ధాయికి నగాధసింధుబం-ధనునకఖిల।
రాక్షసవినాశకరునకు-రావణాంత।
కునకు నభివాదనము నీకు-వనజనాభ॥ ౧౪౪॥

క. దారుణసంసారార్ణవ।
తారకపాదారవింద-దాసవివత్సం।
ఘోరజగదేకరక్షణ।
కారణమెవ్విక్కఁడమునీకుఁ-గరుణాజలధీ। ౧౪౫॥

గీ. భక్తరక్షణదీక్షితపరమపురుష।
సచ్చిదానందవిగ్రహ-సర్వజనక।
నామరూపకజనదోష-నాశయీశ।
కేశవనిరీశమమ్ముర-క్షించుమభవ॥ ౧౪౬॥

క. రక్షారక్షితదశముఖ।
రాక్షసునివధించిజగము-రక్షించితిసా।
పేక్షణమమురక్షింపుము।
రక్షింపుములోకనాథ-రఘుకులతిలకా॥ ౧౪౭॥

వ. ఇట్లుస్తోత్రంబుచేసిసకలమునులూరకుండిరి. ఈరామస్తోత్రంబు త్రిసంధ్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బఠించువాఁడు భుక్తిముక్తులువడయు. ప్రయాణకాలంబునఁ బఠించువానికి భయంబునివర్తించు. భూతప్రేత భేతాళగ్రహంబులునశించు. సకలలోకబాధలడంగు॥ ౧౪౮॥

గీ. పుత్త్రకాముఁడుగాంచుస-త్పుత్త్రమణుల।
కన్యచక్రినిపతిఁబొందు-ఘనతమెఱయ।
మోక్షకాముఁడుగన్గొను-మోక్షమర।
కాముఁడగువాఁడుజెందుఁబు-ష్కలధనంబు॥ ౧౪౯॥

క. ఈరామస్తవరాజం।
బారూఢిఁబఠించునట్టి-యునఘాత్ములకుం।
గోరికలెల్లలభించును।
శ్రీరామస్వామికరుణ-చేననిశంబున్॥ ౧౫౦॥

సీ. అంతరాఘవుఁడుసం-యమిపుంగవులకుసా,
ష్టాంగప్రణామంబు-లాచరించి।
సమధికభక్తినం-జలిపుటంబుఘటించి,
యిట్లనిపల్కెము-నీంద్రులార।
సంశుద్ధికైసర్వ-జనసంఘములకేను,
బ్రాప్యుఁడమద్దృష్టి-పథముఁజేరు।
జంతువుమోక్షభా-జనమునందియములే,
జైననిచ్చలునిర-హంకృతులను,

గీ. స్వాత్మలాభసంతుష్టుల-నధికశాంత।
చిత్తులనుసర్వభూతసు-హృత్తములను।
దాంతులనువిప్రులనుసర్వ-దాభజింతుఁ।
బ్రేమమిగులోత్తబ్రాహ్మణ-ప్రియుఁడనగుట॥ ౧౫౧॥

క. మిమ్మెక్కటియడిగెదఁజి।
త్తములఁజింతించినిశ్చి-తముజేసిగతా।
హమ్మతులారవచింపుఁడు।
సమ్మదముననాకుమీరు-సౌహార్దమునన్॥ ౧౫౨॥

గీ. పఙ్క్తికంధరవధమునఁ-బాపమెద్ది।
గలిగెనాయందునమ్మహా-కలుషమునకు।
నిష్కృతివచింపుఁడెద్దాని-నేనొనర్చి।
పాపముక్తుఁడనగుదునో-భవ్యులార॥ ౧౫౩॥

వ. అనియడిగిన నమ్మహాత్మునకమ్మహామునులిట్లనిరి. ౧౫౪॥

గీ. నిత్యసత్యవ్రతాచార-నిగమవినుత।
లోకరక్షాధురంధర-లోకనాథ।
కలుషసంహారలోకోప-కారముగశి।
వార్చనముసేయుమంబుజా-తాయతాక్ష॥ ౧౫౫॥

ఉ. ఏపునగంధమాదనమ-హీధరశృంగమునందులింగసం।
స్థాపనమాచరింపుదురి-తవ్రజశాంతికిలోకసంగ్రహ।

వ్యాపృతబుద్ధివైభవశ్రీ-వారిజలోచనశంభులింగసం।
స్థాపనజన్యపుణ్యము వి-ధాతకునైన వచింపశక్యమే॥ ౧౫౬॥

గీ. శ్రీలు మెఱయ భవత్ప్రతి-ష్ఠితమహేశ।
లింగదర్శనమున జనా-ళికలభించుఁ।
గాశిశివలింగదర్శన-కలనకంటెఁ।
గోటిగుణితఫలంబు స-ద్గుణపయోధి॥ ౧౫౭॥

క. ఈలింగము నీనామము।
చే లోకమునం బ్రసిద్ధిఁ-జెందు నీవు పదా।
భీలాంహోభాగహనోగ్ర।
జ్వాలానలమగుచు సాధు-జనసులభంబై॥ ౧౫౮॥

క. రామేశ్వర నామంబున।
నీమహనీయమహితలింగ-మిమ్ముగ వెలయుఁగా।
రామవిలంబము సేయక।
సేమముగ శివప్రతిష్ఠ-సేయుము నెమ్మిన్॥ ౧౫౯॥

క. అనిన విని పుణ్యకాలము।
జనపతి దివ్యముహూర్తముగ వి-చారించి ప్రభుం।
జనతనయుని నెనరెనయం।
దన చెంతకు డాయఁబిలచి-తగ నిట్లనియెన్॥ ౧౬౦॥

గీ. అంజనేయ హనూమంత-యనిలతనయ।
శంభుపదమగు కైలాస-శైలమునకుఁ।
బోరి మనోవేగశాలివై-పొమ్ము సంప్ర।
తిష్ఠ సేయంగ లింగంబుఁ-దెమ్ము నీవు॥ ౧౬౧॥

క. పతి యిట్లాజ్ఞాపించిన।
నతిశయముగఁ బుణ్యకాల-మతఁడుముహూర్త।
ద్వితయావ్యవధానముగా।
మతినెంచి ప్రమోదమాన-మానసుఁడగుచున్॥ ౧౬౨॥

వ. భుజాస్ఫాలనంబుఁ గావించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య
విద్యాధర తపోధనపుంగవులు గనుంగొనుచుండ నుద్దండవేసం
డైయక్కొండఁ జలింపంజేయుచు నభోమండలంబున కెగసి యా
కాశమార్గంబు లంఘింపుచుం జనిచని ముందట, ౧౬౩॥

మ. కనియెన్ మారుతనందనుండు సుశశిరేఖాశేఖరావాసముం।
గనదుద్యచ్ఛరదభ్రవిభ్రమతిర-స్కారిస్ఫురద్భాసమున్।
ఘనరత్నోజ్జ్వలదంతికస్థలపరి-ష్కారత్తుషారాద్రినం।
దనికాలక్తకరక్తకప్రమదవి-న్యాసంబు కైలాసమున్॥ ౧౬౪॥

వ. మఱియునవ్వెండికొండ చండభానుమండలాతిక్రమణరమణీయత
రాగ్రశిఖరనిర్గతముఖరనిర్ఝరశతంబులచేతను పారిజాతమ
హీజాతసంజాత సమంజస కుసుమమంజరీ పరిచ్యుతమకరందకు
ల్యాకూలకల్పితానల్పచింతామణి వేదికాజాలఖేలత్కిన్నర సుం
దరీబృందంబులచేతను లాస్యప్రసంగతలాసికి విలాససాదృశ్యమా
ససానుగతజీమూతమాలికామేదుర సౌదామినీలతాసహస్రంబుల
చేతను, రుచిరవిచిత్రమణిమరీచికాకందళసంతోషితుందిల సుంద
రీమందిర రంగత్తురంగవదనకురంగనయనాసముచ్చార్యమాణపంచ
బాణవిరోధివిజయగాథా ప్రబంధబంధుర మాధురీధురంధరవీణా
క్వాణంబులచేతను, స్నానార్థసమాయాత సప్తమాతృకాచరణా
రవింద విన్యాసధన్యతరసురతరంగిణీతీర హిరణ్మయవాలుకాప్ర
దేశంబులచేతను, హిమవన్నగరాజన్యకన్యకాకుచసమున్నతనిస్తుల
స్తనమండలన్యస్తకస్తూరి పంకిలజలపూర నీరజాకర విశేషంబులచే
తను, సకలదిగ్వలభిదుర్భవనిర్భరాకుంఠకంఠ నాదమహోత్తుంగ
శృంగవేంద్ర నిశాత విషాణకోణవిశృంఖల సంఘాతనితంబమణి
ఖని ప్రభాభాగధగ్యంబులచేతను, గంధసింధురవదనశుండాదండ
శీతపోద్ఘాతనిలింపతటినీజలచ్ఛటాపటల పాతనిరుద్ధగగనపథని
మారనిస్సరత్పథిక వైమానిక నికరంబులచేతను, సుధారసవాపికా
పాలింత కాంతసంతానపాదపశీతలచ్ఛాయాతల యక్షమృగాక్షీ

కల్పితసురతాంతిమ శ్రమాపనోదక నవకిసలయతల్పంబులచేతను తరుణారుణకిరణసంతతి ప్రతిమల్లపల్లవసముల్లసద్బిల్వ తరువాటీకాంతరనిరంతర పురాంతక చింతనామృతరసానుభవపులకితప్రతికరయోగికులాగ్రగణ్యులచేతను నికుంభకుంభోదర భృంగిరిటాది మహాప్రమథపరిచారక నిరంతరసంతాడ్యమానఢక్కాడమరుడిండిమపటహపణవాదివాదిత్ర నాదసంగతమారుతపూరితసుఘోషంబులచేతను, పంచబ్రహ్మపంచాక్షరప్రముఖనిఖిలశైవమంత్రరాజజపానుష్ఠాన నిష్ఠోత్సుకశుకపికశారికామయూర సమాశ్రితవితతవివిధవాసనానానాథసకలర్తుప్రత్యగ్రప్రసూన పరిష్కృతలతావితానపరిరంభసంభోగ సుఖోల్లసమలయపవనసంచారసమంచితోపవనంబులచేతను, ప్రియాంగనాభుజాలింగితకంధరగంధర్వపాణిపంకజపరిగృహీతయాతాయాతజాతరూపడోలికాపాళిపరిణద్ధవిటపవిలసదనిమిషతరువాటికానికామ రమణీయాధిత్యకాభాగంబులచేతను, నభిరామంబై పార్వతీపరమేశ్వరయశోరాశియుంబోలెఁ బ్రకాశించు కైలాసపర్వతరాజంబు దర్శించి రోమాంచకంచుకితశరీరుండై యనేకదండప్రణామంబులు గావించి యందు లింగరూపధరుండైన మహేశ్వరుండు దృష్టిగోచరుండుగా నున్న మరుత్సుందనుండు పాణిగ్రహీతకుశాసనసమాసీనుండును; ఊర్ధ్వబాహుండును నిరాలంబనుండును; నిరుచ్ఛ్వాసుండును, జితేంద్రియుండునునై తపంబు గావించి పరమేశ్వరు నారాధించి ప్రసన్నునిం జేసి లింగంబు వడసె నంతలోఁ దత్త్వవేత్తలగు మహామునులు హనుమంతుని రాకకు గమనంబు లేమియుఁ బుణ్యకాలంబు స్వల్పావశిష్టంబగుటయు నెఱింగి రఘుపుంగవునితో నిట్లనిరి. ౧౬౫॥

క. అయ్యా హనుమంతుఁడు రా
దయ్యెను మఱి పుణ్యకాల మతిసన్నిహితం
బయ్యెను గ్రమించి చనునీ
వియ్యెడ దడసేల చేసె-దినకులతిలకా॥ ౧౬౬॥

గీ. పావనాచార జానకీ-దేవి యొద్దిక
లీలఁ గావించె వాలుకా-లింగ మిచట
నిదియ నీవు ప్రతిష్ఠింపు-మిపుడు దీని
కంటె నుత్తమమైన లిం-గంబు గలదె॥ ౧౬౭॥

క. అని మునులు విన్నవించిన
విని జానకితోడ రామ-విభుఁ డేలమి నిగ్ర
కుశ...త్రైఁ గృతమంగళ
ఘనకౌతుకుఁ డగుచు మహా-గణములతోడన్॥ ౧౬౮॥

వ. జ్యేష్ఠమాసశుక్లపక్ష దశమీ సౌమ్యవారంబున హస్తనక్షత్రంబున వ్యతీపాతయోగంబునం, గన్యయందుఁ జంద్రుండు, వృషభంబున సూర్యుండు నుండ నిట్టి దశయోగ పుణ్యకాలంబున సేతుమధ్యంబున గంధమాదనపర్వతశిఖరంబునందు. ౧౬౯॥

ఆ. నిలిపె రాఘవుండు-నీలకంధరుని లో
కైకగురుని వాంఛి-తార్థకరుని
చంద్రశేఖరుని న-గేంద్రకన్యామనో
హరుని లింగమూర్తి-ధరుని హరుని॥ ౧౭౦॥

క. లింగస్థితు నీశానుఁ
గంగాధరు నక్షవు నీల-కంధరు గౌరీ
సంగతునిఁ బుంగవేంద్రతు
రంగుని శివుఁ బూజచేసె-రఘుపతి భక్తిన్॥ ౧౭౧॥

ఆ. అంత లింగమూర్తి-యందు నిల్చి సాంబ
శంకరుండు కడుఁ బ్ర-సన్నుఁ డగుచు
రాఘవునకు లోక-రక్షకునకు వరం
బిచ్చెఁ గరుణ వెలయ-నివ్విధమున॥ ౧౭౨॥

ఉ. భూతలనాథచంద్రరఘు-పుంగవనిశ్చలభక్తినిండునీ।
చేతఁ బ్రతిష్ఠితంబయిన-శ్రీశివలింగముఁ జూచియీమహా।
పాతకులైనవారికిని-బాపములెల్లవినాశమొందున।
జ్ఞాతహితప్రకాశమున-సంతమసంబులణంచుకైవడిన్॥ ౧౬౩॥

గీ. మనుకులేంద్రప్రధనుష్కోటి-మజ్జనమున।
రామనాథేశలింగద-ర్శనమువలన।
వివిధమస్తరదురితము-ల్విలయమొందు।
సత్యమీవచనంబుసం-శయములేదు॥ ౧౬౪॥

క. ఇత్తెరఁగునఁదత్తరనిమ।
హత్తరమగువరమొసంగి-యభవుఁడుహిమభూ।
భృత్తనయేశుఁడురవివం।
శోత్తమునకు రాఘవునకు-నురుతరకరుణన్॥ ౧౬౫॥

క. అందముగ రామనాథుని।
ముందటనందీశుఁ బ్రమథ-ముఖ్యసమేతుం దా।
సంప్రదునిలిపెనశ।
స్యంతానందనుఁడువిబుధు-లభినందింపన్॥ ౧౬౬॥

క. హాళికటముగనీశ్వరునభి।
షేకార్థముచాపకోటి-చేనాపుణ్య।
శ్లోకుఁడుధరభేదించిను।
హాకుండంబొకటిజేసె నచ్చటనంతన్॥ ౧౬౭॥

క. తజ్జలములుఁగొని శివునకు।
మజ్జనవిధిసలిపె రామ-మనుజేంద్రుఁడుకీ।
మజ్జనముతమత్తీర్థము।
సజ్జనవరులారకోటి సంజ్ఞవహించెన్॥ ౧౬౮॥

మ. సురలున్ సిద్ధులుసాధ్యులున్మునులుయ-క్షుల్ నాగగంధర్వకి।
న్నరవిద్యాధరులప్సరోగణముసా-నావానరుల్ హాలితో।

సురనిష్ఠావిధివానుషక్తమతులై-యొక్కొక్కలింగంబుని।
ల్పిరిసేతుస్థితగంధమాదనమహా-పృథ్వీధరేంద్రంబునన్॥ ౧౬౯॥

సీ. ఇట్లువివరించితినిమైధి-లీశకృతహ।
రప్రతిష్ఠాపనప్రకా-రంబుమీకు।
నిదిపఠించినవినినరా-మేశలింగ।
సేవనఫలంబుమోక్షంబుఁ-జెందునరుఁడు॥ ౧౭౦॥

వ. అనిసూతుండుచెప్పినవిని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతర కథావి
ధంబెట్టిదనియడిగిన. ౧౭౧॥

మ. వననిక్షేపతటాకదేవగృహశా-వ్యబ్రాహ్మణోద్వాహనం।
దనసంజ్ఞాసముదగ్రసప్తవిధసం-తానస్వతంత్రార్థ్యము।
ల్లనమంత్రీశ్వరమానసాంబురుహషట్-లాలోలరోలంబకాం।
చనగర్భాదిసుపర్వరక్షణకళా-జాగ్రత్కృపావీక్షణా॥ ౧౭౨॥

క. పశ్యల్లలాటదురితా।
వశ్యాయసహస్రకరణ-వర్షాకాలా।
భరిశ్యామలకందరదృ।
గ్ధ్రుశ్యపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా॥ ౧౭౩॥

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా।
రణత్కోణివిధ్యాత-రాత్రించరౌఘా
గణేశాదిశైవాగ్ర-గణ్యాభినందా।
గుణీభూతదృక్కర్ణ-గోత్రీంద్రచాపా॥ ౧౭౪॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర, యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి, వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీతంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహా ప్రబంధము నందుఁ ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిరకలశజలధిగ।
భీరోన్నతభద్రిరాజ-భీమాగ్రతనూ।
జారాధితచరణకృపా।
పూరితగురజానపల్లి-పురమల్లేశా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨

చ. ఇటువలె రామచంద్రుఁడుమ-హేశ్వరలింగము నిల్పనంతటం।
బటుజవశాలియైనహను-మంతుఁడు రౌప్యనగంబునుండియు।
త్కటగతిఁ దెలింగములు-గైకొనివచ్చికుతూహలంబుని।
ష్పటిలఁగఁ జేరి మ్రొక్కె రఘు-వర్యునకున్ ధరణీతనూజకున్॥ ౩॥

క. ఆవెనుకఁ లక్ష్మణసు।
గ్రీవులకున్ మ్రొక్కి-యతఁడు-గృతమతిసీతా।
దేవీసైకతలింగము।
శ్రీవెలయఁగఁ బూజసేయు-శివభక్తినిధిన్॥ ౪॥

ఆ. మునిసమేతు రాఘు-వుఁ జూచికోపంబు।
గిరలఁబరమఖేద-ఖిన్నుఁడగుచుఁ।
దనపరిశ్రమంబు-పనిలేక చెడుటకు।
వగచిన్నబుద్ధికనియె-వాయుసుతుఁడు॥ ౫॥

సీ. కేవలక్లేశభు-క్తికి నైజగంబునఁ,
బుట్టినాఁడను నేను-భూతలేంద్ర।
యుక్కుమీఱిన పెక్కు-రక్కసిమూకచే,
ననిలోన ఖిన్నుండ-నైతి మిగుల।
జగతినో శోకనోక-సరసిజాతాక్షియుఁ,
గనదుగానావంటి-కాన్పనెచట।
భవసాగరంబులో-పలమునింగియనంత,
బాధలకెల్లఁ బా-ల్పడితినహహ।

ఆ. మున్ను సేవజేసి-ఖిన్నుండనైతిని।
కలహభూమిఁ జాల-కష్టినైతి।
నమితదుఃఖరాశి-నైతినీచేనవ,
మానమొందియుఁ బుడు-మనుజలేంద్ర॥ ౬॥

క. సేవించెభార్యకైసు।
గ్రీవుఁడునిను రాజ్యసిద్ధి-కిన్ సేవించెన్।
రావణునితమ్ముఁడూరక।
సేవించితినేనుభక్త-సేవధినిన్నున్॥ ౭॥

క. వానరులనేకులుండఁగ।
నేనాజ్ఞాపించఁబడితి-నీచేశివలిం।

గానయనార్థము రాప్యమ।
హానగమునకరుగుమనుచు-నంబుజనయనా॥ ౯॥

శా. కైలాసాద్రికిజానకీరమణశి-క్షుం బేగిలింగాకృతిన్।
నీలగ్రీవునినందుఁ గానకతపో-నిష్ఠన్మహాదేవునిన్।
బాలేందూజ్జ్వలమౌళిసాంబశివునిన్-భాలాక్షు మెప్పించి నే।
హాళిందత్కృపలింగముం బడసియ-య్యావచ్చితిన్ గ్రక్కునన్।

క. ఇతరంబగులింగము నై।
కతమున నావించెదేవ-గంధర్వముని।
ప్రతతులతోడన్ సత్య।
వ్రతయిటు బూజింపుమన్న-వాఁడవు కడఁకన్॥ ౧౦॥

గీ. దేవరజితాద్రినుండినా-తెచ్చినట్టి।
యీమహేశ్వరలింగమిం-కేటికహహ।
యవనిలో మందభాగ్యుండ-నైననాదు।
తనువుభారంబునకయవ-తారమొందె॥ ౧౧॥

ఆ. ఈదురంతఖేద-మే నుసహింపఁగాఁ।
జాలనయ్య ధరణి-పాలతిలక।
యేమిసేతునింక-నెచ్చటికేగుదు।
తెలిసిచూడనాకు-దిక్కులేదు॥ ౧౨॥

క. కావున దేహత్యాగముఁ।
గావించెదననుచు నీప్ర-కారంబున నెం।
తేవగచిపుడమిఁ బడియ।
ప్పావని గడురోషశోక-పరవశుఁడయ్యెన్॥ ౧౩॥

ఆ. అతనిఁ జూచిమంద-హాసంబు సేయుచు।
సురలు మునులుఁ గపులుఁ-జూచుచుండ।
మధురభాషణముల-మారుతాత్మజు శోక।
మెల్లఁ దొలఁగ రాముఁ-డిట్టులనియె॥ ౧౪॥

ఆ మహినిజాతజాయ-మానమృతప్రాణి।
వర్తనంబునాత్మ-వర్తనంబు।
వంతరంగసీమ-నంతయు నెఱుఁగుదు।
నెల్లవేళలందు-నిద్ధతేజ॥ ౧౫॥

ఆ. పుట్టువెఱుఁగుచుండుఁ-బోలియు నొక్కఁడనర।
కంబుఁ జెందుజనుఁడు-కర్మగతిని।
పరమపుణ్యశీల-పరమాత్ముఁ డెప్పుడు।
నిర్గుణుండుసుమ్ము-నిత్యమహిమ॥ ౧౬॥

సీ. ఇట్లు తత్త్వము నిశ్చ-యించి శోకము మాను,
మగచరవీరని-రంజనంబు।
లింగత్రయవిముక్త-ముం గేవలము నిరా,
శ్రయము ననిర్వికా-రంబు జ్యోతి।
రాత్మకంబును నైన-యాత్మ నుదర్శింపు,
మాత్మబోధనిరోధి-యైనశోక।
మేల చేసెదవు నీ-వెల్లకాలముఁ దత్త్వ।
నిష్ఠఁ గైకొనుము ని-ర్నిద్రవృత్తి।

గీ. ఆత్మచింతయొనర్పు దే-హాదికమున।
మమత విడువుము ధర్మంబు-మట్టుపరచు।
మనఘ మానుము పాణిపీ-డనము సాధు।
జనుని సేవింపు మింద్రియ-జయముఁ గనుము॥ ౧౭॥

క. పరనింద సేయకుము హరి।
హరముఖ్యసమస్తదేవ-తార్చనము నిరం।
తర మొనరింపుము సుగుణా।
కరపలుకుము సూనృతంబుఁ-గలకాలంబున్॥ ౧౮॥

ఆ తానుబ్రహ్మమగుట-తత్త్వంబెఱుంగమి।
ప్రబలమగుచు మోహ-భరము గ్రమ్మెఁ।

బొసఁగదానియందుఁ-బొసఁగఁగాశుభాశుభ।
భ్రాంతినిజమువోలెఁ-బవనతనయ॥ ౧౯॥

గీ. శుభముగానిపదార్థంబు-శుభమువోలెఁ।
గానఁబడుమోహవైభవ-కలనవలని।
భ్రాంతులకురాగముదయించు-రాగపాశ।
బద్ధులైపుణ్యపాపైక-పరతఁజెంది॥ ౨౦॥

క. సురవిద్యాధరయోనుల।
నరిదిగఁబ్రభవింతురుగ్ర-యాతనలకునా।
కరమగునరకముఁజెందుదు।
రరిసూదనమోహవశత-నఖిలప్రాణుల్॥ ౨౧॥

సీ. కర్పూరచందనా-గరుసుగంధంబులె,
ద్దానినంటినమలం-బైనశించు।
భక్ష్యభోజ్యాదిభ-వ్యపదార్థంబులె,
ద్దానిసోకినవశు-ద్ధతవహించు।
ధవళదుకూలవ-స్త్రంబులెద్దానిసం,
గమునమాలిన్యంబు-గడుధరించుఁ।
గలితసుగంధిశీ-తలజలపూరమె,
ద్దానిసంగతినిమూ-త్రమనఁబరగు॥

గీ. నట్టిదేహంబుసుఖకరం-బగుటయెట్లు।
వినుముచెప్పెదనంజనా-తనయనీకుఁ।
బరమతత్త్వరహస్యంబు-భవమునందు।
జంతువులకునుసౌఖ్యలే-శంబులేదు॥ ౨౨॥

ఆ. మొదటజన్మమొందుఁ-బదపడిబాల్యంబుఁ।
జెందుజవ్వనంబుఁ-జెందుమఱియు।
నంతముదిమిఁజెందు-నంతటమరణంబుఁ।
జెందుమరలజనన-మొందునరుఁడు॥ ౨౩॥

క. మానవుఁడివ్విధమునన।
జ్ఞానంబునవచటఁజెందు-సంతతమయ్యా।
జ్ఞానముదొలఁగినను త్తమ।
మైనమహాసుఖముఁజెందు-ననిలతనూజా॥ ౨౪॥

క. జ్ఞానమువలనంజెడున।
జ్ఞానముకర్మమునఁజెడదు-జ్ఞానమునాబ్ర।
జ్ఞానిలయపరబ్రహ్మా।
జ్ఞానమువేదాంతవాక్య-జనితంబుసుమీ॥ ౨౫॥

గీ. అట్టియెఱుకవిరక్తుఁడౌ-నట్టిమాన।
వునకునుదయించుఁగానియ-న్యునకుఁగాదు।
జగతిముఖ్యాధికారికి-సంభవించు।
జ్ఞానవిభవంబుగురునిప్ర-సాదమహిమ॥ ౨౬॥

గీ. అంతరంగస్థితములుకా-మాదులెప్పుడు।
విడుముమానవుఁడాత్మసం-వేదియగుచు।
నపుడుబ్రహ్మస్వరూపుఁడై-యమరునతఁడు।
శాంతమానసవినుముకే-సరికుమార॥ ౨౭॥

క. మేలుకొనునతనినిద్రా।
శీలునిభుజియించునతని-స్థితుఁడగువానిం।
బాలిశునున్మత్తుంగల।
కాలముఁజేకొనుచునుండుఁ-గాలుఁడుజనులన్॥ ౨౮॥

గీ. నిశ్చయముసంక్షయాంతముల్-నిచయములును।
ముచ్ఛ్రయంబులుపతనాంత-ములుదలంప।
నరయసంయోగములువియో-గాంతములగు।
జీవితముమరణాంతంబు-సిద్ధమనఘ॥ ౨౯॥

క. పతనమునకింతెఫలసం।
తతులకుఁబెరచోటభయము-దగలనికరణిన్।

క్షితిఁ బొడమిన జంతువులకు
మృతికంటె భయంబు లేద మిథ్యావచనా॥ ౩౦॥

సీ. పటుతరస్తంభసం-భారమైన గృహంబు,
కాలంబుచన జీర్ణ-కలనఁ జెందు,
నశియించు కరణి నా-నాప్రాణినికరంబు,
వాలాయముగ మృత్యు-వశతనడఁగు,
దినములు రాత్రులు-చనచన సర్వమా,
నవుల కాయుష్యంబు-నాశ మొందు,
నాత్మకు శోకింప-నగు నన్యమునకేల,
శోకింతు నెదవు తెల్వి-లేక నీవు.

గీ. సెరయఁబరువెత్తుచున్న వా-నికిని నిలిచి
యున్న వానికి నైన నా-యువు నశించుఁ
దాని సమవర్తి యనుజను-దానిలము
దూరమరిగియు మృత్యువు-తోనమరలు॥ ౩౧॥

క. వళులుద్భవించు మేనం
దలవెండ్రుకలెల్ల నెరియు-దంతములూడుం
బలముడుగు శ్వాసకాసము
లలముకొను స్మృతిని దేహ-మలజడినొందుం॥ ౩౨॥

గీ. వరదకట్టియ యొకచోట-వనధియందుఁ
గలసియంతట విడిపోవు-కరణి దార
పుత్రిబాంధవధనపశు-క్షేత్రివర్గ
మొకటచోఁ గూడునెడఁబాయు-నొకట వేళ॥ ౩౩॥

సీ. చనుచున్న తెరువరిఁ-గని త్రోవనొకతెరు,
వరి నేను నీతోడ-వచ్చెద నని
యంతవారిద్దఱుఁ-గొంతకాలము గూడి,
చని వెండియును భిన్న-సరణిజనిన

పగిదిభార్యాసుత-ప్రభృతులకూటమి,
నశ్వరంబగుఁ గపి-నాథ వినుము
మేని పుట్టువుతోడ-మృత్యువు జనియించు,
సందేహమింతయుఁ-జెందవలదు

గీ. భావిమరణంబుఁ దప్పింప-బ్రహ్మకైన
నలవిగాదు శరీరి దే-హాంతవేళఁ
గర్మవశుఁడై స్వతంత్రుఁడుఁ-గామి నన్య
తనువుఁ గైకొని మును వంటి-తనువు విడుచు॥ ౩౪॥

క. కేసరిసుత కలకాలము
వాసం బొకచోటఁ బ్రాణి-వర్గంబునకుం
దాసమకూడదు కర్మము
చేసర్వజనులు వియుక్తిఁ-జెందుదు రెందుం॥ ౩౫॥

క. ప్రాణంబులు దేహంబులు
ప్రాణిమి చెడు మగుడఁ బ్రభవ-ముం జెందుజగ
త్ప్రాణాత్మజ జన్మముని
ర్యాణంబుం గలుగ నేర-వాత్మకు నెపుడుం॥ ౩౬॥

గీ. కాన శోకహరంబు వి-జ్ఞానమద్వ
యంబు సద్రూపమనులంబు-నైన బ్రహ్మ
మాత్మలో భజింపుము-నారతంబు
విగతశోకుఁడవగుము వి-వేకధుర్య॥

గీ. త్వత్కృతంబగు కార్యంబు-మత్కృతంబు
మత్కృతంబగు కార్యంబు-త్వత్కృతంబు
లీల నా యొనరించిన-లింగపూజ
లీల నీ యొనరించిన-లింగపూజ॥ ౩౭॥

వ. కావున నీ నామంబున లింగప్రతిష్ఠఁ గావించిర ముక్తుండవగుదువు. హారదత్తంబగు హనుమన్నామక లింగంబు దర్శించి రామనాథేశ్వ

రుం జూచిన నరుండు కృతకృత్యుండగు యోజనసహస్రదూరంబు
నసైన హనుమల్లింగంబు సంస్మరించి రామేశ్వరునిం దలంచి సా
యుజ్యంబు వడయు నరుండని రాఘవుండు మఱియు నిట్లనియె.

ఆ. ఆతఁడు చేసినాఁడు-యజ్ఞంబు లన్నియు।
సకలతపములతఁడు-సలిపినాఁడు।
హర్షముప్పతిల్ల-హనుమదీశ్వర రాఘ।
వేశ్వరుల నుజూచు-నెవ్వఁడైన॥ ౪౦॥

వ. హనుమత్ప్రతిష్ఠిత లింగంబును, రామేశ్వరలింగంబును, జానకీ లింగంబును, లక్ష్మణేశ్వరలింగంబును, సుగ్రీవకృతలింగంబును, సేతుకర్తయగు నలుండు నిలిపిన లింగంబును, అంగదేశ్వరలింగంబును, నీలస్థాపితలింగంబును, జాంబవదీశ్వరలింగంబును, విభీషణుండు గావించిన రత్నలింగంబును, ఇంద్రాది దేవతా ప్రతిష్ఠిత లింగంబును, శేషాది నాగరాజపూజిత లింగంబును, నన ద్వాదశరూపంబుల శివుండు సాక్షాత్కరించి రాజిల్లు. సార్వకాలంబు నీలింగంబులందు మహేశ్వరుండు సన్నిహితుండై యుండుఁ గావున పాపక్షయార్థంబు శివలింగస్థాపనంబుఁ గావింపుము. ౪౧॥

క. కాకున్న మత్ప్రతిష్ఠిత।
సైకతలింగంబు కడువె-సందివియుమ్ముద్రై।
ర్వ్యాకరయంతట నిలిపెదఁ।
జేకొని నీ తెచ్చినట్టి-శివలింగంబుల్॥ ౪౨॥

క. లలిఁ బాతాళంబు రసా।
తలమతలము సుతలమును వి-తలలోకతలా।
తలములు భేదించి సను।
జ్జ్వలమై యీలింగ మమరె వానరముఖ్యా॥ ౪౩॥

ఉ. నేమముతోడ నేనిచట-నిల్పిన యీశివలింగమూర్తినీ।
సామినివీకతోఁ దివియఁ-జాలెడు లావరియున్న వాఁడెసం।
గ్రామజయాఢ్య లింగమిటఁ-గైకొని పెల్లగిలంగఁ జేయుము।
ద్దామత నీదు లింగము ము-దంబున నిల్పుము హా మశోకముల్॥ ౪౪॥

చ. అనవుఁడు సంతసంబున ద-శాననవైరికి మ్రొక్కి యంజనా।
తనయుఁడు గ్రక్కునం బెఱికె-దర్సికతామయలింగ మేనుతా।
ప్యనగమునుండి తెచ్చిన స-మంచితలింగము నిందు నిల్పెదన్।
వినక రిలింగ సైకత వి-భేదవశంబని యేతలంపఁగన్॥ ౪౫॥

సీ. అనివిచారము చేసి-హనుమంతుఁ డంతటఁ,
దమకంబు మదినిసం-దడిగొనంగ।
సురలును మునులు వా-నరులు దైత్యులు రఘు,
స్వామి సౌమిత్రియు-జానకియును।
గనుఁగొనుచుండ సై-కతలింగమూర్తినిఁ,
గరమునఁ గొనియత్న-గౌరవమున।
లావున నటునిటు-లాడి చలింపంగఁ,
జేయుచుఁ గదలంగఁ-జేయలేక।

గీ. కిలకిలధ్వని సేయుచుఁ-గేశవశుఁడు।
తోకనిగుడించి రెండుచే-తులును బొదివి।
యూచి పెరికియుఁ బెకలింప-నోపఁడయ్యె।
నవనిఫలయుక్తముగు నెదు-రాగ్రహంబు॥ ౪౬॥

వ. అంత. ౪౭॥

మ. అమితోదారబలుండు వాయుతనయుం-డా లింగము న్వాలపా।
శమునం జుట్టిబిగించి తీవ్రముగహ-స్తంబుల్ భువిన్మోపి వే।
గమునిం డారఁ గనభ్రవీధి కెగసెన్-గాఢోద్ధతిన్ భూమిచ।
క్రము శైలంబులతో నరణ్యములతోఁ-గంపంబునొందింపుచున్॥

ఆ. ఇట్లు గగనవీధి-కెగసి రాఘవలింగ।
మునకుఁ గ్రోశమాత్ర-మున నరుండు।

పుడమిఁ ద్రెళ్ళి మూర్ఛఁ బొందె వడంకుచు
శివవిరోధి మేటిఁ జెందువాఁడె. ౪౯

ఆ. పుడమిఁ బడియె గాడ్పుకొడుకు ముక్కున నోటఁ
గన్నదోయి వలనఁ గర్ణరంధ్ర
ములన పావమార్గమునఁ జాల నెత్తురు
గురిసి నిండె రక్తకుండమయ్యె. ౫౦

వ. అంత దేవదానవ తపోధన నరవానరులు హాహాకారంబుఁ జేసిరి. రామలక్ష్మణులు సీతాదేవియు నంతరంగంబుల నెంతయుఁ జింతింపుచు శోకవ్యాకులత్వంబు నొందిరంత నందఱుం జని ఘూర్ణితగాత్రుండై ధాత్రిం బడి రక్తంబుఁ గ్రక్కుచు మూర్ఛిల్లియున్న వాయునందనుం జూచి కపులు పుడమిం బడిరి. జానకీదేవియు వాత్సల్యంబునం గరపల్లవంబులం దదీయ దేహస్పర్శనంబు సేసి తండ్రీ నీకిట్టి దుర్దశ వాటిల్లెనే యని వగచె. రాఘవుండు బాష్పధారాకులలోచనుండై తనతొడమీఁద నతని నిడుకొని కరకమలంబుల నెమ్మేను నిమురుచు నిట్లనియె.

క. దీనులమగు మము బంపా
కాననమునఁ జూచి మేలుఁ గావించుటకై
భానుజునితోడ సఖ్యము
మానుగఁ జేయించితివి సమంచితవృత్తిన్. ౫౨

ఆ. అనఘా నిన్నుఁ గనుంగొని
జననీజనకుల ను బంధుజాతముల ను బే
రొక్కని తలఁచము నీయుపకృతి
గొనకొని యుంతని వచింతు గుణరత్ననిధీ. ౫౩

సీ. బహుయోజనంబైన పాథోనిధానంబు
తవిలి నాకై దాటి తివిమహాత్మ
తలపాతమును ద్రొట్టి దట్టించితివికి,
నాకై నగేంద్రు మైనాకు ననఘ

సురగణంబులు మెచ్చ సురసను నాగమా
తృకను నాపైఁ గెల్చి తివిగుణాఢ్య
ఛాయాభిధాన రాక్షసిని శిక్షించితి,
వధికదోశ్శక్తి నాకై హరీశ

ఆ. దినసమాప్తిసమయమున ననువేళముఁ జేరి
లంకఁ బొంక మడఁచి శంక లేక
పఙ్క్తిముఖుని కేళి భవనంబులోనికి
సరిగితివి మదర మనిలతనయ. ౫౪

క. వెరవెఱిఁగి రేయి లంకా
పురిలోపల సీత వెదకి పొడగానక మే
దురమగు నశోకవనమున
కరిగి కనుంగొంటి వచట నవనీపుత్రిన్. ౫౫

చ. కనుఁగొని సాగి మ్రొక్కి మణికల్పితముద్రిక యాన వాలుగా
విలయ మెలర్పనిచ్చి ఘనవేణి యొసంగిన మానికంబుఁ జే
కొని సుకుమార చారుసుమగుచ్ఛ విరాజదశోక శాఖ నా
వనిరుహభంజనంబు బుధవత్సల సేయవె నాఁడు మేలుగాన్. ౫౬

వ. అంత. ౫౭

ఉ. శంకయొకింత లేక బహుసైన్యుల రావణతుల్యులన్ని రా
తంకబలాఢ్యులన్ విజయధాటిక శీతిసహస్రవీరులం
గింకరనామదైత్యులని కృత్రిమదైత్యులసంగరక్షితిం
బొంకమడంచి యుంతకుని ప్రోలికిఁ బంపవె వానరోత్తమా. ౫౮

చ. అని యొనజంబుమాలినిఁ బహస్తకుమారుని సప్తమంత్రినం
దనుల వధించి పంచపృతనాపతులం బొలియించి చదక్షున
తుని దెగటార్చి యంతట నకుంఠితశక్తినిఁ ద్రాళ్ళఁ గట్టి ట
క్కునఁ గొనిపోవ రావణుని కొల్వునకుం జనితీవు పావనీ. ౫౯

ఉ. ఆసభలోన నిల్చి దనుజాధిపు వాక్కుల ధిక్కరించి దు
ష్టాసురు లెల్లఁ దల్లడిల నాదట రావణు వీడు తండ్రికిం

తేసఖుఁ డైనవహ్నికిన-తిప్రమదంబుగఁ గాల్చి క్రమ్మరన్।
భాసురశక్తిఁ దాటితివి-పావని నీవు మహాపయోనిధిన్॥ ౬౦॥
గీ. అంతవచ్చితి ఋశ్యమూ-కాద్రికడకు।
వివ్విధంబున నాకైయ-నేకగతుల।
ననుభవించితి ఖేదమో-యాంజనేయ।
నాకు నీవంటిచుట్టము-న్నాఁడె యెందు॥ ౬౧॥

గీ. నీవు నిదురింపుచున్నావు-నేలమీఁద।
నాకు నపరిమితంబగు-శోక మొదవఁ।
బ్రాణతుల్యుండ వగు నీవు-బ్రదుక వేనిఁ।
బ్రాణములు నిల్చునే నాకుఁ-బవనతనయ॥ ౬౨॥
క. ఏమి పని నాకు సీతా।
సౌమిత్రులచేత భరత-శత్రుఘ్నులచే।
నేమి మహీరాజ్యముచే।
నేమి భవద్రహిత సుఖము-లేటికి వత్సా॥ ౬౩॥
క. లెమ్ము హనుమంత భూమిత।
లమ్మున నిదురింప నేల-లలిఁ బల్లవపుం।
జమ్ముఁ జేయుము నిద్రా।
రమ్మిప్పుడు నాకు నొక్క-తల్పము వత్సా॥ ౬౪॥

సీ. స్నానంబు సేయంగ-జనియెద నిప్పుడు,
కొని తెమ్ము చీరయుఁ-గుండికయును।
సురపూజనమునకు-సురభిపుష్పము లేర్చి,
పోసఁగఁ గోయుము పత్ర-పుటమునందుఁ।
గానలోకేనేగి-కందమూలంబులా,
హారమునకును దె-మ్మాదరమున।
వజినదర్భాంశుక-వ్రజసమాహరణంబుఁ,
గావింపు మాచార-మావహిల్ల।

గీ. జగములభినుతి సేయ శో-షధులు తెచ్చి।
యన్నదమ్ముల మమ్ము బ్ర-హ్మాస్త్రబంధ।
ముక్తులను జేసినాఁడవు-శక్తి మెఱయ।
దాతవును లక్ష్మణప్రాణ-దాతవీవ॥ ౬౫॥
క. కేసరిసుత యని మొనసీ।
బాసటచే రావణాది-బలముల దైత్యా।
గ్రేసరుల గాల్చి లీలన్।
భూసుత నతిసాధ్వి మమ్ములఁ-బొందితి సుఖినై॥ ౬౬॥
ఆ. అంజనాకుమార-హనుమంత జానకీ।
శోకమునను సకల-లోకవినుత।
యుచితవృత్తి మమున-యోధ్యకుఁ దోడ్కొని।
చనక విడిచి నీవు-చనుట దగునె॥ ౬౭॥
క. ఓ పౌలస్త్యమదాంతక।
యో పవనకుమార యో మ-హోన్నతబాహో।
టోపవిరాజిత యోకరు।
ణాకర యో వత్స లేచి-నన్నుఁ గొనుమీ॥ ౬౮॥
క. అని బహుభంగుల నుపలా।
లనవచనము లాడి రఘుకు-లప్రవరుండా।
తనినోటిమాట లేమికి।
వనరుచుఁ గన్నీటఁ దడిపె-వాయుతనూజున్॥ ౬౯॥
వ. అంతఁ గొంతసేపునకు మూర్ఛ విడనాడి ప్రబోధంబునొంది. ౭౦.
మ. కనియె న్మారుతి సర్వలోకపరిర-క్షాదక్షునంభోజలో।
చను లీలాధృతమానవాకృతిని వి-శ్వధ్యేయు నారాయణున్।
మునివంద్యున్ రణధూళిధూసరునతాం-భోవాహసంకాశు భూ।
తనయాలక్ష్మణవానరాన్వితు మహో-దారున్ హరిన్ రాఘవున్॥
క. కనిరఘువరశరసంస్తు।
ర్యనపరిపూర్ణాంగుఁడగుట-జగతీస్థలినో।

య్యనజాగి మ్రొక్కి మారుతి।
ఘనభక్తి దలిర్ప నిటల-ఘటితాంజలియై॥ ౭౨॥

గీ. పారివలతాము తారక-బ్రహ్మనాము।
జానకీరాము జలధర-శ్యామునతఁడు।
శ్రుతిమనోహర గంభీర-సూక్తిగుంభ।
దోహలంబుగ నుతిసేయ-దొడఁగె నిట్లు॥ ౭౩॥

దండకము.

శ్రీరామ విశ్వస్వరూపా హరీయాదిదేవాపురాణాగదాహస్తవేశా మహాపుష్ప కాశీవహర్షోల్ల సద్వానరానీక సంజుష్టపాదాబ్జ నిష్పిష్ట దుష్టాసురేంద్రా జగద్వాంఛితార్థ ప్రదానిర్మలాత్మా సహస్రోత్తమాంగా సహస్రాంఘ్రిపద్మా సహస్రాక్షనారాయణా! రాఘవాభక్తలోకార్తిహారీ మహీనందనావల్లభా నారసింహా సురారాతిరాడ్భంజనాపోత్రిమూర్తీ, నిశాతాగ్రదంష్ట్రోద్ధృత క్షోణిచక్రా అవక్రోజ్వలద్విక్రమాక్రాంబరీ వామనాసిద్ధవంద్యా బలీంద్రారియాగాంతకా మందరగ్రావధారీ మహాకచ్ఛపా వేదసంరక్షకా మత్స్యరూపా జితక్షత్రియా భార్గవశ్రీ క్షరాత్రించరధ్వాంత సంతానపంకేజనీబాంధవా రాఘవా ఖండశాలాక్ష కోదండనిర్భేద నాపారివధ్వంసకృద్భార్గవత్రాసకారీ, అహల్యాసతీశాపసంతాపహృత్పాదపంకేజనాగాయుతోదారసత్త్వోజ్జ్వలత్తాటకాప్రాణహృత్సాయకా వాలివక్షశ్శిలాఖండలాహాద్రిధనోర్దండ మాయాసువర్ణాంగ సారంగసద్దర్పహారీ దురంతాఘసంతాపహారీ, దశస్యందనోర్వీశ దుఃఖాబ్ధిసంశోషణాగస్త్యరూపా, అనేకోర్మి మాలావలీఢాఖిలాశాంత దుర్దాంతవారాశిగర్వాపహాసైథిలీనాసాంభోజ మార్తాండవిశ్వైకసాక్షీ, సరాజేక్షణాభక్త సంరక్షణాసక్త రాజేంద్రసీతాపతీ తారకబ్రహ్మరూపా వరేణ్యా చిదానందమూర్తీ ప్రసన్నార్తిహారీ జగన్నాయకా రామచంద్రా కృపాసా

గరాగాధిపుత్త్రీ ధ్వరత్రాణదక్షా శరత్కాలచంద్ర ప్రసన్నాననా నీలజీమూతసంకాశపుణ్యాకృతీ, పద్మగర్భాదిబృందారకానందసంధాయిలీలావతారా హతారాతి బాహాబలోత్సేక కాకాసురైకాంబకాదానకృత్ప్రాంబకా శారదారంభరాకా నిశాకాంతసాహస్ర శోభాతిరస్కార కారిస్ఫురత్కీర్తి సందోహసంఛన్న దిఙ్మండలామండలాగ్రప్రచండాహి. రాజోపహారీకృతాశేషదోషా చరప్రాణవాతా మహాతాపసస్వాంత హృద్దివ్యసౌందర్య లీలారసాసార సాకేతజాశేషకీశాధిరాజ్య ప్రదా వేదవేదాంత సంవేద్యవిఖ్యాతరూపా, మహీంద్రోయుతిష్టావిలాకాశభూతోద్భవా నిర్జితావిద్యయోగీశ్వరోపాస్య ఓంకారమంత్రార్థ విజ్ఞేయభక్తప్రియానంత కల్యాణచారిత్ర షడ్భావదూరాకృపాధార చిత్తాంబుజా చండరుఙ్మండలీమధ్యవర్తీ సుధాభానుమూర్తీ భుజంగేశశాయీ చతుర్వ్యూహదేహా అనంతావతారాశతానందముఖ్యామరప్రార్థితా విశ్వవిశ్వంభరాభారకృద్దైత్యసంహారకామాది కాంతర్గతారాతిజైత్రా సమస్తాశ్రితారామచైత్రా సితాంభోజనేత్రా ధరిత్రీకుమారీకళత్రా మనోజ్ఞాతసీపుష్పసంకాశగాత్రా పవిత్రా గుణామత్ర కాకుత్స్థవంశాగ్రణీభక్తచింతామణీ నీకు దండంబు నీకుం బ్రణామంబు నీకున్నమస్కారముల్ నీకు జేజే నమోవాకముల్నీకు కారుణ్యదృష్టిం బ్రసన్నుండవై నన్ను రక్షింపవే నిన్ను సేవించెదన్ నిన్ను భావించెద న్నీపదాంభోజదాస్యంబు గావించెదన్ మ్రొక్కెదన్ రామచంద్రా మదీయాపరాధంబు క్షంతవ్యమో స్వామి నామీఁద నీ మేదురాంచత్కృపాదృక్ప్రసాదంబుతో రంబుగాఁ జేసి చేపట్టవే రాఘవా మజ్జనార్చాది భుక్తిక్రియా జాగరూకత్వ నిద్రాసుషుప్త్యాద్యవస్థావిశేషంబులన్నన్ను రక్షించుమీ జానకీకాంత వేదాంతవాక్యంబులున్నన్ను వాక్రుచ్చఁగాలేవు లోకత్రయిన్నిన్ను వర్ణింపనెవ్వాఁడు శక్తుండు నిత్యోత్సవా నీమహత్త్వం బటంత్యంతింబు సర్వత్రికా నీకచంబుల్ మహామేఘముల్ లోక

వాధా సుధాభానుభానుల్ భవన్నేత్రముల్ శేషదృక్కర్ణకాయా
భరల్నీకుఁ గర్ణంబు లానందకందా కృశానుండునీమోము దేవేశ్వరా
శారదాదేవి నీజిహ్వ శాణాసనామ్నాయ పారీణ నీప్రాణము ల్వా
యువుల్ధ్యానవిద్యానిధీ వారిధుల్నీకుఁ గుక్షిప్రదేశంబు రాజీవపత్రేక్షణా
యంతరిక్షంబునీ నాభి యోగీశ్వరధ్యేయపాదా భవత్పాదముల్ భూ
మిశ్రీకేశవానీశరీరంబు విశ్వంబుశ్రీరామచంద్రా సముద్రంబునన్
ఫేనపుంజోర్మికా బుద్బుదశ్రేణిచందంబునన్ దేవతిర్యఙ్నరాదిప్రపం
చంబునీయందు జన్మించునీయంద యేకీభవించున్ జగజ్జీవనారత్న
బృందంబుసూత్రంబునందుంబలెన్ సర్వంబునీయందగున్ సూత్రమై పాల్పుధ
ర్మాకృతీ నిన్నునిర్మానమోహుల్ విరక్తాత్ములధ్యాత్మనిత్యుల్ మునీం
ద్రుల్ నివృత్తాఖిలాషుల్ జితస్వాంతులత్యంత నిష్ఠానిధుల్ భక్తి
యుక్తుల్ వివిక్తస్థలాసీనులాచారవంతుల్ బుధుల్గాంతు రాదిత్యకోటి
ప్రభా తారకాదిత్యచంద్రాగ్ని విద్యుత్సమూహంబు లెచ్చోటఁ దే
జంబు వాటింపఁగాఁజాలవెద్దానధీరుల్ ప్రవేశించి శోకించరచ్చోట
నీదివ్యధామంబు శ్రీరామచంద్రా కృపాసాంద్ర నీతత్త్వమెవ్వారికిన్
నిర్ణయింపఁగ శక్యంబుగాకుండ నేనేమి వర్ణింపఁగా నేర్తు లోలాత్ము
డన్ బాలుఁడ న్గర్వశీలుండ నానేరము ల్పెక్కు లెంచన్సహింపం
దగున్ మ్రొక్కెద న్నిన్ను బ్రార్థించెద వేఁడెదన్ దివ్యపాదార
విందద్వయీ దాస్యయోగ్యత్వఁగాఁ జూచినన్నంగటాక్షించిరక్షిం
చవే యంచు మదాగుమందార భూమీరుహా రామరామం బ్రశంసిం
చినిర్వంచనప్రౌఢభక్తిన్ జగత్ప్రాణసూనుండు శ్రీజానకీదేవినీరీతిఁ
గైవారముల్సేసె శ్రీమైథిలీనీకుదండప్రణామంబు సర్వాఘసంహారిణీ
నీకుఁ జేమోడ్పు దారిద్ర్యవిచ్ఛేదినీ నీకు జేజే ఋణధ్వంసినీ నిన్ను
సేవింతు భక్తప్రజాభీష్టసంధాయినీ నిన్ను భావింతు ధన్య స్వదేహత్వ
మాధీశకన్య ప్రశంసించెద న్రఘుకులానందదాత్రి న్మహీపుత్రికన్విద్య
నాద్య న్ప్రధానస్వరూప న్శివప్రాణనైశ్వర్య సంహర్త్రి భ[illegible]న్నతి
న్నాభరణిన్ జానకిన్గొల్చెదన్సత్కృపాదివ్యమూర్తిన్ హరంద్రేపయున్ స్ప్ర

ష్టావిద్యాం త్రయీరూపిణిం పార్వతీరూప నాత్మందలంతు ప్రప
న్నావనాంభోరుహాన్ లక్ష్మి దుర్గాదిపుత్రిన్ బవిత్ర న్భజింతు
న్మృగాంకస్వన న్భూజగా వింతు సర్వాంగసౌందర్య సంశోభిని
న్నిన్ను వర్ణింతు ధర్మస్వరూపన్ దయామూర్తి సావిత్రి గాయత్రి
బద్మాలయన్పద్మపాణి న్సరోజాక్షవక్షస్స్థలీమందిరం జంద్రబింబా
నన న్జంద్రబింబాసనాసీన నాహ్లాదరూప న్మహాసిద్ధసాధ్వి న్సుభ
ద్రప్రదాత్రిన్ ద్రిలోకైకధాత్రిన్ ధరిత్రీకుమారి న్జగత్పావని
న్సీత సత్పావనపద్మాంగినంభోజగంధి న్మహాదేవి వాక్పుష్పపూజా
విధానంబున న్సేవగావింతుమాతల్లికి। రాఘవస్వామిదేవేరికి న్సీత
కు న్భక్తజాతంబు మీఁదం గృపాశీతలాపాంగవీక్షాసుధాసార
ముం జిల్కువిన్నాణికి న్నిత్యకల్యాణికి న్నీలజీమూతరేఖాతిర
స్కారకృద్వేణికి న్పారిజాతప్రవాళోల్లసత్పాణికిం దమ్మిపూమే
డలం గ్రీడ గావించు వాల్గంటికి న్వేల్పుప్రోయాళ్ళ చే మ్రొ
క్కుగొన్నట్టి రాకన్నెకుం। జాలువాప్రోగుజొంపంబులండా ల్తళుక్కు
లం జుల్కగాఁ జూచు నెమ్మేనిచాయం జగంబెల్ల నిండించుసీతా
మహాదేవికి న్నీకుఁ బల్మాఱు నే మ్రొక్కెదన్. ౭౮॥

గీ. ఇవ్విధంబునహనుమంతుఁ-డింపు వెలయ।
రామచంద్రునిసీతను-బ్రస్తుతించి।
సమధికానందసందోహ-జనితబాష్ప।
వారిపూరితహృదయుఁ డై-యూరకుండె॥ ౭౯॥

క. మునులారపవనసుతకృత।
జనకసుతారామచంద్ర-సంస్తవపఠనం।
బొనరించునరుఁడు గాంచును।
ధనధాన్యగజాశ్వసంప-దలుమోక్షంబున్॥ ౮౦॥

వ. ఈసీతారామస్తోత్రంబు భక్తిపూర్వకంబుగా నేకవారంబు విను
వారికిం బఠించువారికి నాయుర్విద్యాపుత్రవనితాసౌఖ్యంబులు

సిద్ధించు బ్రహ్మవధాది ఘోరపాతకంబులు నశించు. నరకదర్శనంబు లేదు. సకలమనోరథంబులు ఫలించు. సమస్తక్రతుఫలంబు దొరకు నిట్లు వాయుసుతుండు శిక్షితుండై కౌసల్యానందనుం డతని కిట్లనియె. ౨౬॥

క. ఎఱుఁగక కావించితివి।
త్రతిసాహసమీవు హరివి-ధాత్రాదిసుర।
ద్వేఱువరెమత్కృతలింగము।
బెఱుకఁగనోపుదురెయసుర-భీకరమూర్తీ॥ ౨౭॥

గీ. హరునికపరాధ మొనరించి-యవనిమీఁద।
ద్రెళ్ళిమూర్ఛిల్లితివిగదా-ధీరవర్య।
యింక నెన్నటికిని శార్వ-తీశు నెడల।
ద్రోహ మొనరింపకుము గంధ-వాహతనయ॥ ౨౮॥

వ. భవత్ప్రతిష్ఠానం బగు నేతత్కుండంబు నీనామంబున నిది మొదలుగ ముజ్జగంబుల నతివిఖ్యాతం బైవర్తిల్లు దీనియందు మజ్జనమాత్రంబున మహాపాతకసంఘాతంబు నశించు నని మఱియు నిట్లనియె॥

గీ. శివజటాఘాతసంజాత-శీతలోర్మి।
గౌతమీనదిసరిదగ్ర-గణ్యకీర్తి।
యశ్వమేధాఖ్యయజ్ఞస-హస్రఫలమొ।
సంగుఁదననీట మునిఁగిన-జనులకెల్ల॥ ౩౧॥

గీ. దానికం టెను శతగుణం-బైనఫలము।
మనుజవరులకొసంగుని-ర్మలతరంగ।
యమునయు సరస్వతియు రెండు-నమరతటిని।
కరణిఫలమీయఁగా నేర్చు-నరులకెందు॥ ౩౨॥

గీ. భువనపావనులీమూఁడు-పుణ్యనదులఁ।
గలసి ప్రవహించు నిచ్చోటఁ-గపివరేణ్య।
యచటనవగాహనమునస-హస్రగుణిత।
ఫలము సిద్ధించు జనులకు-నలఘుమహిమ॥ ౩౩॥

క. ఇద్ధాఁడు నదులనవగా।
హమ్మునఫలమెద్దిగలుగు-ననఘాజనబృం।
దమ్ముకీహనుమత్కుం।
డమ్మునఁదత్ఫలము మజ్జ-నంబునదొరకున్॥ ౩౪॥

మ. మనుజాండైవసుధన్ జనించియుహనూ-మత్కుండతీరంబునన్।
ఘనభక్తిం బితృకార్యమరిసలుపం-గానొల్లఁ డెవ్వాఁడు తో।
పనుశైపోదురు వానిఁజూచిపితరుల్-పాకారిముఖ్యామరుల్।
మునులున్సిద్ధులుకోపమూనుదురుద-న్మూఢాత్ముపై నెంతయున్॥ ౩౫॥

గీ. హనుమతకుండసన్నిధి-ననఘులార।
జపముహోమముదానంబు-సలుపఁడేని।
జనుని జీవితమప్రయో-జకము దుఃఖ।
భాజనంబగుగదు విష్ట-పద్వయమున॥ ౩౬॥

క. హనుమతకుండసన్నిధి।
నేనరుఁడు తిలోదకంబు-లిడునియతుండై।
వానిపితరులాజ్యనదీ।
పానము సేయుదురు నిజము-పలికితివత్సా॥ ౩౭॥

వ. ఇట్లు శ్రీరామచంద్రుండు పలికిన పలుకులు విని సంతుష్టస్వాంతుండై హనూమంతుండు వెండికొండనుండి తనతెచ్చినలింగంబు రఘుపుంగవు నాజ్ఞాక్రమంబున రామనాథేశ్వరు నుత్తరంబునం బ్రతిష్ఠించి కృతార్థుండయ్యె హనుమద్వాలవేష్టితసంజాతంబగు నశిత్రయంబు రామనాథేశ్వరుండు భరించు నిట్లు సేతుమధ్యంబున గంధమాదనగిరి శృంగంబున శ్రీరాఘవుండు శివలింగ ప్రతిష్ఠాపనంబు చేసిన తెరంగు మీకెఱింగించితి నిది పఠించువారును, విన్నవారును, దురితంబులం బాఁరదోలి శివలోకంబునం బూజవడయుదురని సూతుండు వివరించిన శౌనకాదిమహర్షుల మ్మహాత్మున కిట్లనిరి. ౩౮॥

గీ. జలజహిత తేజరోమహ-ర్షణతనూజ।
రావణుఁడు బ్రాహ్మణుఁడు గాడు-రక్కసుండు।
వానిఁ దునిమిన నెటువలె-వచ్చె బ్రభువ।
భర్తయగు రఘువరునకు-బ్రహ్మహత్య॥ ౯౦॥

క. ఇది లెస్సగ వచియింపుము।
మది సంశయ మెల్లఁ దీర-మాకిప్పుడు దయా।
హృదయ సమస్తార్థవిశా।
రదుఁడవు నీవనఘ బాద-రాయణ కరుణన్॥ ౯౧॥

వ. అని యడిగిన సూతుండిట్లని చెప్పందొడంగె. ౯౨

క. పవరుహభవునకు సుతుఁడై।
జనియించెఁ బులస్త్యుఁ డధిక-శాంతాత్ముండై।
తనికుద్భవించె విశ్రవుఁ।
డనవిశ్రుతుఁడైన పుత్త్రుఁ-డసమానుండై॥ ౯౩॥

క. మునిపుంగవుఁడు పులస్త్యుని।
తనయుండగు విశ్రవుండు-ధర్మాత్ముండై।
యనిమిషులకు దుష్కరమగు।
ఘనతప మొనరించె నజుఁడు-కౌతుక మొందన్॥ ౯౪॥

వ. అతండు తపంబు సేయుచున్న కాలంబునం గాలాంబుద సంకాశదేహుండును, హేమనిష్కాంగద ధరుండును నగు సుమాలియను రాక్షసుండు పాతాళస్థానంబువలన నిర్గమించి నెత్తమ్మికేలం బూవని పాలమున్నీటికన్నియం బోని తన చిన్ని ముద్దు కన్నియం దోడ్కొని భూలోకంబున నన్నియెడలం గ్రుమ్మరుచుండె నయ్యిందుముఖి సౌందర్యంబు వర్ణింప నరవిందసంభవునకైన నలవిగాదు.

చ. మిసుకుగడాని మైఁడిజిగి-మించుల చాయయు సంగ్రహించి క్రొ।
వ్వనఁగల సౌకుమార్యము ఘ-నంబగు పద్మసుగంధ సారముల్।
గొని వనజాతసంభవుఁడు-కోమలి మేను రచించెవీనికిం।
గనుఁగొనఁగా నిదర్శనము-కాంతిమృదుత్వసుగంధసంపదల్॥ ౯౫॥

గీ. తరుణి నెమ్మోముతో డసు-ధాకరుండు।
సాటిగాలేక బవితల-జ్జాభరమునఁ।
శివజటాజూట వనదుర్గ-సీమఁ జేరి।
నజ్జమును ముకుళీభావ-మాశ్రయించె॥ ౯౬॥

క. ముక్కు తిలకుసుమము పురా।
చక్కర కెమ్మోవి భళిరె-జక్కవలే పో।
చిక్కని చనుగవ చొక్కపు।
చెక్కుల జిగి లెక్కసేయ-శేషునితరమే॥ ౯౭॥

క. కుందంబులు గదనములర।
విందంబులు కరములలరు-వెండ్రుకలళినీ।
బృందంబులు నడకలు కడు।
మందంబులు మాటలెన్న-మకరందంబుల్॥ ౯౮॥

క. తమ్ములు నయనములళిబో।
తమ్ములు చికురములు పర్వ-తమ్ములకనుఁగుం।
దమ్ములు గుబ్బలు మరుకుం।
తమ్ములపాల్గారెబుధులు-దానింగన్నన్॥ ౯౯॥

క. మంజులతనమరి కెంపుల।
కెంజాయకుఁ జుట్టమైయ-కృత్రిమరుచులన్।
రంజిల్లి తొగరువాతెర।
క్రొంజిగురున మేలుగూర్చెఁ-గొమ్మకు భళిరే॥ ౧౦౦॥

గీ. మేలుగలవాలుగల గెల్వఁ-జాలు వాలుఁ।
వాలుగన్నులు నిజరుచి-జాలకలనఁ।
దరుణహిమకరరేఖను-ధరిని గ్రమ్ము।
తరుణిఫాలంబు నవఘన-స్ఫురణమహిమ॥ ౧౦౧॥

సీ. మాలూరఫలముల-మేలు చూరలు పట్టి,
కందుకంబుల తీరుఁ-గ్రిందు పరచి।

సత్తిమ్మి ముగ్గల-బిత్తరంబు భ్రమించి,
చక్రవాకస్ఫూర్తి-నాక్రమించి।
కుసుమగుచ్ఛంబుల-పసహసింపఁగఁజాలి,
ధర్మకుంభములఁ జే-పట్టవేర్చి।
మత్తవారణకుంభ-మహిమంబుఁ ఛేదించి,
యలఘుపర్వతలీలఁ-జులకఁజూచి॥

గీ. బాహుమూలంబులో రయుచు-బలసి పొగడు।
కోనివిజృంభించియొప్పుల-కుప్పలగుచు।
మేలువట్రువసిబ్బెంపు-మెఱుఁగుగుబ్బ।
చన్నులలరారెవలశర-చ్చంద్రముఖికి॥ ౧౦౨॥

క. లలితాధరమధురసుధా।
రలుఁ గ్రోలఁగఁదలఁచిసుంద-రంబగునాభీ।
బిలము వెడలివచ్చెఁ జీ।
మలబారన రోమరాజి-మగువకుఁ దనరెన్॥ ౧౦౩॥

క. సురకన్యలసురకన్యలు।
గరుడోరగయక్షరాజ-కన్యలు నరకి।
న్నరకన్యలెందరైనను।
గరిగమనకు దనుజరాజ-కన్యకు సరియే॥ ౧౦౪॥

క. మొగము సిరిగళము తీరును।
బిగిగుబ్బల బెడగునడుము-పేదరికమహో।
తగవింతింతని తెలుపఁగ।
నగు నేనలు మోము నెమ్ము-లయ్యెడు నైనన్॥ ౧౦౫॥

క. అనిపొగడఁదగిన నక్కని।
తనకన్నియతో సుమాలి-తగ భూలోకం।
బున మెలఁగు మనోకచోటం।
గనుగొని వైశ్రవణుఁ బుష్ప-కస్థుఁగు బేరన్॥ ౧౦౬॥

ఆ. కనికుబేరసముఁడు-తనయుండు మనలకు।
దొరికెనేని వెరపు-దొరఁగి వృద్ధిఁ।
జెందఁగలమటంచుఁ-జింతించి తనమూఁతుఁ।
బిలిచి యిట్టులనియెఁ-బ్రేమగుల్కి॥ ౧౦౭॥

గీ. అమ్మకైకసి సంప్రాప్త-మయ్యెనీకు।
విందుజవ్వనమటు గాన-నిమ్నఘరున।
కెవ్వనికి నైనఁదగు వాని-కీయవలయు।
నెవ్వఁడువరింపునో కాని-యెఱుఁగరాదు॥ ౧౦౮॥

క. తగుమగనికిఁబడుచు నిడం।
దగు నిట్టిడకున్నఁ గన్న-తండ్రికి దుఃఖం।
బగుఁగాన నాడుబడుచుల।
జగతిం గనువారికెల్ల-సౌఖ్యము గలదే॥ ౧౦౯॥

ఆ. అఖిలలక్ష్మికరణి-నన్నితెరంగుల।
దొడ్డదానవమ్మ-బిడ్డనీవు।
తగరు మీరలమ్మఁ-దెగడుమనని యెట్టి।
వారు వెరచియడుగ-రారునిన్ను॥ ౧౧౦॥

మ. కావునఁ బస్మనింగనక-గర్భునిపౌత్రుఁ బులస్త్యపుత్త్రు విభ్రా।
దేశుని విశ్రవుం బరమ-ధీరు గుణాకరు నీవు యోగిపు।
ద్భావమునన్ వరింపుము శు-భంబుగ నీకుఁ గుబేరసన్నిభుల్।
శ్రీవెలయంగ కుమారులు ప్ర-సిద్ధులు గల్గెదరబ్జలోచనా॥ ౧౧౧॥

క. అనిపలికిన నవ్వాక్యము।
విని కైకసి మందహాస-విలసితముఖియై।
వినయమున నట్లయగుఁగా।
కనిమనమున సమ్మతించి-యుంచితబుద్ధిన్॥ ౧౧౨॥

వ. అంత.

క. బాలారత్నము సాయం।
కాలంబున జనకు నాజ్ఞఁ గైకొని తగన।

పౌలస్త్యబర్ణశాలకు।
లీలావతిచనియెహంస-లీలాగతులన్॥ ౧౧౪॥

క. చవిమునిచెంగటలజ్జా।
వనతాననకమలయుగుచు-వనితామణియు।
య్యనఁజరణాంగుష్ఠాగ్రం।
బునవనిలిఖించుచుండె-ముదమొందగదురన్॥ ౧౧౫॥

క. ఆసమయంబుననంబురు।
హాసనకులదీపకుఁడుహు-తాశననిభతే।
జోసహ్యుఁడగ్నిహోత్రము।
సాసించెన్విశ్రవుండు-దంచితనిష్ఠన్॥ ౧౧౬॥

వ. అనంతరంబ ౧౧౭॥

మ. కనియెంజెంగటవిశ్రవుండపుడురా-కాచంద్రబింబాననన్।
ఘనవేణింబికవాణిఁగుందరదన-న్నవ్యప్రవాళాధరం।
దనుమధ్యన్మదకుంభికుంభపృథులో-ద్యద్వక్షోజాలంకష।
స్తనభారానమితాంగిహంసగమనన్-దైతేయకన్యామణిన్॥ ౧౧౮

క. కనిసొగసులగనియగున।
ద్దనుజేంద్రకుమారిఁజక్క-దనమునకెంతే।
మనమునమచ్చెరువడియా।
మునిముంగమునవలతినగవు-మొలువంబలికెన్॥ ౧౧౯॥

క. లలనా తెలియంబలుకుము।
పొలయలుకవహించివల్ల-భున్ మొరగివన।
స్థలిలోనడాగవచ్చిన।
వలరాయనిసతివొ కాక-వనదేవతవో॥ ౧౨౦॥

గీ. తరుణియెవ్వానిముద్దుకూ-తురవునీవు।
వచ్చితెచ్చటనుండినీ-విచ్చటికిని।
యేమికార్యంబుఁదలఁచినీ-విందునిలచి।
తెలుఁగఁబలుకుము నిజముగా-నిందువదన॥ ౧౨౧॥

ఉ. నావినియావినీలకచ-నమ్రతనంజలిసంఘటించి మ।
ద్భావమెలుంగఁజాలుదువు-భవ్యతపోమహిమంబునన్ జగ।
త్పావనయేను కైకసినిఁ-దథ్యము సుమ్మసుమాలికాత్మజన్।
పావిరినీదుసన్నిధికి-వచ్చితిమద్గురునాజ్ఞచొప్పునన్॥ ౧౨౨॥

క. మిగిలినకార్యంబెఱుఁగం।
దగుదువునీదివ్యదృష్టిఁ-దాపసయనియ।
మ్మగువవచించిననట్లా।
త్మగతంబునఁజెలిఁగితపసి-మానినికనియెన్॥ ౧౨౩॥

సీ. కైకసినీమనో-గతవాంఛయెఱిఁగితి,
పుత్త్రలాభముఁగోరి-పొసఁగనిపుడు।
ననుఁజెందితివినీవు-నవబోఁడితెలియంగ,
వివరింతులెస్సగా-వినుముక్రూర।
మైనసాయంసమ-యమునవిప్పుడునన్ను,
వరియించితివిపుత్త్ర-వాంఛఁగాన।
దారుణాకారుల-దారుణశీలురఁ,
గ్రూరకర్ములఁబాప-కుటిలమతుల।

గీ. దారుణాభిజనప్రియ-తములసుతుల।
రక్కసులఁగాంతువనిపల్కె-మౌనికేలు।
దమ్ములుమొగిడ్చినోసలనం-దముగనిలిపి।
పలికెనిట్లనితపసితోఁ-గలువకంటి॥ ౧౨౪॥

క. మునికుంజరనీవలనం। ॥
దనయులనీదృశులఁగాంచఁ-దగునేయనన।
మ్మునియనియెమత్కులోచిత।
ఘనమతియగుతోడుకుగలుగుఁ-గడపటనీకున్॥ ౧౨౫॥

గీ. వాఁడుధార్మికుఁడతిసాధు-వర్తనుండు।
సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వవి-శారదుండు।

శాంతచిత్తుండుసద్గుణ-శాలియతఁడు।
కంబునిభకంఠిమదిసంశ-యంబువలదు॥ ౧౨౬॥

వ. ఇట్లు దివ్యజ్ఞానసంపన్నుండును, మహానుభావుండును, బ్రహ్మర్షిశేఖరుండును, షడ్గుణైశ్వర్యశాలియునగు విశ్రవుండు సుమాలి కన్యయగు నక్కైకసికిం జెప్పి దానిం బరిగ్రహించె నవ్వరారోహయు సౌహార్దతియు, సౌందర్యవతియు, సౌభాగ్యవతియునై విశ్రవుని డెందంబున కానందంబు సంపాదింపు మనభిమత సముచితోపచారంబులు గావింపుచుండె నంత నయ్యింతికిం గతిపయకాలంబునకు గర్భంబునిల్చిన. ౧౨౭॥

సీ. ఎనలేనివలిగుబ్బ-చనుమొనల్నలుపెక్కె,
సొగసుపైకప్రుగాను-జూడనయ్యెఁ।
గలికికన్నులయందుఁ-దెలిడాలురెట్టించె,
వెలిదమ్మిపోలికె-నలరెమోము।
కడునల్లనగు మనే-ర్పడియెలేనూగారు,
తరుచుకోరికలు డెం-దమున మొలిచె।
నోపికలేకని-ట్టూర్పులగ్గలమయ్యె,
నెమ్మేనఁ జెమటలు-గ్రగమ్మెపారె।

గీ. పొదలె నెంతయునలయిక-నిదురమించె।
నడరెఁగూర్కులునడకలు-జడనుపడియెఁ।
దళుకురెప్పలుసోమరి-తనముఁబూనె।
నెగడెనొకచెల్వపాన్పిద్దులు-నిండెసతికి॥ ౧౨౮॥

వ. అంత ౧౨౯

మ. కనియెంగైకసిపుత్త్రు న్నదుముహా-కాయున్ మహోగ్రున్ దశా।
ననువింశద్భుజకాండుఁ గ్రుష్ణవదనుం-దామ్రాధరున్ భీకరున్।
ఘనదంష్ట్రాన్వితు భూమిభారకరుర-క్తశ్మశ్రుకేశున్ మదాం।
ధునిలోకాంతకునాదితేయవిమతున్-దుర్వర్తనున్ రాక్షసున్॥

గీ. వాఁడు రావణుఁడను దశ-వదనుఁడనఁగ।
నామమువహించె నంతన-న్నలినముఖికిఁ।
గుంభకర్ణాహ్వయుండైన-కొడుకువొడమె।
నెంతరాకాశశూర్పణఖాఖ్యవుట్టె॥ ౧౩౦॥

క. అంతటనుదయించె సుగుణ।
వంతుఁడు శాంతుండు ధర్మ-వర్తనుఁడు దయా।
వంతుఁడు విభీషణాఖ్యుఁడ।
నంతసమాఖ్యుండు పశ్చ-మాత్మజుఁడగుచున్॥ ౧౩౨॥

వ. దశగ్రీవాదులైన వీరువిశ్రవునిపుత్త్రులది కారణంబుగ రావణకుంభకర్ణ వధంబుననక్లిష్టకర్ముండైన రామునకు బ్రహ్మహత్యఘటించెనది గావు నందద్దోషశాంతికొఱకు రామేశ్వరలింగ ప్రతిష్ఠాపనంబు గావించి శ్రీరామచంద్రుండు కృతార్థుండయ్యె నిట్లు రామునకు నెచ్చోట బ్రహ్మహత్యా మోక్షంబయ్యెనది బ్రహ్మహత్యా విమోచనంబను తీర్థంబయ్యె నందున వగాహనంబుఁ గావించిన బ్రహ్మహత్యా వినాశనంబగు రావణుండు ఛాయారూపంబున నచ్చోట నేటికిం గానంబడుచుండు. ౧౩౩॥

గీ. దానిముందట నొకమహ-త్తరబిలంబు।
గలదుపాతాళమార్గమ-బిలమునందు।
రావణవధప్రసక్తయౌ-బ్రహ్మహత్య।
నుండునట్లుగఁ జేసెర-ఘూద్వహుండు॥ ౧౩౪॥

ఆ. ఆబిలంబుమీఁద-నమరంగదుట్ప్రాపం।
బొక్కటి చెవియందు-సుచితరీతి।
కాలభైరవునిన-ఖండితశాసను।
నిలిపెఁ దక్షకొఱకు-నృపవరుండు॥ ౧౩౫॥

గీ. భైరవునిశాసనంబున-భయముఁ జెంది।
దారుణోదగ్రమెడలియొం-తయుఁ గ్రుశించి।

యోగభీరబిలంబున-నణఁగియుండె।
బ్రహ్మవిదులార రావణ-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౬॥

సీ. శ్రీరామనాథుదక్షిణమునననిశంబు,
నిందు వేడుకతోడ-నుండు గౌరి।
యుభయపార్శ్వములందు-నుండి సేవింతురు,
భక్తిచేఁ జంద్రుండు-భాస్కరుండు।
బ్రహ్మాలవహ్నివసించు-ముదమునఁ దూరుపు,
మొదలైనదిశలందు-గదిసి వరుస।
నమరనాయకముఖ్య-లష్టదిక్పాలకుల్,
వర్తింపుదురుహృష్ట-వదనులగుచు।

గీ. భవునితనయులు గణనాథ-బాహులేయు।
లిద్దఱు భజింపుచుందుర-హీనభక్తి।
బరమమాహేశ్వరులు వీర-భద్రముఖులు।
దగినయెడలవసింతురా దరముతోడ॥ ౧౩౭॥

భుజంగప్రయాతము.
సురల్పన్నగుల్ దాప-సుల్ చారణుల్కి-।
న్నరుల్సిద్ధసాధ్యాది-నాకౌకసుల్ ద।
త్పరత్వంబునన్నంత-తత్ప్రీతి రామే।
శ్వరుం గొల్తురిష్టార్థ-సంసిద్ధికిన్॥ ౧౩౮॥

క. సరయూయమునాగంగా।
సరస్వతులరామనాథు-జగదారాధ్యుం।
బరమేశు సేతువునఁ ద।
త్పరత భజింపుచు స్వకీయ-పాపమ్యతికిన్॥ ౧౩౯॥

గీ. భువనగురు రామనాథునిఁ బూజసేయు।
పూజకులశ్రోత్రియులు విప్ర-పుంగవులను।

నెమ్మి రామేశ్వరంబున-నిలిపి రాముఁ।
డొసఁగె వారికిఁ గ్రామంబు-లుకుధనంబు॥ ౧౪౦॥

శా. నైవేద్యార్థము రామచంద్రుఁ డొసఁగెన్-నానావిధగ్రామముల్।
దేవగ్రామమణి రామలింగమునకున్-దేదీప్యమానంబులౌ।
గ్రైవేయాంగదరత్నకుండలపరి-ష్కారావళుల్ చంద్రికా।
ధావళ్యాపహానద్దుకూలపటముల్-దాల్పంగనిచ్చెం గడున్॥ ౧౪౧॥

వ. ఈయుపాఖ్యానంబు వినినవారికిఁ జదివినవారికి సకలపాపక్ష
యకరంబగు. శరీరాంతంబున వారి సాయుజ్యంబు సిద్ధించునని సూ
తుండు శౌనకాదిమహర్షులకు వివరించె॥ ౧౪౨॥

మ. కరుణాసాగర రామదర్పహర లో-కత్రాణదీక్షాధురీ।
ధరగర్వాంధజలంధరాంధకమహా-దైతేయసంహారవి।
ర్జరసంసేవితపాదపద్మ మునిరా-జస్వాంతరాజీవసం।
చరదిందిందిరయిందుశేఖర సదా-చారప్రియాపాపకా॥ ౧౪౩॥

క. పుష్కరలోచనలోచన।
పుష్కరపూజావిధాన-భూషితచరణా।
పుష్కరభవముఖమందుర।
పుష్కరనిధిరాజతూణ-భువనధురీణా॥ ౧౪౪॥

పృథ్వీవృత్తము.
ధరాధరసుతాపయో-ధరవివిక్తకస్తూరికా।
స్ఫురత్ప్రమిరవాసనా-సురభితోరుదోరంతరా।
శరచ్చరదసత్సంఘా-శరదరేందుమందాకినీ।
సురద్రుమమరాళభా-సురశరీరగౌరచ్ఛవీ॥ ౧౪౫॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధము నందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీముల్లనమంత్రిమనకు
కామితఫలదాయికల్ప-కద్రుమమునకు భక్త
స్వామిగురుజానపల్లీ
ధామామల్లేశలింగ-ధరణీశతాంగా॥ ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డిట్లనియె. ౨॥

క. అవనిసురులార యిప్పుడు
వివరించెద నేను మీకు-విస్పష్టముగా

భవహరమగు రామేశ
స్తవరాజం బిదె వినుండు-శ్రద్ధాయుక్తిన్॥ ౩॥

క. శ్రీపతి రాముఁడు లింగ
స్థాపన మొనరించి యందు-సర్వేశ్వరుగా
శ్రీపతినిఁ బాపహరుఁ గరు
ణాపరు రామేశుఁ బొగడె-భక్తి దలిర్పన్॥ ౪॥

గీ. మఱియు సౌమిత్రియును లోక-మాన్యజాన
కియును సుగ్రీవముఖులైన-కీశవరులుఁ
గమలజాదిసుపర్వుల-గస్త్యముఖ్య
మునులు వేర్వేఱఁ బొగడిరి-ల్లను మెచ్చి శివుని॥ ౫॥

వ. రాఘవుం డిట్లనియె. ౬॥

క. మ్రొక్కు మహాత్మున కజునకు
మ్రొక్కు మహామాయునకును-మోఘేచ్ఛునకున్
మ్రొక్కు త్రిశూలికి భవునకు
మ్రొక్కు మహేశునకుఁ బంచ-ముఖునకు నీకున్॥ ౭॥

క. హరిభుజంగమపరివృఢ
హరికి నిజకింకరార్తి-హరికి హిమరు
గ్ధారికి సుమాయుధారికిఁ
శరిప్రణామములు నీకుఁ-జేసెద భవా॥ ౮.

సీ. అఖిలరూపునకు దే-వాదిదేవునకు శా
శ్వతునకు సాక్షికి-శంకరునకు
వేదాంతవేద్యున-కాదిశూన్యునకు వి
జ్ఞానదాయకునకు-శంభునకును
నందివాహనునకా-నందపూర్ణునకు వి
శ్వాధీశ్వరునకుఁ బ-రాకృతికిని

భక్తభయచ్ఛేద-పరమకారణపాద,
పద్మరేణునకుస-ద్బాంధవునకు।

గీ. భర్గునకుఘోరపాతక-భంజనునకుఁ।
గాలకాలునకద్భుత-శీలునకును।
గాలునకుశర్వునకునీల-కంధరునకు।
రామనాథేశునకునీకుఁ-బ్రణుతిసేతు॥ ౯॥

వ. అవిద్యానిహంతకుం బాపహరునకు, సంసారసంతాప శాంతిహేతునకు మదీయబ్రహ్మహత్యావినాశకిం బార్వతీ నాథునకుం గైలాస నిలయునకు, గంగాధరునకు, విరూపాక్షునకు నిరాకృతరసాపదునకుం బినాకపాణికి, మదనహరునకుం బునఃపునఃప్రణామంబులు గావింతు. ౧౦.

వ. లక్ష్మణుండిట్లనియె॥ ౧౧॥

సీ. రామనాథాయపు-రచ్ఛిదే శంభవే,
పరమేశ్వరాయతు-భ్యంనమోస్తు।
పర్వతకన్యకా-పతయేనమోస్తుతే,
నాగేంద్రముఖగుహ-నందనాయ।
రవిశశివహ్నినే-త్రాయకపర్దినే,
దేవాయసోమాయ-తేనమోస్తు,
కరుణార్ణవాయమా-ర్కండేయభవభిదే,
విభవేనమస్తేక-విస్తుతాయ।

గీ. సాక్షిణేనమఉగ్రాయ-శంకరాయ।
నీలకంఠాయభీమాయ-నిర్మలాయ।
శూలినేసకలజ్ఞాయ-సుదిరాయ।
మదనవీర్యహరాయన-మశ్శివాయ॥ ౧౨॥

క. క్రతుపురుషాయగణాద్యధి।
పతయేవరదాయదుర్గ-భాయవనానాం।

పతయేచతస్కరాణాం।
పతయేరుద్రాయసాధు-పతయేస్తునమః॥ ౧౩॥

గీ. కర్మవశమునఁజిక్కిడి-కష్టజనింతు।
వచటనచ్చటనాకునీ-యంఘ్రికమల।
భక్తిసిద్ధించుగాతగో-పతితురంగ।
యిందురేఖోత్తమాంగరా-మేశలింగ॥ ౧౪॥

క. వేదాచారాభిరతియు।
వేదాన్యవిరుద్ధమార్గ-విముఖతయునుసం।
పాదింపుమునాకుఁగృపా।
మేదురవీక్షణముచేత-మీనాంకహరా॥ ౧౫॥

పంచచామరము.

హరాసురాద్రిచాపపాప-హారినామధేయశం।
కరాకరాంచితత్రిశూల-కాలకాలనీలకం।
ధరాధరాశతాంగతార-తారహారతారకా।
మరాళహీరగౌరధీర-మాన్యనీకుమ్రొక్కెదన్॥ ౧౬॥

గీ. పరమకారణశంకర-ఫాలనయన।
గిరిసుతాకుచకుంకుమాం-కితసువక్ష।
విశ్వనాయకరామేశ-విషమబుద్ధి।
మాన్పిసన్మతియొసఁగుము-మదనమదన॥ ౧౭

మత్తకోకిల.

నీలలోహితపార్వతీప్రియ-నిమ్నగాధరధూర్జటీ।
ఫాలలోచనదాససంసృతి-బంధమోచనసంస్తుతీ।
శూలహస్తనిరస్తమాయవి-శుద్ధరూపకృపానిధీ।
బాలచంద్రకిరీటనీపద-భక్తినాకునొసంగుమీ॥ ౧౮॥

వ. సీతాదేవియిట్లనియె. ౧౯॥

తోటకవృత్తము.

దితిజాంతకవిశ్వప-తీశరణా।

గతపాలకనిత్యవి-కాసనిధీ।
నతినీకురచించెద-నాకెపుడుం।
బతిభక్తియొసంగుము-భవ్యమతీ॥ ౨౦॥

వ. హనుమంతుం డిట్లనియె. ౨౧॥

గీ. దేవదేవజగన్నాథ-దీనపాల।
రామనాథకృపాధార-రాజమకుట।
తావకీనపదాంబుజ-ద్వయమునందుఁ।
బట్టువడుగాతనిశ్చల-భక్తి నాకు। ౨౨॥

క. నానాప్రపంచసత్తా।
భానములెవ్వానివిడిచి-భాసిల్లవుత।
ద్భానాత్ము రామనాధును।
మానాయకుఁగొల్తునెపుడు-మానసవీధిన్॥ ౨౩॥

వ. అంగదుఁ డిట్లనియె ౨౪॥

గీ వెలుఁగునెవ్వానివెలుఁగున-విశ్వమెల్ల।
వెలుఁగదిజగమెవ్వాని-వెలుఁగులేక।
అట్టిరామేశునకుభయ-హరునకమర।
వంద్యునకుశంభునకునీకు-వందనంబు॥ ౨౫॥

వ. జాంబవంతుం డిట్లనియె. ౨౬॥

క. మానుగనేపరమేశ్వరు।
నానందముగనుటచేస-మస్తానందం।
బైనెగడునమ్మహాత్ముస।
దానందుని రామనాథు-నాత్మభజింతున్॥ ౨౭॥

వ. నీలుం డిట్లనియె. ౨౮॥

ఆ. దేశకాలభేద-దిగ్భిన్నమేవస్తు।
వద్వితీయమగుచు-నమరునెద్ది।
అట్టిభేదవిరహి-తాత్మునీశ్వరురామ।
నాథునభవులోక-నాథుఁగొల్తు॥ ౨౯॥

వ. నలుం డిట్లనియె ౩౦॥

క. జలజాసనహరిరుద్రులు।
వలనుగనెవ్వానిమాయ-వర్తింతురని।
ర్మలరూపునతనిమాయా।
విలసనవిరహితుని రామ-విభునిఁదలంతున్॥ ౩౧॥

వ. కుముదుం డిట్లనియె. ౩౨॥

క. నానాజగదుద్గతికిఁబ్ర।
ధానము కారణమటంచుఁ-దగఁజెప్పిరియొ।
వ్వానినెఱుంగకబుధులుని।
దానాత్మునివానిఁదలఁచె-దన్ రామేశున్॥ ౩౩॥

వ. పనసుం డిట్లనియె. ౩౪॥

గీ. పొసఁగనెవ్వానిమాయచేఁ-బొడమెజాగ్ర।
దాదివిశ్వప్రపంచమ-త్యద్భుతముగ।
నతనివిజ్ఞానఘనుజాగ్ర-దాదిరహితు
రామనాథునిసేవింతుఁ-బ్రేమమెసఁగ॥ ౩౫॥

వ. గజుం డిట్లనియె. ౩౬॥

గీ కారణాత్మకునెవ్వనిఁ-గానలేక।
కడగిపరమాణువులుజగ-త్కారణమని।
తార్కికులుగలపింతు రా-తనిసుఖాత్ము।
నాత్మరూపుని రామేశు-నాశ్రయింతు॥ ౩౭॥

వ. గవాక్షుం డిట్లనియె ౩౮॥

గీ. పటుతరాజ్ఞానపాశని-బద్ధనరులఁ।
బాశముక్తులఁగావించు-పరమగురుని।
రామనాథునిశాంతుశ-రణ్యుశివుని।
రక్షకునిఁజేరికొల్తుని-రంతరంబు॥ ౩౯॥

వ. గవయుం డిట్లనియె. ౪౦॥

ఉత్సాహము
ధ్వస్తపురనిశాచరుఁడు-శాకరార్ధమౌళిస్వ
ద్యస్తవిశ్వవిశ్వనాథు-నాగమాంతవేద్యునీ
భ్యస్తయోగసుజనగమ్య-నాదిదేవునీశ్వరుం
బ్రస్తుతింతు రామనాథుఁ-బార్వతీమనోహరుఁ ॥ ౪౧॥
వ. శరభుండిట్లనియె ౪౨॥
ఆ. పరమరేణువాత్మ-పరమాదనుసుమనె
వ్వాని మాహాశక్తి-వశముఁజెంది
పలుకు-దురువిపుద-భావులప్పరమాత్ము
రామనాథుఁ మితి-ధాము నెంతు॥ ౪౩॥
వ. గంధమాదనుండిట్లనియె
భుజంగప్రయాతము.
సమస్తాఘసంఘాత-శాంత్యర్థముం బా
సమేతుఁ గణాధీశుఁ-జంద్రార్ధమౌళిన్
రమానాథబాణుఁ గసు-రత్రాణదక్షున్
నమస్యేనధీశున్ రామ-నాథున్భజింతున్॥ ౪౪॥
వ. సుగ్రీవుండిట్లనియె ౪౫॥
సీ. జన్మజరామృత్యు-సలిలప్రపూర్ణంబు,
సంతాపబడబాగ్ని-సంకులంబు
దారపుత్రక్షేత్ర ధనవీచినికరంబు,
దుష్టరోగవ్యాళ-దుస్సహంబు
కామాదిపరిపంథి-గణఘోరమకరంబు,
విషయస్పృహాఫేన-విలసనంబు
బహుళదారుణవిప-త్పాఠీనవారంబు,
మజ్జదజాండకుం-భప్రజంబు
గీ. భవదుదారపదాంభోజ భక్తిపోర
మనఁగఁదగుభవజలరాశి-యందుమునుఁగు

చున్ననన్నుద్ధరింపుము-తూర్యదిక్పాంగ
వృషభరాజతురంగ రా-మేశలింగ॥ ౪౬॥
వ విభీషణుం డిట్లనియె. ౪౭॥
మ. జననవ్యాఘ్రము పాపసింహ మతిదు-ష్టవ్యాధిచోరంబునా
శనసర్పాకులమింద్రియార్థనగమీ-ర్ష్యాపర్ణముల్ బాల్యయా
వనకూపంబునుభీతికంటకముదు-ర్వారోగ్రసంసారకా
ననముంజొచ్చితిధర్మమార్గము జగ-న్నాథాకృపం జూపవే॥ ౪౮॥
వ సర్వవానరులిట్లనిరి.

శా. పాపంబెల్లెడఁగూర్చిఖేదము జనిం-పక్షయోనులం బుట్టికుం
భీపాకాదిదురంతదుర్గతులనొ-ప్పిం జెందియాపిమ్మటం
బాపోత్కృష్టనికృష్టయోనితతులం-బల్మారుజన్మించిని
త్యాపన్నత్వముసంగ్రహించితిమి దే-వా మమ్ము రక్షింపవే॥ ౫౦॥
గీ. ఘోరగంభీరసంసార-కూపగతుల
జడులవివశులదీనుల-చపలమతుల
కడునవాథులమమునీవు-కరుణఁజూచి
కావవేయీశ రామేశ-గగనకేశ॥ ౫౧॥

స్రగ్విణీమిళితభుజంగప్రయాతము.
హరా! భక్తమందార-యా-పన్నరక్షా!
పరా! ముక్తసంగాకృ-పా-ముగచర్మాం
బరా! శుక్తిముక్తాప్ర-భా-శోభితాంగా
పరా! వ్యక్తచిన్మాత్ర-భా-వాపురీశా॥ ౫౨॥
గీ. రక్షింపుముకరుణార్ణవ
రక్షింపుముదీనపాల-రాజకిరీటీ
రక్షింపుము భువనేశ్వర
రక్షింపుమమ్ముదేవ-రామేశశివా॥ ౫౩॥
వ బ్రహ్మ యిట్లనియె ౫౪॥

గీ. కవిజనస్తుతయోగాంక-కలితచూడ।
యీశలక్ష్మీశసఖహరి-దీశవంద్య।
సదయకలిహరహాలబ-సర్వకామ।
సకలభవప్రణవాత్మక-శరణుశరణు॥ ౧౫॥

వ. ఇంద్రుండిట్లనియె ౧౬॥

గీ. ఏమహాత్మునిశక్తిభ-క్తిప్తధాత్రి।
విశ్వమాతయుమాదేవి-వేదమూర్తి।
యతనిజగదేకనాయకు-నమితతేజు।
శంకరునిరామనాథుని-సంస్మరింతు॥ ౧౭॥

వ. యముండిట్లనియె. ౧౮।

క. సూనులుగజముఖగుహులె।
వానికివృషభేశ్వరుండు-వాహనమతనిన్।
శ్రీనిధిరామేశ్వరున।
జ్ఞాననివృత్తికిభజింతు-జగదేకగురున్॥ ౧౯॥

వ. వరుణుండిట్లనియె. ౨౦॥

క. పూనిమృకండునిసుతుఁడె।
వానింబూజించివైభ-వముఁగృతాంతా।
ధీనుఁడుగాడద్దేవున।
దానందునిఁదలఁతుమృత్యు-హరురామేశున్॥ ౨౧॥

వ. కుబేరుండిట్లనియె. ౨౨।

క. లాక్షారుణదేహునకుం।
జక్షుశ్శ్రుతికుండలునకు-సర్వేశునకున్।
రక్షకునకురామేశున।
కక్షురునకుఁబ్రణుతిసేతు-నచలితభక్తిన్॥ ౨౩॥

వ. ఆదిత్యుండిట్లనియె. ౨౪।

గీ. రామనాథమహాదేవ-సోమచూడ।
దక్షయజ్ఞవినాశన-ధర్మరూప।

నీకునంజలిఁగావింతు-నిష్ఠతోడఁ।
గరుణఁజూడుముభవనేశ-కలుషనాశ॥ ౨౫॥

వ. సోముండిట్లనియె. ౨౬।

క. శూలికిగుణశాలికిఫణి।
మాలికిశశిమౌళికిన్న-మంచితభసితో।
ద్ధూళితునకుఁబాలితది।
క్పాలకునకురామనాథ-భవునకుజేజే॥ ౨౭॥

వ. అగ్నియిట్లనియె. ౨౮।

మాలిని. హరిహయముఖదిక్పా-లావళీభర్మమాళి।
స్ఫురదురుమణితేజః-పుంజనీరాజితాంఘ్రిన్।
తరుణశిశిరభానూ-త్తంసుదిగ్వాసునీశున్।
నిరతముమదినుంతు-న్నిష్ఠతోరామనాథున్॥ ౨౯॥

వ. వాయువిట్లనియె. ౩౦।

క. హరునకుహరిరూపునకుం।
బరమాత్మకువ్యాఘ్రచర్మ-పటునకురామే।
శ్వరునకునీకుఁబ్రణామం।
బురుకృపతోనాకభీష్ట-మొసఁగుమురుద్రా॥ ౩౧॥

వ. బృహస్పతియిట్లనియె. ౩౨.

వ. చింతాతీతాత్మునకున।
హంతాసాక్షికినిఁబ్రత్య-గద్వయునకుమా।
కాంతునకువందనంబులు।
భ్రాంతినివృత్తికినొనర్తు-రామేశునకున్॥ ౩౩॥

కందమిళితమణిగణనికరవృత్తము.

జలరుహభవనుత-చరణక । మలని।
ర్మలగుణమణిగణ-మదనమదహరా।
వలయితవిషధర-వరగిరి । నిలయా।
నెలకొనికొలిచెద-నినుమదిశభవా॥ ౩౪॥

లయగ్రాహి.

కేశవచతుర్ముఖసు-రేశనుతపాదభవ-పాశహరవిష్ణుపద-కేశరవినత్రు
మైత్రేశశిఖిలోచనగి-రీశకుసుమాయుధవి-నాశమునిమానసని-వేశజననాది
క్లేశభయనాశనమ-తాశనజటీధరజి-తాశవలయీకృతబిలేశయవతీ రా
మేశశరదిందుఘన-కాశనిభదేహపల-లాశమదభంజనని-రీశ నినుగొల్తున్
వ. శుక్రుండిట్లనియె. ౨౬॥
ఆ. సుకృతియోగిలభ్య-నసుమహామాత్రార్థ
రూపునకుసదాగ్ర-పాపరునకు
ద్వైతహీనునకును-జాతీతునకు రామ
నాథదేవునకునో-నర్తనతులు॥ ౨౭॥
వ. అశ్వినేయులిట్లనిరి. ౨౮॥
ఆ. పరమయోగిహృదయ-పదములనాత్మభా
వమున వెలుఁగుచున్న-వానిశివుని
విభునవ్యభాస-వేద్యునీశ్వరరామ
నాథుఁగొల్చెదము బ్ర-హ్మాదికలన॥ ౨౯॥
వ. అగస్త్యుండిట్లనియె. ౩౦॥
గీ. ఆదిదేవమహాదేవ-యనఘవిశ్వ
నాథయవ్యయశివరామ-నాథదేవ
యంబికానాథవృషభాంక-హరక్షమింపు
మస్మదపరాధసాహస్ర-మమరవంద్య॥ ౩౧॥
క. దారాపత్యక్షేత్రా
గారద్రవిణములయెడన-ఖండితకరుణా
ధారయహంకారముమమ
కారము లేకుండ నాకుఁ-గరుణింపఁగదే॥ ౩౨॥
వ. సుతీక్ష్ణుండిట్లనియె. ౩౩॥
చ. ధనములురత్నసంతతులు-ధాన్యములున్నతమిత్రవర్గముల్
వనితలుగోగణంబులును-వస్త్రిచయంబును క్షేత్రగేహముల్

గనుఁగొన మోక్షహేతువులు-గావటు గాన విరక్తిఁ గోరెదన్
ఘనకృప నాకొసంగుము జ-గచ్ఛుభదాయక రామనాయకా॥ ౩౪॥
వ. విశ్వామిత్రుండిట్లనియె. ౩౫॥
చ. మదిఁ జొరవిన్న శాస్త్రిమత-మర్మములుం జదువంగఁబడ్డ బ్రా
జదువులు నిష్ఫలంబులగు-సత్యము మర్త్యున కెల్లెడన్భవ
త్పదజలజాతనిశ్చలిత-భక్తిమహత్వము లేనివానికిన్
సదమలబోధరూపశివ-శర్వమహేశ్వర రామ వేశ్వరా॥ ౩౬॥
వ. గంధర్వులిట్లనిరి. ౩౭॥
శా. ఆనందాత్మక రామనాథ భవదీ-యాంఘ్రిద్వయీవందన
ధ్యానాసక్తులుగాని మానవులకుం-దథ్యంబుగా నేరికిన్
దానంబుల్ మఖముల్ తపోనియమముల్-ధర్మంబులున్నిష్ఠలు
న్స్నానాతీర్థనిమజ్జనప్రముఖపు-ణ్యంబులు దుష్కరముల్॥ ౩౮॥
వ. వసిష్ఠుండిట్లనియె. ౩౯॥
ఉ. పాపములాచరించియును-బాయకమర్త్యుఁడు రామనాథని
న్నోపికఁ జేరి భక్తిభర-ముల్లసిలం బ్రణమిల్లెనేనిత
త్పాపసమూహమంబునను-బాంధవబంధురదీప్తిపుంజని
ర్వాపితఘోరసంతమస-రాశిగతిన్ లయమొందుగొబ్బనన్॥ ౪౦॥
వ. అత్రియిట్లనియె. ౪౧॥
క. రామేశ నిన్నుఁ జూచి ప్ర
ణామముఁ గావించి కొలుచు-నరుఁడురుబాధా
ధామమగు మాతృగర్భగ
హామధ్యము మగుడఁ జొరక-నమృతము జెందున్॥ ౪౨॥
గీ. జనుఁడు నినుఁ జేరి మ్రొక్కు-చుఁ దనదుబంధు
వర్గముల నెవ్వఁడుదలంచు-వారిదురిత
వినహితులఁ జేయు ననఁగ న-న్నరుఁడు ధన్యుఁ
డగుట చిత్రమె రామేశ-యభ్రకేశ॥ ౪౩॥

వ. గౌతముండిట్లనియె. ౯౪॥

మాలిని. ఇదిపరమరహస్యం-బెప్పుడుం దావకాంచ।
త్వదకమలసపర్యా-తత్పరుండైనవానిం।
జెదరనిదృఢభక్తిం-జేరి సేవించువారుం।
బొదలుదురుకృతార్థీ-భూతులై రామనాథా॥ ౯౫॥

గీ. ఎఱుఁగఁదగునిన్ను నిర్మల-హృదయులైన।
వివిధ వేదాంతవాక్యార్థ-విదులచేత।
శ్రాంతి దేరంగ సర్వశా-స్త్రములువిడిచి।
కొల్వవలెనిన్ను రామేశ-కుధరచాప॥ ౯౬॥

వ. భృగుండిట్లనియె. ౯౭॥

రథోద్ధతావృత్తము.
దీన పాలభవ-దీయసత్పద।
ధ్యానసంహృతస-మస్తపాపుఁడై।
మానవుండజును-మాయుతున్సదా (?)యం।
భానుఁజెందుముని-భాదితున్ననుఁ॥ ౯౮॥

చ. వ్రతములునోచనేలయుప-వాసములుండఁగ నేలశాస్త్రిప।
ఠతులెఱుఁగంగ నేలనిర-తంబునుగంగమునుంగ నేలస।
త్క్రతువులుసేయ నేలఫణి-రాజవిభూషణరామనాథశా।
శ్వతునకుబోధకారణభ-వత్పదసేవకులైనవారికిన్॥ ౯౯॥

గీ. రమ్యభోగాపవర్గప-రప్రదంబు।
ఘోరపాదికనరకని-వారకంబు।
తారకంబిట్టినీపద-ద్వంద్వభజన।
మేలపడ నాడురసికుఁడ-హీనభూష॥ ౧౦౦॥

వ. అంగదుండిట్లనియె. ౧౦౧॥

గీ. విశ్వనాయకమత్ప్రాణ-విలయవేళ।
గారితోఁగూడనీవుశీ-ఘ్రముగవచ్చి।

నన్నుఁజేర్చుముసచ్చిదా-నందమయవి।
రాజితనిజాంఘ్రికమలంబు-రామనాథ॥ ౧౦౨॥

వ. గంధర్వులిట్లనిరి. ౧౦౩॥

గీ. దుఃఖకల్లోలమాలికా-దుస్తరోగ్ర।
పారరహితభవాంబుధి-బడినమాకుఁ।
దావకపదాంబురుహభక్తి-తరణిదక్క।
నన్యగతిలేదు రామేశ-హరనిరీష॥ ౧౦౪॥

వ. కిన్నరులిట్లనిరి. ౧౦౫॥

క. ఆమయశార్దూలభయో।
ద్దామభవాటవినివెతలఁ-దగిలినమాకున్।
రామేశ్వరలింగ మని।
స్తోమార్చిత మంచిత్రోవఁ-జూపుముకరుణన్॥ ౧౦౬॥

వ. యక్షులిట్లనిరి. ౧౦౭॥

గీ. రామనాథేశయింద్రియా-రాతులధిక।
దర్పముననేచుచున్నారు-తాళలేము।
వారినణఁగించిజయమొంద-వలయుఁగాన।
గరుణదీపింపబాసట-గమ్మునీవు॥ ౧౦౮॥

వ. నాగేంద్రులిట్లనిరి. ౧౦౯॥

గీ. నీమహత్వమచింత్యంబు-నీలకంఠ।
యల్పమతులమువేము మ-హానుభావ।
యెట్లునుతిసేయఁగలము ని-న్నింతచూడ।
బ్రణుతిఁగావించెదమునీకు-రామనాథ॥ ౧౧౦॥

వ. కింపురుషులిట్లనిరి. ౧౧౧॥

క. కట్టువడివివిధయోనులఁ।
బుట్టుచుగిట్టుచును వెతలఁ-బొందితిమహహా।

పుట్టువు చావును మాన్పుము।
మట్టుగ రామేశలింగ-మధితానంగా॥ ౧౧౨॥

చతుర్విధకందము.

శ్రీరామనాథ సరసవి।
హారాకరుణాసముద్ర-యాశ్రితవరదా।
గౌరీశ సౌమ్యవదనవు।
రారీహరశరణుశరణు-హరినుతచరణా॥ ౧౧౩॥

వ. విద్యాధరులిట్లనిరి ౧౧౪॥

క. శతధృతిసారధికిశివా।
పతికిన సంగునకు వృషభ-పతికేతునకున్।
శితికంధరునకునీకును।
నతులొనరింౘెదము రామ-నాథమహేశా॥ ౧౧౫॥

వ వసువులిట్లనిరి. ౧౧౬॥

క గణబృందపూజితాంఘ్రికి।
గణనాథునకమరనిమ్న-గాధరునకుని।
ర్గుణునకు రామేశ్వరునకుఁ।
ప్రణామమిదె నీకు మమ్ముఁ-బాలింపు శివా॥ ౧౧౭॥

వ. విశ్వదేవతలిట్లనిరి. ౧౧౮॥

గీ. జ్ఞప్తిమాత్రైకనిష్ఠలౌ-సంయములకుఁ।
బునరుదయశూన్యమగునట్టి-భూయమిచ్చు।
వానికినిహంబునకునీకు-వందనంబు।
ప్రేమమునమమ్ము రక్షింపు-రామనాథ॥ ౧౧౯॥

గీ. తత్త్వములకెల్లనుత్తమ-తత్త్వమగుచు।
వస్తుతత్త్వస్వరూపుఁడౌ-వానిసాధ।
సాంత రాపేక్ష లేకస్వ-యంప్రకాశుఁ।
డైన రామేశుఁగొల్చెద-ననుదినంబు॥ ౧౨౦॥

వ సాధ్యులిట్లనిరి.

గీ స్వాతిరిక్తవిహీను నా-ద్యంతరహితు।
విశ్వసత్తాప్రదాయకు-విగతమోహు।
సేవికాజ్ఞానభేదను-దేవునభవు।
స్వామినర్చించెదము భక్తి-రామనాథు॥ ౧౨౧॥

విద్యున్మాలావృత్తము.

శ్రీరామేశా-చిన్మాత్రాత్మా।
ధీరోపాశ్యా-ధీమధ్యస్థా।
గౌరీనాథా-కంఠేకాలా।
శ్రీరమ్యాంగా-జేజేనీకున్॥ ౧౨౨॥

వ. వానరులిట్లనిరి. ౧౨౩॥

సీ. సచ్చిదానందుని-శ్చలునద్వితీయున,
నంగుని బ్రహ్మాత్ము-సంగశూన్యు।
నవికారునాదిమ-ధ్యాంతవర్జితుఁ బరి,
శుద్ధు సనాతను-బుద్ధునంత।
శిక్షాదిజగదేక-సాక్షిననంతుఁ బ,
రామృతరూపు స్వ-యంప్రకాశు।
నప్రమేయుని చింత్య-ననఘు నావిర్భావ,
సంకోచరహితు వి-జ్ఞానకరుని।

గీ. నిత్యనిర్లేపునిష్కళు-నిరుపమాను।
విగతకర్మభూమానందు-విభుమహాత్ము।
దేవు రామేశు నెప్పుడుఁ జిం-తించెదము స।
మస్తపాపక్షితికిమాన-సాబ్జసీమ॥ ౧౨౪॥

స్రగ్ధర.

శ్రీరామేశున్ రమేశా-ర్చితచరణుఁ గృపా-సింధు బశ్వల్లలాటున్।
గౌరీవక్షోజలిప్తా-గరుసురభితవ-క్షస్స్థలున్ వ్యోమకేశున్।

రారాజజహ్నుకన్యా-ప్రవిమలకుసుమ-స్రగ్జనోహారిమాళికా।
క్షీరస్వచ్ఛాంగునర్చిం-చెదమున్హృదయరా-జీవమధ్యోపవిష్టున్॥

కందగర్భితగీతము.

ధరణిరథశైలకార్ముక।-పరమపురుష।
నాగభూష-పర్వతశర-జా। సురవద।
సదయహృదయమృగ। ధరని-శ్చలగుణగణ।
శశ-ధరసుకిరీటా॥ వృష-స్వామితురగ॥ ౧౨౬॥

మ. మునిహృత్పద్మవిహారహారశరదం-భోదస్ఫురత్కాయకా।
యునదైతేయవిఘాలఫాలశిఖినే-త్రాస్తేత్రుకోదండదం।
డవభీవర్జితభృత్యభృత్యధికరూ-ఢస్వాంతరాజీవజీ।
వనబాంచద్గళభానభాసముదయ-వ్యాప్తాఖిలాశాంతకా॥ ౧౨౭।

సీ. రామేశమేశని-రంతరపూజిత,
జితపురానురసురా-శ్రితసుచరణ।
రణభయంకరకర-ప్రవిలసత్సారంగ,
రంగద్గవేంద్రతు-రంగ రాజ।
రాజశేఖరఖలా-రాతిదోషవిదార,
దారసంత్యక్తశ-రీరభాగ।
భాగమనీరుద్ధ-బహుసూర్యసూర్యజ,
దినకరకరటిక్రు-త్తికృతవసన।

గీ. సనకముఖమునిరంజన-జననరహిత।
హితసదాచారచారణ-స్తుతవిహార।
హరదహిపాలపాలనా-యత్తచిత్త।
చిత్తభవభూతివిలసిత-సితనిజాంగ॥ ౧౨౮॥

వ. దేవా! నీవు నిత్యముక్తుండవు నవిక్రియుండవు నద్వితీయుండవయ్యును నిజమాయాసమావేశంబున నవ్యాకృతాత్ముండవయితివి యిట్టి నీవలన శబ్దగుణకంబగు నాకాశంబు పుట్టె, నాకాశంబు

వలన శబ్దస్పర్శగుణకంబగు వాయువు జనించె, వాయువువలన శబ్దస్పర్శరూప గుణకంబగు నగ్నివొడమె, నగ్నివలన శబ్దస్పర్శరూపరసగుణకంబగు జలంబుదయించె, జలంబువలన శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగుణకంబగు పృథివీభూతంబు జనించె నిట్టి పంచసూక్ష్మభూతంబుల సత్త్వగుణసమష్టిభావంబున మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాత్మకంబగు నంతఃకరణంబు సృజింపంబడియె. సత్త్వగుణవ్యష్టిభావంబున శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణంబులను శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగ్రాహకంబులగు పంచజ్ఞానేంద్రియంబులుద్భవించె. రజోగుణసమష్టిభావంబునం బ్రాణాపానవ్యానోదానసమానంబులనం బంచప్రాణంబులు జనించె రజోగుణ వ్యష్టిభావంబున వాక్పాణి పాద పాయూపస్థంబు లన వచనా దాన గమన విసర్గానంద విషయకంబు లగు పంచ కర్మేంద్రియంబులు సంభవించె నిట్టి జ్ఞాన కర్మేంద్రియ దశకంబును, ప్రాణ పంచకంబును, మనోబుద్ధి ద్వయంబును, సప్తదశకం బగు లింగశరీరం బయ్యె. సూక్ష్మ భూతంబు లైదునుం బంచీకృతంబులై స్థూలంబులనంబరగె నీస్థూల భూతపంచకంబువలనం జతుర్దశ లోకసహితంబును, సమస్తద్వీపసమన్వితంబును, మేరుమందరహిమవదాది పర్వత సంయుక్తంబును, దేవ దానవ నర పశు పక్షి మృగాది జంతుసమేతంబును, బహువిధ స్థావర సంకులంబును, విచిత్రంబునునగు బ్రహ్మాండంబుసంభవించె. రజోగుణంబున బ్రహ్మవై సృజియింతువు సత్త్వగుణంబున విష్ణుండవై పాలింతువు తమోగుణంబున రుద్రుండవై హరింతువు. నీవ జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాత్రయంబును, స్థూలసూక్ష్మ కారణ దేహాభిమానంబువహించి విశ్వతైజసప్రాజ్ఞ నామంబులు ధరించి క్రీడింతువు. పారావారంబునం దరంగంబుల చందంబున, గగనంబున మేఘంబులతెరంగున, నబ్జంగ బింబంబునం బ్రభలకరణి ననేక నామరూపచరా

చర భూతంబులు నీయందుదయించి వెండియు నీయందు నేకీభావంబుఁ జెందు. అణువుకంటెనణుతరుండవు. మహత్తుకన్న మహత్తరుండవు. దూరంబునఁ జనుపాదుండవు సర్వంబు గ్రహించున పాణివి. శబ్దంబు వినుకర్ణుండవు. రూపంబుఁ జూచునచక్షుండవు. సర్వతఃపాణిపాదుండవు. సర్వతోక్షిశిరోముఖుండవు సర్వతశ్శ్రుతిమంతుండవు. సర్వంబు నావరించియున్నవాఁడవు. నిత్యుండవు. సత్యుండవు నిష్కళుండవు. నిరంజనుండవు. నిర్లిప్తుండవు. నిర్వికారుండవు నిర్వాణనిధివి. నిస్తరంగబోధసముద్రుండవు. సచ్చిదానందఘనుండవు అమలుండవు అజుండవు వనఘుండవు. సర్వభూతాశయస్థితుండవు. గతివి. భర్తవు ప్రభుండవు సాక్షివి నివాసంబవు. కర్తవు. ఘనుండవు. ఉన్నతుండవు. శరణంబవు. సుహృత్తవు నిర్హేతుకబంధుండవు. దయాపరుండవు. భూతభావనుండవు. సర్వవ్యాపివి. సర్వాధ్యక్షుండవు. సర్వభూతాంతరాత్మవు. కేవలుండవు నిర్గుణుండవు. షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుండవు. సనాతనుండవు. యోగిధ్యేయుండవు ద్వితీయవస్తుశూన్యుండవు. ప్రత్యగాత్మవు, శ్రోతవ్యుండవు, ద్రష్టవ్యుండవు, మంతవ్యుండవు, నిదిధ్యాసితవ్యుండవు, ప్రణవగమ్యుండవు, నీతత్త్వంబు బ్రహ్మాదులెఱుంగరు. సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశకరంబు నీతేజంబు. సమస్తప్రపంచంబు నీస్థూలశరీరంబు. నీనిశ్వాసంబులు వేదంబులు. నీవు భూమియందావేశించి భూతంబులం దాల్తువు. వైశ్వానరుండవై ప్రాణుల దేహంబులనాశ్రయించి ప్రాణాపానవాయుసమేతుండవై చతుర్విధాన్నపచనంబు సేతువు. రసాత్మకుండవై సోమరూపంబున నోషధుల బోషింతువు. సూర్యుండవై జగంబులు వెలింగింపుచు ప్రజోత్పాదనాకరంబు వర్షింతువు. స్మృతిజ్ఞానాపోహనంబులు నీవలనం బొడము. నీవు సకలోపనిషద్వేద్యుండవు వేదాంతకర్తవు. వేదవేత్తవు నీ

వత్క్షరాక్షరపురుషులకన్న నుత్తమపురుషుండవు అమాయుండవు మాయివి. సగుణుండవగుణుండవు జీవుండవీశ్వరుండవు కారణాత్మకుండవు. కార్యరూపుండవు సులభుండవు. అసులభుండవు. దూరస్థుండవు. నికటవర్తివి ధ్యేయుండవు. ధ్యాతవు. స్తవ్యుండవు. స్తోతవు. అవాఙ్మానసగోచరుండవు. వేదాంతప్రతిపాదితంబును, ప్రకృతిలీనంబును నగు పరంబుకన్నఁ బరుండవు. మహేశ్వరుండవు. నీయాజ్ఞవలన నాదిత్యుండుదయించు. పవనుండు సంచరించు. నింద్రాగ్నులు ప్రవర్తింతురు. మృత్యువు బరుగులిడు. నీయాజ్ఞ దక్క తృణంబును జలింపదు. నీవు సర్వనియామకుండవు నీమాయాప్రభావంబచింత్యంబనిర్వాచ్యంబు. దురత్యయంబు, నీయందుఁ బ్రపన్నులగువారు నీమాయం గడతురు. సర్వక్రతుభోక్తవు, సర్వకర్మఫలప్రదాతవునగు నిన్ను యథార్థంబుగా నెఱుంగంజాలక యన్యదేవోపాస్తిగావించునకృతాత్ములగువారలపరిమితస్వర్గాదిభోగంబులననుభవించి పునర్జననఖేదంబునొందుదురిదియెఱింగి భవద్భక్తులు ఫలాకాంక్షులుగాక కర్తృత్వాభిమానంబు విడిచి యజ్ఞదానతపఃకర్మంబులాచరించి భవదారాధనంబు చేసి ముక్తిఁజెందుదురు. మహాత్ములొందఱు పూర్వజన్మకృతసుకృతపరిపాకంబువలన నిర్మలాంతఃకరణులై యాచార్యుల నుపాసించి శ్రద్ధాళులై యింద్రియమ్ములనిరోధించి తాత్పర్యంబునం బోదలుచు మహావైరాగ్యంబుశోభిల్ల వివిక్తస్థలంబున సుఖాసీనులై సమకాయశిరోగ్రీవులై నాసాగ్రంబువిలోకింపుచు విరజంబు విశుద్ధంబు నగు హృత్పుండరీకంబున నచింత్యావ్యక్తవిశదామృతాదిమధ్యాంతరహిత విశోకప్రశాంతశివస్వరూపుండవైన నిన్ను దీర్ఘకాలనైరంతర్యంబులం జింతించి మహానందహ్రదనిమగ్నతం జెంది కృతార్థులగుదురు. ధ్యానంబునం గొందఱు, జ్ఞానంబునం గొందఱు కర్మయోగంబునం గొందఱు, సంకీర్తనాస్మరణవంద

నపూజన దాస్యంబులం గొందఱు, నిన్నారాధించి నిత్యాభియుక్తులై సిద్ధిపడయుదురు. సమలోష్టాశ్మకాంచనులు, శత్రుమిత్రసములు, నిందాస్తుతితుల్యులు, సంగవివర్జితులు, నిశ్చలచిత్తులు హర్షామర్షభయోద్వేగముక్తులు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టులు, నిర్మత్సరులునగు భక్తులు నీకుం బ్రియతములై వెలుంగుదురు. ఫలజలపుష్పపత్రమాత్రసమర్పణంబునం దృప్తుండవై దాసులం గృతార్థులం గావించు పరమకృపాపాదరుండవు నీవ యింద్రుండవు, చంద్రుండవు, బ్రహ్మవు, హరివి, శివుండవు, కాలుండవగ్నివి, విరాట్టువు, స్వరాట్టువు, అక్షరుండవు, మరుదశ్వవసురుద్రాదిత్యప్రజాపతిగంధర్వవరుణాదిమూర్తివి, నీవభూతభవ్యభవిత్ప్రభుండవు, నీవపరమగతివి, నీవు సర్వంబునై యుండుదువు. నిన్నెవ్వరెఱుంగరు. జపాకుసుమాదిసంయోగంబున శుద్ధస్ఫటికంబు నానాత్వంబు భజించుతెఱంగున బ్రకృతిసాంగత్యంబునం జేసి బహుప్రకారంబులం గానంబడుదువుగాని నీవొక్కరుండవు నీయందె సర్వంబు జనించె. నీయందె నిలిచె నీయందె లీనంబగు నీవ సర్వబ్రహ్మంబవు. గగనగతుండగు తపనుండొక్కరుండ జలఘటంబులం బెక్కుమూర్తులు వహించి చూడంబడు పడువున నీవొక్కరుండవయ్యు నభోవాతాగ్నిసలిలపృథ్వీదేవనరతిర్యగాది నానోపాధుల ననేకప్రకారంబులం గనుంగొనంబడుదువు. నీవ సర్వక్షేత్రంబుల క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞవూని వసింతువు నీవ షడ్వింశతముండవై ప్రకృతివిలక్షణుండవై ప్రకాశింతువు. ప్రాణాయామపరాయణులగు యోగులకు లభ్యుండవై నాద బిందు కళాతీతుండ వయి రాజిల్లుదువు. రజ్జువు నందు సర్పంబును, శుక్తి యందు రజతంబును, మరుమరీచిక యందు జలంబును, మిథ్యాభూతంబై తోఁచు పగిది నీయందు విశ్వంబు భ్రాంతికల్పితంబయి తోఁచుటసత్యంబు గాదు. నేతి నేతీతి వాక్యంబుల

నిఖిలోపాధినిషేధం బొనరించి సర్వాధిష్ఠానంబవగు నిన్ను తత్త్వమస్యాది మహావాక్యార్థవేత్తలు సోహంభావనాపరులయి యెఱుంగుదురు. గురువేదాంతవిశ్వాసంబులు లేనివానికి నీతత్త్వంబు తెలియనలవిగాదు. సర్వప్రకాశకుండగు సూర్యుని విగతచక్షుండు దర్శింప నేరనివిధంబున నవిద్యామోహితుండు సర్వవ్యాపకుండవయిన నిన్నెఱుంగ నేరక పుట్టుచుం జచ్చుచునుండు. క్షణమాత్రంబయిన నీవు తానని తలంచు సుకృతి కృతకృత్యుండగు. కృష్ణపింగళుండవు విరూపాక్షుండవు ఊర్ధ్వరేతస్కుండవు. నీలకంఠుండవు. ఉమాసహాయుండవు. పరమేశ్వరుండవునయి లోకసంరక్షణంబుకొఱకు విశుద్ధోర్జితదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధరించి కైలాసశిఖరంబున విహరింతువు. నీవ వటవిటపి మూలభాగంబున వీరాసనస్థుండవయి యువనేపథ్యుండవయి పరమగురుండ వయి వృద్ధులగు శిష్యులకు నిస్సంశయంబుగా బ్రహ్మతత్త్వంబు మౌనముద్రనుపదేశింతువు. హరిహిరణ్యగర్భాది దేవతలచేతం బూజలుగొనుచు వారియభీష్టంబులు కృపసేతువు. భక్తులకు భక్తుండవయి వినోదింతువు. దిగంబరుండవయ్యు సకలైశ్వర్యశాలివి, ఉగ్రుండవయ్యుఁ బ్రశాంతుండవు, అర్ధనారీశ్వరుండవయ్యు నిస్సంగుండవు, విషధరుండవయ్యు నమృతప్రదుండవు, అద్వితీయుండవయ్యు ననేకమూర్తివి, అత్యద్భుతప్రభావుండవు, నీతత్త్వంబు నీవె యెఱుంగుదువు. నీగుణకథనంబు సేయ మేమెంతవారము. జడమతులము, అజ్ఞులము, విషయాసక్తులము, చపలస్వభావులము. దుస్తరంబగు సంసారసాగరంబున మునుంగుచుం దేలుచుం దరిగానక బహుక్లేశంబు లనుభవింపుచున్నారము. మమ్ము రక్షింపుము. ప్రసన్నుండవగుము. మాదుఃఖంబు నివారింపుము. మమ్ముం జేపట్టుము. నీ దాసులం గావించి కటాక్షింపుము. మా మొఱ లాలకింపుము మా విన్నపంబుఁ జిత్తగింపుము. మా కోర్కులు ఫలింపం జేయుము. మా యపరా

థంబు సహింపుము. నీకు నమస్కారంబు. నీకు నంజలి, నీకు శరణార్థి, నీకు వరివస్య, నీకుఁ బ్రపత్తి, నీకు సమారాధనంబు, నీకు నీరాజనంబు. ౧౨౯॥

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతర కథావిధం బెట్టిదని యడిగిన. ౧౩౦॥

క. పర్జన్యలలాటదురితా!
వర్జ్యాయుసహస్రకిరణ-వర్ణాకారా!
భర్గేశ్వమౌళికందరద్య!
దుర్జ్ఞేయపరిజ్ఞానవేద్య-దివ్యాకారా! ౧౩౧॥

భుజంగప్రయాతము.

ఫణిస్వామిమంజీర-భాస్వత్పదాబ్జా!
రణక్షోణినిర్ధూత-రాత్రించరౌఘా!
గణేశాదిశైవాగ్ర-గణ్యాభివంద్యా!
గుణీభూతదృక్కర్ణ-గోత్రేంద్రచాపా! ౧౩౨॥

గద్య:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాపాత్ర
యైనగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
జతురాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు.

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీ మద్భారద్వాజము
ధాముని కులతిలక భీమ-యామాత్యతనూజా!
క్షేమప్రదమల్లేశ్వర
స్వామిగురుజానపల్లి-సదనవిహారా! ౧॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. ౨॥

క. శ్రీవిశ్రుత రామేశ్వర
దేవుని విఖ్యాతకథను-ద్విజవరులారా!
సేవింపఁ దలఁచి వినుండని
భావంబున గురుని దలఁచి పలుకఁ దొడంగెన్. ౩॥

క. సిరివిరిబోఁడికి నెలవై
మరకత కురువిందవజ్ర-మయభవనంబై
నిరుపమవిభవంబై మణి
పుర మొప్పుం బాండ్యదేశ భూషణము సుమీ. ౪॥

క. పరబలభంజనజనాయక!
సురక్షితంబగుచు నుదయ సుస్త్రజవిద్యా!

ధరవిబుధసురమణీభా।
సురమైమణిపురముదనరు-సురపురముగరిమ॥ ౫॥

సీ. నవిపవజ్రశిలావి-నిర్మితోద్భంకము,
ప్రాకారవలయవి-భ్రాజితంబు।
సలిలప్రపూరసం-క్షాళితాతలలోక,
గంభీరతరపరి-ఘాపయోధి।
అనిమిషయువతిది-వ్యవిమానమార్గావ,
రోధకృద్వివిధకాంత-సౌధరాజి।
ఘనగోపురాగ్రసం ఘటితహాటకకుంభ,
కలితహీరత్తోర-ణాగణంబు।

గీ. పద్మరాగోపలాబద్ధ-భవనవేది।
బహుళసౌభాగ్యశోభిత-పణ్యవీథి।
రతిమనోభవనిభసతి-పతియుతంబు।
మహికినూపురమనఁబోల్చు మణిపురంబు॥ ౬॥

సీ. రంభోర్వశీముఖ్య-రమణీవిలాసంబు,
లంగనారత్నంబు-లందుఁగూర్చి।
ఘనవైజయంతిక-ఖ్యాతసౌభాగ్యంబు,
ప్రాసాదపఙ్క్తుల-పదిలపరచి।
కమనీయసురదీర్ఘి-కాగభీరత్వంబు,
పరిఘాపయోరాశి-చిరము చేసి।
దివిపద్రుమమాణిక్య-ధేనుదానవినోద,
శైలిరాజాలయందు-సంగ్రహించి।

గీ. పద్మభవుఁడమరావతీ-పట్టణంబు।
సారముహరించియమ్మహీ-సారపురము।
కౌశలంబొప్పనిర్మించెఁ-గాకయున్న।
కలదెతాదృక్ప్రసిద్ధశృం-గారలక్ష్మి॥ ౭॥

గీ. దిటముగానిందుసుడిగట్టు-తియ్యనీటి।
కదళినివ్వలనవ్వలఁ-గానొనర్చి।
నల్లువతననేర్పు నెగడంగ-నిలిపెననఁగ।
వీటఁగోటయుఁబరిఘయు-వినుతిఁగాంచు॥ ౮॥

గీ. అగులుదిగులొందుతనపుత్త్రి-కైనరాజు।
తమివిమిన్నందిచనపడ్డ-దాకుననుచు।
నెట్టుకొనివారివెసకోట-జుట్టుకొనియె।
ననుచుజనులాడుకొనఖేయ-మమరుఁబురిని॥ ౯॥

గీ. పురమునెంతయునొకశిరం-బునవహించె।
జిత్రమనిచిల్వ శేషిద-ర్పించుకాంచు।
నడఁగిపాతాళమునకేగి-నడఁగఁబురిని।
బహుళగంభీరనీరమై-పరిఘదనరు॥ ౧౦॥

మ. జలఖేలత్ఫణికన్యకాకుచతటీ-సంఘట్టనోద్ధూతచం।
చలకల్లోలవిధూతహాటకసరో-జశ్రేణినిర్యద్రజః।
కలితంబైవిహరన్మరాళకులరం-గత్తుంగజిత్తోపేతమై।
యలఘుందత్పురియందుఖేయవలయం-బంభోధిగంభీరమై॥ ౧౧॥

గీ. అతులకలధౌతరత్నని-ర్మితములగుచు।
మిన్నొరయుచున్నయవ్వీటి-మేడగములు।
పద్మినీబాంధవునిఁగ్రిందు-పరచియున్న।
పూనిమిత్తుర్పిండనితలంచి-మానెఁగాక। ౧౨॥

చ. అవిశముదత్త్వరంబునను-హాటకనిర్మితవార్త్యసీమలం।
దనుపమకామసంగరభ-రాలసనీలసరోజలోచనా।
జనములసేదదీర్చునుర-శైవలినీకనకారవిందభృం।
దనవపరాగగంధసము-దంచితమందమరుత్కిశోరముల్॥ ౧౩॥

ఉ. కూరిమిఁగిన్నరుల్సభలఁ-గూడివియజ్ఝరతీరకుంజముల్।
చేరియనూనగానములు-సేయఁగవీణలుమేళవించిత।

ప్స్వారసువర్ణ సౌధచర-భామలముచ్చటలాలకించిని।
స్ఫారనిచోళముల్ మగుడ-వైతురువీణలమీఁద సిగ్గునన్॥ ౧౪॥

గీ. సౌధవీథులనడుజాడఁ-జను మృగాంకుఁ
దప్పురస్త్రీలనగు మోము-లరసి చూచి।
జాలముల వెంటకరములు-సాచిసాచి।
బిసరుహాక్షులలావణ్య-భిక్ష వేఁడు। ౧౪॥

క. పురమరకతవరణశిఖో।
త్కరరుచిత్ప్రణమను చుమేయఁగమకించు శశీ।
కరమణిసౌధచ్ఛవిపు।
ష్కరమనిరవిహయులుగోరిఁ జనునిజపను మం॥ ౧౫॥

క. చాలంబొడవగునప్పురి।
సాలము వీక్షించి దాటఁ-జాలముటం మన్।
జాలుకొనిచుక్కలిదియును।
శూలంబనియేగుఁగోట-సుమ్మమునారిన్॥ ౧౬॥

గీ. కావ్యపరిచితిలేనివా-క్ప్రతిక హీనఁ।
శాస్త్రి నైపుణ్యమేరీతి-సంభవించు।
నను మజీవునిరసింతు-రచటిభూసు।
రేశ్వరులచింత్యవిద్యాస-మృద్ధిపలన॥ ౧౭॥

ఉ. అర్కనిభప్రతాపులుశ-రాసనవేదవిచక్షణుల్సమి।
త్కర్కశులింద్రవజ్రనృప-కాయులజేయపరాక్రముల్మహో।
దర్కులుసాహసాంకులుమ-దాంధవిరోధిశిరోధిశాణసం।
పర్కధగద్ధగచ్ఛితకృ-పాణులుతత్పురిరాజనందనుల్॥ ౧౮॥

క. భాసురజితశరభసమా।
ఖ్యాసము పేతులము గాన-నలకేసరిమా।
కేసరివిక్రమమునవని।
రాసుతులువతర్తురప్పు-రశ్రేష్ఠమునన్॥ ౨౦॥

మ. అలవీటన్నలకొన్న వైశ్యులుయలా-భాపేక్షద్వీపాంతరం।
బులకుంబోయి సువస్తురత్ననికరం-బుల్ నావలం దెచ్చుచోఁ।
జెలువొప్ప న్వలిదీవికేగికొనిల-క్ష్మిం దెచ్చుటం జేసినా।
రఁటయుండ్లంగమలావధూటితిరమై-రాజిల్లునెల్లప్పుడున్॥ ౨౦॥

ఉ. శ్రీయువతీప్రియాంఘ్రిసర-సీజభవున్ జవరక్షణక్షమో।
పాయవిచక్షణుల్ భువన-పావనదేవనదీసహోదరుల్।
న్యాయపథప్రవర్తనుల-నారతభూసురపాదభక్తిశో।
భాయుతులుగ్రసత్త్వబల-భద్రులుశూద్రులుబొల్తురప్పురిన్॥ ౨౧॥

క. నుడివడబెడిదపుపిడుగుల।
సడిరుచుఁబెడచేతనడఁతు-రలమృధుఁబుడమిం।
బడనైచినకవ్వడివడి।
కడజడననివగుదురందుఁ-గలవీరభటుల్॥ ౨౨॥

మ. కరమొప్పంబురిపద్మలోచనలుశం-ఖగ్రీవికల్ కుందబ్బం।
దరదల్ నీలకచావళుల్ మకరప-త్రభ్రాజిగండస్థలుల్।
వరహాలూరకుచల్ ముకుందపదభా-స్వన్మధ్యముల్ దివ్యభా।
స్వరశృంగారనిధుల్ దనర్తురచట-న్వారాంగనారత్నముల్॥ ౨౩॥

చ. మరునిమదంపుకేసుఁగులు-మారునిపెంపుడిలేండ్లుశంబరా।
సురరిపుగేళికీరములు-సూనకదంబుఁడుబోరిదిసేయుబం।
గరుమనుబువ్వదీవలుఁజ-గన్నుతయానకటాక్షమాధురీ।
పరిచితభావణాంగరుచి-భాసినులప్పురిలోవిలాసినుల్॥ ౨౪॥

చ. అరయఁగనారదభ్రమక-శాలకలైశుకమోహనోక్తిబం।
ధురతదనర్చిపర్వతమ-నోహరతుంగకుచావనమ్రలై।
పరగినవేశ్యలందుపిరి-బర్విరయతిస్పృహణీయమూర్తులై।
కరమువసుంధరన్వినుతిఁ-గాంచుటచిత్రమెయెంచిచూచినన్॥

సీ. వనితనీదండకై-వలసివచ్చినవాఁడ,
విలువెంత చెప్పిన-వేగనిత్తు।

ఇచ్చను విరిబంతు-లిచ్చిమన్నింపుమీ,
సనవద్దుమాకునో-వనజగంధి।
మగువరో కోసరక-మానము మ్మెదెసర,
యతను సౌఖ్యవినోద-మాచరింతు।
వదలక నేగొన-వచ్చినప్పుడు నీవి,
విడిపోకయుందు నే-విద్రుమోష్ఠి।
గీ. యనుచుఁ దమతోడ నెరజాణ-తనము మీఱ।
జాణశేఖరులాడెడు-సరసనర్త।
వచనరచనలకలితభా-వజునితూఁపు।
లమ్ముదురు పుష్పలావిక-లప్పురమున॥ ౨౬॥
గీ. స్తబకములఁ బోల్చి విస్ఫుర-ద్ధ్వనులఁ బొసఁగి।
భ్రమరవిలసితవృత్తసం-పదలఁ బొదలి।
యతులమృదుకలికామంజు-లతలఁ దనరి।
చాటుకృతులట్లపీటఁ బూఁ-దోటలమరు॥ ౨౭॥
గీ. వీటనీటగు మన్నపూఁ-దోటలందుఁ।
గ్రొవ్విరులతావి మిన్నంది-కొనఁగనందుఁ।
దిరుగు తెరగంటి యన్నలే-తెంచి కాంచి।
భళిభళీ యనె నొప్పుచు-నిలుతురెపుడు॥ ౨౮॥
మ. కరిమున్నొక్కటిపూజసేయఁగ నుమా-కాంతుండు దా మెచ్చి త।
త్పరతం దానును మెప్పఁ గాంతు మనిశం-బత్పౌరకుంభీంద్రముల్।
హరుమూర్త్యంతరమక్కడో పెటిఁ గిపూ-జార్థంబు హర్షంబునం।
గరములాఁచి పెకల్చు నిర్ఝరసరి-త్కంజాతపుంజంబులన్॥ ౨౯॥
మ. నలువొప్పన్ ద్విజరాజు గావునను దా-నందియ్యనోపట్పదీ।
కలితాకాశతరంగిణీజలజశం-కంబట్టియ్యంగనో।
పిలసత్పట్టణగంధసింధురపతు-ల్వేమారు సేనాంకమం।
దలపర్యంతముజా చుహస్తములు క్రీ-డాలంపటత్వంబునన్॥ ౩౦॥

చ. అలపురరాజబృందముల-కప్పవమానుఁడమిత్రవృత్తులై।
బలసినవారివాహములఁ-బాయఁగఁదోలఁగ నేర్పితాతఁడు।
జ్వలజవవిద్య నేర్చుకొనె-సక్తిని సంతతమభ్యసింపుచున్।
బలిమిఁ జరించ నాతనికి-భవ్యసదాగతిసంజ్ఞవర్తిలున్॥ ౩౧॥
మ. హరిణోత్కృష్టగతిప్రభన్ వెలసి రా-జాంచజ్జయశ్రీపద।
స్ఫురదాత్మీయసులక్షణంబులు బుధ-స్తోమంబు లగ్గింపఁ జూ।
దరహీన్ సింధువునందు దేవమణితో-డం బుట్టియుచ్చైశ్శ్రవ।
స్తురగశ్రేష్ఠముకన్నఁ బెద్దలవలెన్-శోభిల్లుఁ బౌరాశ్వముల్॥ ౩౨॥
ఉ. ఏదెసఁ జూచినన్ గజము-లే దెసఁ జూచిన వాజిమండలం।
బే దెసఁ జూచినన్ రథము-లే దెసఁ జూచిన సైనికవ్రజం।
బే దెసఁ జూచినన్ రుచిర-హేమధరాధరసార్వభౌమదా।
యాదములట్లశోభిలు మ-హార్హహిరణ్మయరాసులప్పురిన్॥ ౩౩॥
చ. చలువలు గట్టు హారములు-చక్కఁగ వైచి మెఱుంగుమేనులం।
గలపముఁ బూసి వాసనల-గ్రమ్ముసరుల్ సవరించి కస్తురిం।
దిలకము దిద్ది యొద్దికల-గెచ్చెలులంజత గూడి వేడ్కవే।
శ్యలసొగసుల్ గణింపుచన-యంబు విటుల్ విహరింతురప్పురిన్॥ ౩౪॥
చ. మలయసమీరుఁ డన్నగరి-మాపటివేళ విలాసదీర్ఘికా।
జలములనీదులాడి వికస-న్నవపుష్పలతాంగనాళికిన్।
మెలకువ నట్టువల్గఁ జపి-మేలుగ వచ్చి శ్రమంబుఁ దీర్చఁగాఁ।
బలుమరు నిట్టి తెల్పుఁగల-పౌరులకున్ సురతప్రసంగముల్॥ ౩౫॥
వ. మఱియు నప్పురంబు కప్పురంబువోలె సదామోదజనకంబై, యు
ద్యానంబువోలె సుమనోమనోహరంబై, త్రిదివంబుఁ బోలె సాధ్వో
త్కర్షవిశ్రుతంబై, కాసారంబువోలెఁ బద్మాకరంబై, రఘువంశంబు
వోలె రామాలంకృతంబయి, సముద్రంబువోలె వాహినీసంకులం
బయి, నృపసైన్యంబువోలె బహుళధార్మికంబై, రామాయణంబు
వోలె శోభనకాండంబయి, మహాప్రసాదంబువోలె బహుపసుస్తు

పూర్ణంబయి, భారతంబువోలె సుశ్లోకంబయి, కుబేరదిగ్భాగంబువోలె సార్వభౌమనివాసంబయి, శంకరశరీరంబువోలె సర్వమంగళాధారంబయి, ద్వారకాపురంబువోలె నచ్యుతాగ్రజ సత్త్వకలితంబయి, వైకుంఠంబువోలెఁ బురుషోత్తమశోభితంబయి, శరత్కాలంబువోలెఁ బ్రసన్న రాజరుచిరంబయి, సువర్ణశైలంబువోలె లోకాద్యుషితంబయి, అంతరిక్షంబువోలెననంతరత్నప్రభాంచితంబయి, సత్కావ్యంబువోలె నలంకారప్రముఖంబయి, పూర్ణిమాచంద్రమండలంబువోలెఁ గళానిధియయి, యొప్పు నప్పట్టణంబునకధీశ్వరుండు. ౩౬॥

సీ. తనమహావిమలచి-త్తము పార్వతీమనో,
హరునకుఁ గేళిమం-దిరము గాఁగ।
దనభక్తమార్గవ-ర్తనచరిత్రము తత్ర,
జాతికమాల్యభూ-షణము గాఁగ।
దనఘనాద్భుతనిరం-తరదానవిభవంబు,
కల్పభూజాదుల-గణనమాన్పఁ।
దననిశ్శాంతసమృద్ధ-ధనవిజృంభితమైన,
సిరి కుబేరునకైన-సిగ్గొనర్పఁ।
గీ. దనయశంబు దిగంతదం-తావళీంద్ర।
దంతకాంతులకధికసాం-ద్రత ఘటింప।
నమరు నిత్యప్రతాపని-రస్తకోటి।
తరణివిభుఁడైన శంకర-ధరణివిభుఁడు॥ ౩౭॥
మ. దిగిభశ్రేణి దళావళత్వమునవ-ర్తించె న్మహాశేషప।
న్నగుఁ డిచ్చెం దిరిగాంగులాద్రులలమై-నాకుంగసంబోయెనో।
ప్పగశ్రీజీవిఁ గౌఁగిలించెఁ గుహనా-పోత్రీశ్వరుండాదటన్।
జగతీభారము శంకరుండురుభుజా-స్తంభంబునం దాల్చుటన్॥ ౩౮॥

సీ. రాజమౌళియనంగఁ-బ్రఖ్యాతిచేమించి,
జితకాముఁడనఁగఁ బ్ర-సిద్ధిఁజెంది।
సర్వజ్ఞుఁడితఁడనఁ-జాలగౌరవమంది,
సంతతంబును శివా-శ్రయతఁదనరి।
అహితపురచ్ఛేద-నాసక్తివిలసిల్లి,
భూతదయాళుఁడై-పొగడుగాంచి।
అక్షయతూణీరుఁ-డైయాజిజయమొంది,
లోకపాలశ్రేణి-లోనహెచ్చి।
గీ. సామజాంతకవిక్రమ-శాలియగుచు।
భూతినలరారు నమ్మహా-పుణ్యమూర్తి।
శంకరాహ్వయుఁడగుటకా-శ్చర్యమేల।
నతనిఁదలఁచినఁ బ్రజకు సౌ-ఖ్యంబు గలుగు॥ ౩౯॥
క. కురధుఁడు విషమేక్షణుఁడ।
ధ్వరహరుఁడు గ్రుండుగాని-ధన్యుం డాశం।
కరుఁడైశ్వర్యము శోభిలఁ।
బరగెన్ భువి వెలితిలేని-పౌరుషమహిమన్॥ ౪౦॥
ఉ. మానుగఁ దియ్యవిల్లువిరి-మచ్చికనారియుఁ బావితూఁపులుం।
బూనినవాఁడశిందుమతి-పూనని వాఁడితఁడింతమాత్రమే।
కానిమయెద్దియుం గొఱఁత-గాదు మనోభవశంకరక్షమా।
జానులకున్ జగత్త్రితయ-సన్నుతరూపవిలాససంపదన్॥ ౪౧॥
చ. ఇలపయి శంకరక్షితిత-లేంద్రుఁడు కల్పతరుత్రపాకరో।
జ్జ్వలదురుదానశీలతన-జస్రము శోభిలుచుండఁ బైఁడిగు।
బ్బలి వెరచున్ ధనార్థులకుఁ బంచియిడుందనునంచు దేవతా।
నిలయము గానమానునని-విర్భయవృత్తి వహించు వెండియున్॥ ౪౨॥
ఉ. వేమఱుఁ బుణ్యకాలముల-వేడుక శంకరరాజు ప్రాజ్ఞుఁడై।
హేమమయాంబరంబు లమ-హోత్సగురించి మహీసుపర్వులు।

త్రాములకిచ్చుచుండఁగను-దంచితశస్త్రసమృద్ధశాలిరై।
కామవిరోధిమాన్యఁజిర-కాలికనైజదిగంబరత్వముల్॥ ౪౩॥

చ. అనిమొనవైరిరాజులుభీ-యానకభూరితరానకధ్వనుల్।
వినిపరువెత్తియెత్తియట-వీపథకంటకకుంఠితాంఘ్రులై।
పనిచెడిఖిన్నులైపతగ-భావముభావములందుఁగోరుచున్।
వనరుహసంభవుంబసుష-వాక్కులనిందయొనర్తురెంతయున్॥ ౪౪॥

గీ. అనృతవాదియుఁబాపచిం-తావిలుండుఁ।
బరధనాపేక్షియునునెవ్వఁ-బడినవాఁడు।
రోగియునునెందులేఁడొక్క-రుఁడుఁదలఁప।
శంకరుండేలునిఖిలరా-జ్యంబునందు॥ ౪౫॥

గీ. గోవులెల్లప్పుడునుబాలు-గురియుచుండుఁ।
బుష్పఫలసంపదలనొప్పు-భూరుహములు।
బహుళసస్యంబుముక్కారు-బండుచుండు।
నతఁడుపాలింపధాత్రిబు-ణ్యంబుకలిమి॥ ౪౬॥

క. పానీయశాలికలును।
ద్యానంబులుసలిలపూరి-తములగుచెరువుల్।
నానామణిమయదేవ।
స్థానములాన్నృపుడునిలిపె-ధరఁదగనెడలన్॥ ౪౭॥

చ. ఘలఘృతశాకపంచవిధ-భక్ష్యసశర్కరపాయసాంచితో।
జ్జ్వలకలమాన్నదానమయ-సత్రసహస్రములెల్లచోటులన్।
వెలనదలిర్పనిల్పిహిమ-వన్మలయాచలమధ్యతీరములో।
లలిభజియింపనేగుద్విజు-లందనుపున్నపశంకరుండొగిన్॥ ౪౮॥

మ. చతురంభోధిపరీతభూతలపతు-ల్సమ్యక్ప్రకారంబునన్।
నతిభద్రేభతురంగహేమమణిసం-దోహంబులర్పించియు।
నతులైకొల్వఁగనేకహేళినిదషో-నందంబుతోశంకర।
క్షితిపాలుండుధరిత్రియేలెవిలస-త్కీర్తింబ్రతాపోన్నతిన్॥ ౪౯॥

క. ఈవస్తువిపుడుతనకుం।
గావలెనిమ్మనుచునొరునిఁ-గనివేఁడెడువాఁ।
డేవంకలేఁడుశంకర।
భూవరురాజ్యమునఁబ్రజలు-బోరసిరిఁగనుటన్॥ ౫౦॥

గీ. ఆనృపాలుఁడుగావించు నధ్వరముల।
నిజహవిర్భాగభోగసం-తృప్తులగుచు।
మనుగుడుపుపెండ్లికొడుకుల-మాడ్కిఁబుష్టి।
గాత్రులైరింద్రుఁడాదిగాఁ-గలుగుసురలు॥ ౫౧॥

క. దనుజాలహారివలెశా-త్రవ।
మనుజేంద్రులగెలిచిదివిజయ-మహనీయుండై।
ఘనభూచక్రముదాల్చెను।
తనసిరిబుధనుతముగాన-తండతులధృతిన్॥ ౫౨॥

క. కావలసినయప్పుడయా।
భూవరగృహంబునిరాష్ట్ర-ములఁబర్జన్యుం।
డావిర్భవమొందిసుభి।
క్షావహముగవానగురియు-సంచితవృత్తిన్॥ ౫౩॥

క. నగరంబులురాష్ట్రంబులు।
నగణితధనధాన్యయుతము-లైయభయములై।
నెగడెఁగఁబ్రముదితమానసు।
లగుమనుజుల్దన్నుబొగడ-నానృపుఁడలరన్॥ ౫౪॥

వ. మఱియు నప్పుడమిఱేఁడు మూఁడుగన్నులవేల్పుంబోలెనతోడం గూడిపోరాడి యోడించి మించిన క్రీడియుం దమకునీడుగాఁడని వాడిమెరసి పలుకు విలుకాండ్రుదన్నుఁగొలువ బలువడిం బరిఘవిల్లి రొల్లకడలుగెలిచి కొలిచినిలిచిన రాచపట్టంబు చేపట్టి మట్టుపరచి బెట్టి దంబగుకినుకం గనుపట్టియుని యొనరించిన ఱేనిందునిము యొనిముడి కడలుగవలుకొను నెలుంగుల బలుకంబంబులగెలుపువ్రాలు వ్రా

యుంచి జంకెనెక్కి నెక్కటితో మిక్కుటంబుగా నెకసక్కెం
బులాడువడిఁగలమేలుజక్కి పౌజులఁ డెక్కెల తెరవునం గ్రమ్మి యుమ్మ
రంబుగా నెగయు నెలదుమ్ము కడలుం జడి యడుసు కొలుపఁబాడియా
డిపుడమి చేడియకుఁ దానయొడయండై యడిగెడు వారికోరికకక్కు
డుగా విడిముడి యిడుచుం గడుం బొడవగు పొగడుఁ గాంచి పుడుకు
దొడుకుం దెగడి నెగడి కడలిరాయని నడుగు పరచి బుడుత నెలదారిం
గేరి పెట్టుచెట్టుచట్టులరట్టుపాలు జేసి వాసిం బేర్చి నేర్చినవాఁడై
జన్నంబులెన్నియెన్ని యనోనర్చి వెన్నుండు మొదలగు జన్నంపుఁ దిండి
పిండులకుఁ బందుగఁ జేయుచు నక్కజంబగు చక్కదనంబున రంజా
క్కల కొనికిం జక్కరవిలుకానికి నెక్కువయై పక్కిజక్కి రాహత్తు
పెక్కు రక్కసులం జక్కాడు కరణి వెక్కసపుటక్కరులనుక్కు
డంచి జలరొడ నిక్కు వంపు మక్కువ నెరపుచు మిక్కిలి వన్నెక
క్కుముక్కంటి మెడకుం దొడవగు పడగదారి వడువు నసుదు వవలం
తిరై తనయానపూని కానిన డకలుమాని మానికంబులు కానుకలొ
సంగి దొరలందరు శరణని మొక్కుచుం గొలువ విలువలేని కలిమి
యుం బలిమియు నెలకొని తనయందు నింపొంద చందమామచందం
బున నందతికి విందై యొందునుం గొంతలేక చెందొవవిందుతాల్ప
రియడుగు కెందమ్మిదోయి డెందంబునం బొందుపరచి హత్తుకొన్న బ
త్తింబుత్తిడి విరులగుత్తులుం దామరపువ్వుమొత్తంబులిడి కొల్చుచు
నెత్తమ్మి విడిపడంతుకం దన కెడందరొమ్మున నిమ్ముగానిడుకొన్న
కొన్న నవిలుకానితండ్రియుం బోలె సిరుల నిరవొందుచు నయ్యా
వనయొయ్యకి మీఁదు జగంబేలుచుండె నంత. ౫౫॥

కోకిలపంచమస్వరవి-ఘూర్ణితకర్ణవధూవియోగిహృ।
ద్వ్యాకరపుష్పగుచ్ఛమధు-బిందుఝరీవిచరన్మధువ్రతా।
స్తోకసుఖుంక్రియానిచద-శోభితసర్వజనోత్సవప్రదా।
శ్రీకలితంబువొల్చెవన-సీమలయందువసంతమెంతయున్॥ ౫౬॥

గీ. చైత్రయాత్రోద్యతానంగ-పార్థివాము।
సచివకృతరక్తరాంకవ-చటులపటకు।
టీరములవంగవనులనిం-పారెబాల।
పల్లవాంచితభూరుహ-ప్రతతులపుడు॥ ౫౭॥

క. అవనీచ్యుతపత్రములై।
నవపల్లవలక్ష్మి చేఁగ-నందగు మహీరు।
ణ్ణివహములు లేమిదొలఁగిన।
భువిలోసిరిచేతవెలయు-పురుషులకరణిన్॥ ౫౮॥

క. శుకచంచూపుటనిభకిం।
శుకముకుళవ్రజములకుఁ బు-మోడఁగనొప్పెన్।
మకరధ్వజతేజోగ్ని।
ప్రకటప్రభలచటనచటుఁ-బర్వనంగన్॥ ౫౯॥

గీ. కలితదక్షిణదిగ్వధూ-గర్భమునజ।
నించినసమీరశిశువుమ-న్నించిలతలు।
చిగురుటుయ్యెలనుంచిపో-షింపఁబెరిగె।
ధృతివిరహులకాత్మలోఁ-బెరుగుచుండ॥ ౬౦॥

సీ. సహకారమంజరీ-సౌరభ్యవిభవంబు,
మాధవీమంటప-మండితంబు।
వ్యాకోచకేసర-వాసవాసాలయంబు,
మల్లికాస్ఫుటదినాం-తోల్లసితము।
మలయమారుతపోత-మానితభువనంబు,
స్మరశరోల్లేఖన-సాధనంబు।
డోలికాకేళివి-లోలబాలారత్న,
మఖిలర్తుగణమస్త-కాభరణము।

గీ. కేళివనవాపికాతీర-ఖేలనార్హ।
మంజుకుంజగృహాంతర-మదనకదన।

పరవశాక్షీణసుఖవధూ-వరవిహార।
కాంతమగుచువసంతంబు-ఘనతఁ జూపె॥ ౧౧॥

గీ: సామవేదంబుఁ జదువుచు-సాధువృత్తి।
మాధవస్తుతిఁ గావించు-మౌనులేమొ।
పికములటుగానిచో వన-ప్రియములనుచు।
సద్విజఖ్యాతిచే నెట్లు-సంచరించు॥ ౧౨॥

చ. ప్రమదమునందుఁ గామినులు-పాటలు వాడమరుల్లసల్లతా।
ప్రమదలులాస్యముల్సలుప-భవ్యవనీవనితావిహాసం।
భ్రమసమయంబునందలరి-మాధవుఁడోయనమాధవుండుతీ।
విమెరయుసత్ఫలంబులుసు-విప్రకరంబులకిచ్చె హెచ్చుగన్॥ ౧౩॥

సీ. పృథులపల్లవితపు-ష్పితఫలితోర్వీజ,
రాజరాజితవన-భ్రాజితంబు।
ప్రసవాసవాసూన-పానమాద్యద్భృంగ,
సంఘఝుంఝుక్రియా-సంక్రమంబు
సహకారభూరుహాం-చలఫలాస్వాదనా,
పేక్షాతిశయచలత్పక్షికులము।
ఘనసమ్మదాకుల-కలకంఠకులకంఠ,
కాకలీకలకలా-క్రాంతితంబు।

గీ. కుసుమమంజులవంజుల-కుంజపుంజ।
మదనకదనపరిశ్రాంత-మతవతిలక।
ఫాలభవనారికణహార-బాలపవన।
మగుచునింపొందెఁ జైత్రమాస-మాగమంబు॥ ౧౪॥

సీ. తతములైవిభ్రమా-చితములైమధుపాన,
మదమునమిక్కిలి-బొదలిరొదల।
గదురనింపులునింపు-కొదమతుమ్మెదలచేఁ,
దనరుచుఘనరుచు-లొనరగొరల।

గురులతాగ్రహముల-వియలతావులపాను,
పులకొందుఁబతులతోఁ గలసియతుల।
రతులడస్సినమద-వతులచక్కని చెక్కు,
లనుగ్రమ్ముచెమటలింపునహరించు।

గీ కమ్మనిసుదుమ్ములరజమ్ము-గ్రుమ్మరించి।
వలపుమొలపించిచలువయు-మొలవఁ జేసి।
యలయికలణంచిమొల్లం-మొలఁగిచెలఁగి।
తెమ్మెరలుమధువేళవ-నమ్ములందు॥ ౧౫॥

వ. ఇవ్విధంబున మవ్వంబైనివ్వటిల్లు నవ్వసంతసమయంబున నవ్వసుమతీశ్వరుండొక్కనాడుమంజుల సాలభంజికాకుంభ స్తరకత స్తంభసంభారంబును సత్యుత్తమచంద్రకాంతభిత్తివిరాజమానంబును వజ్రకీలితలాలితద్వారచారుతరంబును నభినవస్ఫటికరత్ననిర్మిత సోపానశ్రేణీరమణీయంబును పురుహూతనీలనిర్మిత వాతాయనస్ఫీతంబును పద్మరాగమణికుట్టిమంబును మృదులభాసుర కాస్తుభాస్తరణసమంచితంబును నృపోపాయనద్విరదమదజలపంకిలాంగణంబును అసాధారణసౌభాగ్యసాకల్యకళ్యాణంబును విచిత్రవిభవశేషవిలసితంబునునగు సభాభవనంబున నవరత్నమయసింహాసనంబున నాసీనుండై కాంతకాంతాకరకతులస్ఫురద్మణీదండమండితచారుచామరమరుద్వీజ్యమానుండగుచు వైదికమీమాంసకశాబ్దికనైయాయికవైశేషికాలంకారిక జ్యౌతిషకపౌరాణికసుకవీశ్వరమంత్రిసామంత పురోహితగాయక విదూషక వైణిక వాంశికమారటీక వందిమాగధవైతాళికనర్తకసైనిక వ్యావహారిక వారాంగనాదిజనులు యథాస్థానంబులనుండి యుచితగతులం గొలువంగొలువకుంజీలువదారకైంబలుకనలవిగాని చెలువంబువంగొలువుకలుచరాయని పాడుపుతరింబొలుపగు చెంగల్వకొలనువోలె వెలుఁగొని కన్నులపండువయై సొంపుసంపాదింప వేదంబులు చ

ర్పింపుచు శాస్త్రివాదంబులుపరీక్షింపుచు పురాణేతిహాసకథలి చ్ఛగింపుచు చంపూనాటకోదాహరణాది చాటుప్రబంధంబులా లోచింపుచు సంగీతమాధుర్యరసప్రవాహంబులం దేలుచు నృత్యగీతిప్రకారంబులు విలోకించిమెచ్చుచు ప్రణతవరపాలురలంగృపాశీతలకటాక్షవీక్షణంబులంజూచుచు సకలవిద్యాప్రసంగ గోష్ఠివినోదంబుల నుల్లసిల్లుచు శంకరమహీవల్లభశేఖరుండు పేరోలగం బున్నసమయంబున॥ ౧౬

సీ. శార్దూలనఖములు-చమరవాలంబులు,
గోరోచనంబును-జారపప్పు।
సెలవిండ్లుపీలిపు-వ్వులరఘుల్లులుసుజున్ను,
జవ్వాదిపిల్లులు-శారికలును।
కస్తూరిమృగములు-కరటిదంతములును,
నెరవైనడేగలు-నెమ్మిపురులు।
శేణుముక్తాఫలశ్రేణులుపునుఁగును,
కలితకాలాగరు-ఖండతతులు।

గీ. మఱియునరపులుగలుగుస-మస్తశస్త
వస్తువులుకాన్కలిచ్చియు-వ్యసుమతీశ।
సింహువోయ్యనఁబొడగాంచి-చెంచుదొరలు।
ముదముగదురంగవటపాగి-మ్రొక్కిరపుడు॥ ౧౭

ఆ. మ్రొక్కిలేచికేలు-మోడ్చినెవ్వెసలకు।
టించిపలికిరిట్లు-చెంచుదొరలు।
పాలిచిత్తగించు-చక్కగామాసేయు।
విన్నపంబుతప్పు-లెన్నకీవు॥ ౧౮

క. విసుగులుమేమునునీదయ।
ససిబొప్పడనడవిఁగడుపు-చల్లగదలకా।

న్దసఁబొరిద్దువాడుచు-బెఱుఁగక।
రొసపరిగీములసుకించి-రయుంటిమిసామీ॥ ౧౯

క. నీస్వేలికలెంకలమై।
కావలసినపనులుసేయఁ-గాఁజాలుదుమో।
దేవానీయడుగులుగనఁ।
గావేడుకవొడమివచ్చి-కంటిమినెమ్మిన్॥ ౨౦

క. మాసత్తువమావడిమా।
చేనూటియుమాకడిండి-సిరిచేటకువి
చ్చేసికనుంగొనివన్నెయు।
వాసియుమాకబ్బఁజేయు-వలదేనీకున్॥ ౨౧

క. కానలమెకాలుకన్నులఁ।
గానవుకదుఁటోతరించి-కావరమనఁగా
లూనవురంకెలువేయుచు।
మానుగఁబొదలీగుఁబంట-మానులుచెలువున్॥ ౨౨

క. కదువాడికోరలారపులఁ।
బొడిదయిదట్టంపుటిసుక-పోలికరాలన్।
గడుసుపడియొకటొకటిపో।
బడిబడిపోరాడుఁగ్రొవ్వి-పందులుకనుకన్॥ ౨౩

క. ఎల్లెడఁజూచినతార్లై।
పెల్లగవత్తాడుమన్ను-బిల్లులడొంకల్।
కేళ్ళుచుమరొవసేయుచుఁ।
ద్రుళ్ళుచుఁద్రెళ్ళుచునులేచి-దుముకుచునచటన్॥ ౨౪

ఆ మబ్బురోదలకంటె-నిబ్బడిగొనుచునా।
గుబ్బతిల్లనరిది-బొబ్బలిడుచు।
పింగములుచెలంగి-చంగునసురికియో।
సంగుపొంతములు-సణంగిత్రుంచు॥ ౨౫

వ. అనిమతియు నన్యవన్యమృగమదోద్రిక్తవ్యాపారంబులు గ్గడించి
అదటుంబడనైయున్నదిప్పుడు వేటకువిచ్చేయందగునని చెంచులు
విన్నవించిన నాకర్ణించి దుష్టమృగనిగ్రహంబు కర్తవ్యంబనినిశ్చ
యించి శంకరమహీపాలుండు ధమరస్త్రశస్త్రప్రవీణులగు మృ
గయులవేటకురమ్మని చాటంబంచి యారాత్రిగడపి ప్రభాతంబు
నం గాలోచితకరణీయంబులునిర్వర్తించి రక్తోష్ణీష పరిచ్ఛదుండు
ను దద్గోధాంగుళిత్రాణుండును మహాకోదండపాణియు కచ్చా
బద్ధమండలాగ్రుండును మృగయావిహారసముచితవేష ధారియుం
బాదుకాగూఢచరణకమలుండును సన్నద్ధుండునై॥ ౭౬॥

ఉ. మానసవైనతేయపవ-మానసమానసమజ్వలద్రయ।
శ్రీనిలయంబు శారదశ-శిప్రతిభాదవిభాంచితంబు నా।
మానితవాజి నెక్కి రిపు-మర్దనుఁడాన్నపమౌళివిక్రమా।
నూనమహాపదాతిమృగ-యుల్ దనుగొల్వఁగ నేగె వేటకున్॥ ౭౭॥

సీ. వెంటమాణిక్యంబు-విశ్వాసి జంతీడు,
పాలసంద్రంబుతు-పాకిగుండు।
భైరవిజోశంగి-బలుబంతిజవ్వాది,
వియ్యాలదాడివి వేకిజోగి।
యురిగోలపలిచీను-గరుడపైఁడిసలాక,
భూతనాథుఁడుకూన-బొడ్డుకంటి।
నీలమేఘముపైఁడి-నిగ్గుజేవురుగొండ,
రాముబాణంబువా-రణముసురటి।
గీ. పుణ్యతీర్థముచేమంతి-పోతురాజు।
సాళువముసాగ బేర్వడ్డ-జాగిలములు।
సరిభణులఁబట్టికొనితెచ్చి-సాగినడచి।
రవనిపతిమోలిమృగయుల-యవసరమున॥ ౭౮॥

తరళ. వలలుబోనులుచిక్కములు పెను-వాతికత్తులు బల్లెముల్।

బలుతుపాకులు వాగురుల్ మిడి-బద్దలీటెలుదీములం।
బులపొదుల్ తడవిల్లు సారస-ముల్ గుదెల్గొని వేటకాం।
డ్రెలమిఁగొల్వఁగవచ్చె భూమిత-లేంద్రుఁడున్నతిమీఱఁగన్॥ ౭౯॥

కం. అవనీశుండనుయాయిసైనిక సువీ-రాలాపవార్తాశ్రుతి।
శ్రవణుండై చని కాంచె దుర్గవద-ద్భల్లూకవ్యాళోగ్రశ।
ల్యవరాహద్విపఖడ్గసింహశరభ-వ్యాఘ్రాదినానామృగో।
గ్రవిహారాకులభీకరంబగుమహా-రణ్యంబు దోదవ్వులన్॥ ౮౦॥

వ. వెండియు మందారమాకందమాలూరమాతులుంగమధూకమాధవీ
మాలతీమల్లికాసాలతమాలకృతమాలభూర్జరఖర్జూరసర్జకార్జున హరి
తకీక్రముకామలక మాగధసింధువారబదరీకాకేసరకురువకకురంట
కాదిపాదపవిట పాగ్రనిరర్గళవిహరమాణకీరశారికాకోకిల పారా
వతప్రముఖనిఖిలశకుననికరనినాదపూరితంబును పథికజనశ్రవణ
రంధ్రనీరంధ్రమహోత్సవసంపాదన చతురసదాగతిపూరితకీచ
కధ్వానసంగతనిర్ఝరిణీసంజనితకమల ఖేలదోలంబగానమృదుల
నిస్వనభాసురంబును సహస్రకిరణపరంపరాదురవగాహంబును
నగు నరణ్యంబుదరిసి మృగంబులుసంచరించుతావుల రజ్జులు
తారువేయించి పొంగువారించివలలుబరపించి తెరలెత్తించి బో
నులొడ్డించి దీములుఘటించి తెరవులరికట్టించి వాకలువంపిం
చి మచ్చుమందులుచల్లించి వాకట్టుకట్టించి॥ ౮౧॥

శా. చాపంబెక్కిడియుర్గళోపమభుజా-సారంబెలర్పన్ మహా।
తూపారధ్వనిధిక్కరించుగుణని-ర్ఘోషంబుగావించియా।
టోపంబొప్పమృగంబులుర్విఁబడనై ష్ఠుర్యంబుగానేసెనా।
భూపాలేంద్రుడు చండకాండచయముల్-పుంఖానుపుంఖంబుగాన్

కం. నరపతియాగతినిష్ఠుర।
శరములుబరపుటయునచల-సాధ్వసపరతన్।
గిరికరికేసరికాసర।

తరక్షుముఖమృగములరచి-ధరణిం ద్రెళ్ళెన్॥ ౯౩॥

గీ. ధరణిపాదపృషత్కని-ర్దళితమృగని।
కాయఘనకాయగళితర-క్తప్రవాహ।
చయము ప్రవహించె గైరిక-శైలసాను।
భాగసంజాతనిర్ఝర-పఙ్క్తిపగిది॥ ౯౪॥

క. అంగ సాధునియానతిఁ।
బూనిభటుల్ చెంచుదొరలు-భూరిగుహలఁ బ్రతి।
ధ్వానము లీనఁగ నార్పుచు।
నూనితశునకముల నేర్పు-మరవిడిచిరొగిన్॥ ౯౫॥

ఆ. అవిరయురూపవీర్య-జవసత్త్వములసింహ।
శాబకములఁ బోలఁ-జాలఁగాన।
యుగ్రమృగసమూహ-నిగ్రహంబొనరించె।
నతులనఖరదంష్ట్రి-కాయుధముల॥ ౯౬॥

ఉ. అంతట వారలున్ మృగప-దాంకము వెంబడి నేగికుంజపుం।
జాంతరసీమఁ బొంచినమృ-గావళిఁ ద్రుంచియు రజ్జుజాలసం।
క్రాంతినిలొగిచిక్కిన మె-కాలవధించియు దీపులొడ్డవి।
శ్రాంతి వహించి కేళ్ళురుకు-వానినిఁ గూల్చియుఁ బెక్కు-భంగులన్॥

వ. ఇవ్విధంబున నాఖేటచాతుర్యపాటవ నిరాఘాట చటులాటవికవీరభటశ్రేష్ఠులు గరిష్ఠవిక్రమాకుంఠ మృగయావినోదాయత్తచిత్తులై మత్తేభంబులఁ ద్రుంచియు లులాయంబులమాయించియు శార్దూలంబులమర్దించియు గండకంబుల ఖండించియు శరభంబులం బరిమార్చియు శల్యంబులం దెగ్లించియు వన్యవన్యమృగనికరంబులం దెగటార్చియు తెరవేటగంటవేట మొదలయిన వేటలన్నియు ఘటియించియు తనడెందంబున కానందంబు సంపాదింపుమఁ దోడంజనుచేర మఱియు నాధరణీశ్వరుండు ధనుర్ధరుండై కాంతారంబులం బర్వతంబులం గుహాంతరంబులం దగినయోపల

మృగంబుల నన్వేషింపుచు గిరిశిఖర నిర్గతనిర్ఝరిణీసంజనిత కంజాతపుంజమంజులపరాగభరిత సౌరభ్యధురంధరగంధవాహకిశోరప్రసారమహితభూరనిరస్తాయాసుండగుచుఁ జనిచని యొక్క విపినోద్దేశంబున। ౯౮॥

గీ. గిరిగుహామధ్యవాసునిఁ-బరమశాంతు।
వ్యాఘ్రచర్మావృతాంగుద-యాంతరంగు।
మౌనినొక్కనివ్యాఘ్రమన్-మతినిఁ దునిమె।
మనుజనాయకుఁ డొకతీవ్ర-మార్గణమున॥ ౯౯॥

గీ. శంకరన్వపప్రయుక్తమా-సాయకంబు।
శీఘ్రగతితోడవచ్చియా-చెంతనున్న।
యమ్మునీంద్రునిపత్నిమ-హాపతివ్ర।
తాశిరోమణిఁ దెగటార్చె-దైవగతిని॥ ౧౦౦॥

వ. ఇట్లు శంకరన్పపాలప్రయుక్తబాణనిహతులైన జననీజనకులఁ జూచి తత్సుతుండు జాంగలుండను వాఁడప్పుడు భృశదుఃఖితుండగుచు నెలుంగెత్తి రోదనంబు సేయుచు నిట్లని విలపించె॥ ౧౦౧॥

సీ. ఓతాతయో మాత-యోదయాంబుధులార,
యిటు నన్ను విడిచి మీ-రిచట కిప్పు।
డేగితి రెచ్చోటి-కేగుదు నేను నా,
కెవ్వఁడు రక్షకుఁ-డెన్ని చూడ।
జదివించు నన్ను ప్రాఁ-జదువులెవ్వఁ డింక,
పటుశాస్త్రములు పఠిం-పంగఁ జేయు।
నెవ్వఁ డాచారంబు-లెల్ల శిక్షించునో,
తండ్రి నీవిట్లు దు-ర్దశ వహింప।

గీ. అమ్మరో నాకు భోజనం-బరితోనా।
సంగు నెవ్వ తెయుపదంశ-సంగతముగ।

జననియొవ్వ తెఱంగ బాల్య-చాపలమునఁ।
జోరు వెట్టుడినను జేరి-బుజ్జగించు॥ ౯౩॥

గీ. జీర్ణపర్ణంబుపారణ-శిథిలతనుల।
నిరపరాధులదృఢతపో-నిష్ఠగలుగు।
వారిమిమ్ములని ప్రుడుని-ప్రాణంబు।
చంపెనెవ్వఁడుదారుణ-సాయకముల॥ ౯౪॥

వ. అని పెక్కుభంగుల నమ్మునికుమారుండు పెద్దయెలుంగెత్తి రోదనంబు సేయుచుండె నంతం దత్ప్రలపితంబాలకించి శంకరభూపాలుండు శబ్దంబునకభిముఖుండై చని గుహాద్వారంబుఁజేర నచ్చటిమునులందఱు నయ్యాక్రందనంబువిని తదాశ్రమంబునకు సత్వరంబుగా వచ్చి శరనిహతులైన మునిదంపతులంగాంచి ధనుర్ధరుండగు రాజును విలోకించి విలపించుచున్న మునిపుత్త్రునింగని భృశవివ్యాకులులై భీతచేతస్కుండైన మునిపుత్త్రునాశ్వాసింపుచునిట్లనిరి.

కం. ధనియొడనిస్వునియొడన।
జ్ఞానియొడఁబండితునియొడఁగృ-శునియొడలందీ।
నునియొడలనైననంతకుఁ।
డనఘా సమవర్తి సంశ-యము లేదు సుమీ॥ ౯౫॥

కం. వనమున నభమున గ్రామం।
బున నగమున నెట్టి దేశ-మున నెచ్చటనుం।
డినఁ గానియముని వశతం।
జనవలయున్ సకలజంతు-సంతతి కనఘా॥ ౯౬॥

గీ. బాలకులువృద్ధులగువారు-బ్రహ్మచారు।
లరయ గృహమేధులును విపి-నాలయులును।
యతులు నశరీరములు విడ-నాడియముని।
వీఁడు జోత్తురు కాలంబు-గూడెనేని॥ ౯౭॥

క, విప్రులుఁ క్షత్త్రియులు నవై।
శ్యప్రవరులు శూద్రులితర-సంకరజాతుల్।

క్షిప్రముగా రక్షయమలో।
కప్రాప్తికి నేగవలయుఁ-గాలవశమునన్॥ ౯౮॥

మ. సురలున్ సిద్ధులు సాధ్యులున్ మనువులున్ యక్షుల్ నాగగంధర్వకిం।
పురుషుల్ దైత్యులు మర్త్యులన్యులు జగత్పూజ్యాత్ములై యొప్పువా।
క్తరుణీనాథముకుందచంద్రధరులుం గాలక్రమప్రక్రియన్।
విరతింబొందెదరందఱున్ గుణనిధీ-నీ కేల శోకింపఁగన్॥ ౯౯॥

గీ. అద్వయము సచ్చిదానంద-మప్రతర్క్య।
ముపనిషద్గతము గు బ్రహ్మ-మొకటి నూవె।
చెడదు పుట్టదు పెరుగదు-జీర్ణభావ।
మందదున్వయం ప్రకాశమై-యమరుచుండు॥ ౧౦౦॥

సీ. పాపకామక్రోధ-భయమోహమాత్సర్య,
కారణంబత్యంత-కష్టకరము।
పరదారపరవిత్త-హరణైకలోలంబు,
కలబుద్ధ్యహంకార-విలసనంబు।
మలమూత్రదుర్గంధ-నిలయంబు సాంద్రపూ,
యాసృగ్వసాపంక-ధూసరంబు।
నవరంధ్రసహితంబు-నానావిధక్రిమి,
సంకులంబు జడంబు శాశ్వతంబు।

గీ. బహుతరక్లేశహింసాది-భాజనంబు।
నిందితంబట్టి దేహంబు-నందు నాత్మ।
బుద్ధిగావించి తిరమని-పొదలునెవ్వఁ।
డతఁడు మూఢుండు దుర్మతి-యతఁడు సుమ్ము॥ ౧౦౧॥

వ. బహుఛిద్రఘటాకారంబైన శరీరంబునం బ్రాణవాయువు చిరకాలంబు నిలువ నేరదు కావున జననీజనకులంగూర్చి శోకంబు సేయకుము. వారు స్వకర్మవశంబునం జేసి కళేబరంబులు విడిచిచనిరి. నీవు ను గర్మవశంబున భూతలంబున నున్నవాఁడవు. కర్మక్షయంబగు నెప్పుడప్పుడ పరలోకంబునకుం జనఁగలవు శరీరావాసపాశంబు కర్మా

ధీనంబుగావున శోకంబువలదు. ధైర్యమవలంబించి సమాహితుం డవై తల్లిదండ్రులకు బ్రేతకార్యంబులు వేదోక్త ప్రకారంబున నాచరింపుము. నీ తల్లియుం దండ్రియు శర ఘాతంబున మృతిం బొందిరి గావున వారికి దుస్తరణ దోష నివృత్తి యగునట్లుగా రామేశ్వర క్షేత్రంబునకుం జని యంద పైతృక క్రియా కలాపంబు సర్వంబును గావింపుమని మహామునులుప దేశించిన శాకల్యనందనుండైన జాంగలుండట్లు పితృదేహంబులు సంస్కరించి మరునాడు రామేశ్వరక్షేత్రంబునకుంజని యొక్క సంవత్సరంబు వసించి తదంతిమ దివసంబున నిశాసమయంబునం గలలోనం దల్లిదండ్రుల హరిసారూప్యంబు వహించినవారిం జూచి సంతసిల్లి మునులకావృత్తాంతంబు వినిపించి సుఖించు చుండె నంతనమ్మహర్షులా రాజుంజూచి కోపించి పరుషభాషణం బుల నిట్లనిరి. ౧౦౨॥

క. మోహాంధపాండ్యభూవర!
బాహుబలోన్నత్త వంశ-పావనకుమతీ!
స్త్రీహత్యయుద్విజహత్యయు
సాహసివై చేసితివియ-సన్మార్గరతిన్॥ ౧౦౩॥

ఆ. కానవహ్నియందుఁ-గాయసంత్యాగంబు
సేయుమిప్పుడిట్లు-సేయవేని
శుద్ధినీకులేదు-సుమ్ము ప్రాయశ్చిత్త
కోటిచేతనైనఁ-గుత్సితాత్మ! ౧౦౪॥

క. దోషాధారభవత్సం
భాషణమాత్రమునవచ్చు-బ్రాహ్మణహత్యా
దోషాదయుతంబుదుష్టను
నీపామావంకనంక-నిలుపకచనుమీ॥ ౧౦౫॥

సీ. నావుఁడుశంకర-భూవిభుండటువలె,
నగుఁగాకహవ్యవా-హనునియందు

విడిచెదనొప్పేను-విప్రహత్యాపాప,
శాంతికినైభవ-త్సవిధభూమిఁ
గాయపరిత్యాగ-కలనచేమత్కృత,
దోషంబశేషంబుఁ-దొలఁగునట్లు
ఘనులార నాకను-గ్రహముసేయుఁడుమీర,
లనిమునీంద్రులతోడ-నాడితనదు

గీ. సచివులనుబిల్చిపల్కి-విచారమొదలి
చేసితినిబ్రహ్మహత్యదు-ష్కిలపరత
వెలఁదిఁజంపితిగానఁద-త్కలుషశోధ
నార్థమనలంబుఁజొచ్చిదే-హంబువిడుతు॥ ౧౦౬॥

వ. ఇంధనంబులు శీఘ్రగతిందెచ్చి వహ్నిదరికొల్పుండు. మత్పుత్త్రుని రాజ్యంబునం బ్రతిష్ఠింపుఁడు. శోకంబుమానుఁడు, దైవంబు దురతిక్రమంబని యేలికపలికినపలుకులువిని దుఃఖింపుచు మంత్రు లిట్లనిరి॥ ౧౦౭॥

ఉ. శత్రులకైనమేలెపుడు-సల్పెడివాఁడవుపాండ్యభూపతీ!
పుత్త్రులఁబోచినట్లుమముఁబోచితినిత్యమునిన్నుఁజూసిలో
కత్రయగణ్యయొట్లుచనఁ-గాఁగలముజ్వలితాగ్నిఁజొచ్చిమా
గాత్రములుజ్జగించెదము-తథ్యముసుమ్మనిపల్కివారితోన్॥ ౧౦౮॥

వ రాజిట్లనియె. ౧౦౯॥

మత్తకోకిల.
ఓమహామతులార చెప్పెద-నొక్కమాటవినుండునే
నేమిసేయుదుఘోరపాతక-మిట్లుచేసితిరాజనై
భూమియేలఁగనాకుఁజెల్లదు-పొందుగొబ్బునపీటికిన్
మామకాత్మజు రాజుఁజేయుఁడు-మానుఁడాత్మలశోకమున్॥ ౧౧౦॥

వ. అనిసాంత్వనపూర్వకంబుగాఁబలికి మంత్రులనొడంబరచి తదానీతచారుసమేధితంబై ప్రజ్వలింపుచున్న మహాజ్వలనంబుఁగనుంగొని ౧౧౧॥

గీ. స్నానమొనరించి యాచమ-నంబుఁ జేసి।
శుచిమతియయి రోహితా-ఖ్యనగమూని।
పుంగవులకుఁ బ్రదక్షిణ-పూర్వకముగ।
మ్రొక్కి ధ్యానసమున సాంబ-మూర్తి నిలిపి॥ ౧౧౨॥

వ. ధైర్యంబవలంబించి శంకరవసుంధరావల్లభుండు వహ్నిలో నురుకం బ్రారంభించిన. ౧౧౩॥

గీ. ప్రావృడంభోధరధ్వని-ప్రతిమభయద।
నాదము సెలంగ మునిబృం-దముఁ వినంగ।
బాండ్యకులరత్నమైన యా-ప్రభునిఁ గూర్చి।
యప్పుడాకాశవాణియి-ట్లనుచుఁ బలికె॥ ౧౧౪॥

సీ. శ్రీశంకరక్షమా-ధీశ వహ్నిప్రవే,
శము నీవిపుడు సేయ-కుము మహీశ।
సర్వహత్యాహేతు-పాతకోగ్రభయంబ,
దణగదు నీకు గు-ణాలవాల।
చెప్పెదనవహిత-చిత్తమ దుపదేశ,
శము విను సద్వేద-సమ్మతంబు।
దక్షిణాంభోరాశి-తటమున గంధమా,
దనమహాధారుణీ ధరమునందు।
గీ. రామసేతువునందు శ్రీ-రామచంద్ర।
సంప్రతిష్ఠితు రామేశు-సర్వగురుని।
శివుని గౌరీశనాధుని-సేవ సేయు।
మచటభక్తిని నీవొక్క-హాయనంబు॥ ౧౧౫॥

వ. త్రికాలంబును బ్రదక్షిణనమస్కారంబులు సేయుము. ప్రత్యహంబు రామేశ్వరస్వామికిఁ గవ్యఘృతభారద్వయంబునను, ద్విభారపరిసమ్మితంబులైన గోక్షీరంబున ద్రోణపరిమాణంబగు మధురసంబునను, మహాభిషేకంబాచరింపుము. ప్రతిదినంబు చందనాగరు

కుంకుమకర్పూరంబుల రామనాధునిం బూజింపుము. పాయసాన్నాది వివిధపదార్థంబుల నైవేద్యంబు సమర్పింపుము. తిలతైలంబునఁ బ్రతిదినంబు దీపారాధనంబొనర్పుము ఇట్లు రామేశ్వరుం గొల్చిన యత్క్షణంబ నీకు స్త్రీహత్యయుం బ్రహ్మహత్యయు నశించు. రామనాధుని దర్శనంబున భ్రూణహత్యాయుతంబును, సురాపానాయుతంబును, స్వర్ణస్తేయాయుతంబును, గురుస్త్రీగమనాయుతంబును, తత్సంయోగదోషంబులును, సకలపాతకంబులును దొలంగు. ౧౧౬॥

గీ. ఎంత రామేశు సేవల-భించెనేని।
గంగ చేఁ గయ చేఁ బ్రయా-గంబు చేత।
నేమి వివిధాధ్వరంబుల-నేమి ఘోర।
తపముచే నేమి నరులకు-ధరణినాధ॥ ౧౧౭॥

క. కావున సేతువునకుఁ జను।
మా వృశివున్ రామనాధు-నీశ్వరు నభవున్।
సేవింపుమిఁక విలంబము।
గావింపకుమి వృషచనుము-గాఢవివేకా। ౧౧౮॥

వ. ఇట్లాకాశవాణి పలికిన పలుకులు విని॥ ౧౧౯॥

క. మునులందఱు శంకరనృపుఁ।
గనుఁగొని సేతువునకాశు-గతి నేగుము నీ।
వనఘా సేవక భవభం।
జనుఁగొల్వుము రామనాధు-సదయస్వాంతున్॥ ౧౨౦॥

వ. రామనాధేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్యం బెఱుంగక మేము నిన్నగ్నిలోఁ జొరుమంటిమని యమ్మహర్షులాడినట్లు వారిచే ననుజ్ఞాతుండై యాపాండ్యభూమండలాఖండలుండు॥ ౧౨౧॥

క. కరితురగరథపదాతులఁ।
బురమునకుం బంపి మునుల-బొరివలగొని మ్రొక్కి।

క్కరభసమునఁ గతిపయబల
పరివృతుఁడై తాను సేతు-బంధంబునకుఁ ౧౨౨॥
సీ. చని సేతువున నొక్క-సంవత్సరము నిల్చి,
భక్తిపూర్వకముగఁ-బ్రత్యహంబు
మూఁడుసంధ్యలయందు-ముదమునఁ బూజించి,
రామనాథేశ్వర-స్వామి నభవుఁ
గోనకోనియలఘమ-కోటిని బ్రతివాస,
రంబును మునిఁగని-రంతరంబు
ధరణీసురలకన్న-దానంబుఁ గావించి,
యేకభుక్తము జేసి-యింద్రియముల
గీ. గెలిచె నొప్పఁగ దశభార-ములధనంబు
రామనాథునికోసఁ గనీ-క్రమము చేత
నక్రిభారతి చెప్పిన-యట్లపూజ
నంబు తగ సల్పెఁ బాండ్య-నరవిభుండు॥ ౧౨౩॥
క. అంతట శంకరనృపుఁడ
శ్రాంతిమదివసమునఁ బ్రీతుఁ-డై హైమవతీ
కాంతుని రామేశ్వరుని న
నంతుని బొగడం గఁ దొడఁగె-నచలితభక్తిన్॥ ౧౨౪॥
శ్లో. నమామి రుద్రమీశానం రామనాథముమాపతిం।
పాహి మాం కృపయా దేవ బ్రహ్మహత్యాం దహాశు మే॥ ౧౨౫॥
శ్లో. త్రిపురఘ్న మహాదేవ కాలకూటవిషాదన।
రక్ష మాం కరుణాసింధో స్త్రీహత్యాం మే విమోచయ॥ ౧౨౬॥
శ్లో. గంగాధర విరూపాక్ష రామనాథ త్రిలోచన।
మాం పాలయ కృపాదృష్ట్యా మత్పాపం ఛింధి శంకర॥ ౧౨౭॥
శ్లో. కామారే కామసంధాయిన్ భక్తానాం రామేశ్వర।
కటాక్షపాతం కురు మే శుద్ధం మాం కురు ధూర్జటే॥ ౧౨౮॥

శ్లో. మార్కండేయభయత్రాణ మృత్యుంజయ శివావ్యయ।
నమస్తే గిరిజారాయ నిష్పాపం కురు సర్వదా॥ ౧౨౯॥
శ్లో. రుద్రాక్షమాలాభరణ చంద్రశేఖర శంకర।
వేదోక్తసమ్యగాచారయోగ్యం మాం కురు తే నమః॥ ౧౩౦॥
శ్లో. సూర్యదంతభిదే తుభ్యం భారతీనాసికాభిదే।
రామేశ్వరాయ దేవాయ నమో మే శుద్ధిదో భవ॥ ౧౩౧॥
శ్లో. అనంతసచ్చిదానందం రామనాథం వృషధ్వజం।
భూయో భూయో నమస్యామి పాతకం మే వినశ్యతు॥ ౧౩౨॥
గీ. ఇవ్విధంబున రామేశు-నిందుధరుని
వినుతి సేయుచునున్న యా-మనుజవిభుని
యానసంబున వెడలె మ-హాభయంక
రస్వరూపిణియైనట్టి-బ్రహ్మహత్య॥ ౧౩౩॥
ఆ. అట్టి బ్రహ్మహత్య-నతిఘోరమూర్తినిఁ
జూచి భైరవుండు-శూలహతిని
సంహరించె రుద్ర-శాసనంబున నంత
రామనాథుఁ డనియె-రాజుతోడ॥ ౧౩౪॥
క. క్షితినాథ నీయధార
స్తుతుల నతిప్రీతమాన-సుఁడనైతి భవ
త్కృతపూజనమున ముదమొం
దితి నిచ్చెద వరము వేఁడు-ధీరవరేణ్యా॥ ౧౩౫॥
వ. స్త్రీహత్యాబ్రహ్మహత్యలవలననైన నీదోషంబు దొలంగ శుద్ధుండవై తివి. మున్నపోలె రాజ్యంబుఁ బాలింపుము. భక్తియుక్తంబగు హృదయంబున నెవ్వారు నన్నిచ్చోట సేవింతురు వారి బ్రహ్మహత్యలు పదివేలైన నశింపంజేయుదు. మహాపాతకాయుతంబులనైన క్షణమాత్రంబున విదళింతు. నన్ను సేవించుజనులు సంసరణక్లేశరహితులై మత్సాయుజ్యంబు నొందుదురు. నీ చేసిన స్తోత్రంబు భక్తికంబుగాఁ బఠించినవారికి మహాపాపసంచయంబు నశించు

నీభక్తితాత్పర్యవిశ్వాసస్తోత్రపూజావిధానంబులం బ్రసన్నుండ
నైతి. యభీష్టంబుగా వరంబు బ్రార్థింపుమని రామేశ్వరుండానతిచ్చిన శంకరమహారాజిట్లనియె. ౧౩౬

ఉ. ఇందుకళావతంసపర - మేశ నినుం గనుఁగొంటిధన్యతం।
జెందితి నింతకంటెను వి - శేషవరస్థితి లేదునాకుఁజా।
నందమ్ముకందు పుత్త్రుఁడు ధ - రాతలకారకపాదపద్మ ని।
ష్పందసుభక్తి సంపదయు - సంగు మునాతకతూలపావకా॥ ౧౩౭

ఆ. జననిగర్భగోళ - మునఁ బునర్జనినాకుఁ।
దప్పఁగాఁ దమ తత్ - తత్త్వంబుఁ।
దగఁ బఠించునరుఁడు - ధన్యుఁడై నీ సేవఁ।
గలుగు పుణ్యఫలముఁ - గాంచుఁ గాత॥ ౧౩౮

క. అని వేఁడిన నట్లగుఁగా।
కని యతని ననుగ్రహించి - యల రామేశుం।
డనుపమలింగాకారం।
బున నంతర్హితుఁ డయ్యెన్ - భూసురులారా॥ ౧౩౯

క. నరపతియును రామనాథుని।
గిరిజావల్లభునిఁ గొలిచి - కృతకృత్యతచేఁ।
గర మొప్పుచు నిజసేనా।
పరివృతుఁడై చనియె నాత్మ - పట్టణమునకున్॥ ౧౪౦

గీ. అంత వనవాసులైన మ - హామునులకుఁ।
దనదువృత్తాంతమంతయు - ధరణివిభుఁడు।
విన్నవించిన వారు బ్ర - సన్నులగుచుఁ।
జెలఁగి పట్టాభిషిక్తునిఁ - జేసిరతని॥ ౧౪౧

మత్తకోకిల.
పుత్త్రదారసమేతుఁడై బహు - భోగియై గుణశాలియై।
శాత్రవక్షితినాథభూధర - శంబుఁడై విజయంబుఁ గాంచి।

శాత్రవక్షితినాథభూధర - శంబుఁడై విజయంబుఁ గన్।
ధాత్రి యేలెను పాండ్యశంకర - ధారుణీశ్వరుఁ డున్నతిన్॥ ౧౪౨

మ. కురిసెన్ వృష్టి ఫలించె సస్యవితతుల్ - గోవుల్ బహుక్షీరముల్।
గురిసెన్ రోగభయాపమృత్యు జనిత - క్షోభంబుడింగెన్ బ్రజల్।
సిరిచే హెచ్చిరి యజ్ఞకర్మములు బొ - ల్చెన్ నాల్గుపాదంబులం।
బరగెన్ ధర్మము పాండ్యశంకరుఁ డుదా - రైశ్వర్యంబు గావింపఁగాన్॥

వ. ఇవ్విధంబున సముద్రముద్రితమహీమండలంబు చిరకాలంబు పాలించి పుత్త్రునకు రాజ్యంబొసంగి శంకరమహారాజు శరీరాంతంబున రామేశ్వరమహాదేవునిం జింతింపుచుఁ దత్సాలోక్యము వడసె. నీప్రకారంబున మీకు రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబు వివరించితి. నీయుపాఖ్యానంబు పవిత్రంబు లక్ష్మీకరంబు పుణ్యంబు దుఃఖహరంబు దుస్స్వప్నదోషనివారణంబు మహాశాంతికరంబు సకలార్థకారణంబు దీనిం బఠించినవారికి విన్నవారికి స్వర్గాపవర్గంబులు సిద్ధించు జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞఫలంబును చతుర్వేదశతావృత్తిఫలంబును సకలతీర్థస్నానఫలంబును షోడశమహాదానఫలంబును లభించును. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరలోకనివాసంబు దొరకు శివసాయుజ్యంబు సంభవించు సకలకామంబులు ఫలించు మనని నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానసమేతుండగు సూతుండు పలికినవిని నైమిశారణ్యనివాసులు శౌనకాదిమహర్షులు సంతుష్టింజెందిరి. సూతుండు కైలాసంబునకుం జనియె. నిమ్మహాప్రబంధంబు వ్రాసిన పుస్తకంబర్చనజేసిన వారాధించిన శ్రీరామేశ్వరుండాయురారోగ్యైశ్వర్యంబులు శాశ్వతమోక్షపదంబును గృపసేయు॥ ౧౪౩

శా. భక్తారామవసంతశాంతమునిహృ - త్పద్మాంతరంసీనస।
న్ముక్తాహారపటీరహీరశరదం - భోభృద్వళక్షాంగ వే।
దోక్తానంతగుణప్రభావపరిపూ - ర్ణోదారకారుణ్యసం।
సిక్తప్రేక్షణవిశ్వరక్షణచణ - శ్రీమత్త్రిశూలాయుధా॥ ౧౪౪

క. గుహజానపల్లిపట్టణ।
పరిపాలనశీలభక్త-పరతంత్రమతీ।
గిరిరాయకన్యకాకుచ।
పరిరంభణభోగసుఖిత-భాసురహృదయా॥ ౧౪౮॥

మత్తకోకిల
భద్రిరాజకులాబ్ధికైరవ బంధుమల్లనమంత్రిరా।
డ్భద్రదాయకపాదపంకజ-పంకజాననసారధీ।
శాత్రవేయసుభూషణోజ్జ్వల-గాత్రగోత్రశరాసనా।
సద్రయోత్కటురంగదైవత-సార్వభౌమమహేశ్వరా। ౧౪౯॥

గద్యము:— ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్రి,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధమునందు సర్వంబును
పంచమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీకృష్ణదేవరా[redacted]షానిలయము
సుల్తాన్ బజారు - హైద్రాబాదు

ఈ దిగువ పేర్కొనబడిన తేదినాడు కాని అంతకు పూర్వము కాని ఈ పుస్తకము వాపసు చేయవలెను. (తిరిగి ఈయవలెను)

L-3

ప్రబంధము L-3

రచయిత లక్ష్మణకవి, ఏనుగ.
పుస్తకము రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఈయవలసిన తేది.	ఈయవలసిన తేది.	ఈయవలసిన తేది.

END OF TITLE